

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 12 października 2016 r.

Poz. 5776

UCHWAŁA NR XIX/145/16 RADY MIEJSKIEJ W CIĘŻKOWICACH

z dnia 5 października 2016 roku

w sprawie zmiany Uchwały Nr XV/106/16 Rady Miejskiej w Ciężkowicach z dnia 28 kwietnia 2016 r. dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Na podstawie 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), Rada Miejska w Ciężkowicach uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Zmianie ulega Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XV/106/16 Uchwały Rady Miejskiej w Ciężkowicach z dnia 28 kwietnia 2016 r. i otrzymuje brzmienie jak w Załączniku Nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Zmianie ulega Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XV/106/16 Uchwały Rady Miejskiej w Ciężkowicach z dnia 28 kwietnia 2016 r. pn. „Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych Gminy Ciężkowice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji” i otrzymuje brzmienie jak w Załączniku Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Ciężkowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Ciężkowicach
Zdzisław Szczerba

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XIX/145/16
Rady Miejskiej w Ciężkowicach
z dnia 5 października 2016 roku

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XIX/145/16 Rady Miejskiej w Ciężkowicach z dnia 29 września 2016 roku						
1	2	3	4	5	6	7
	GMINA CIĘŻKOWICE - PODOBSZARY RENWITALIZACJI					
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35
36	37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48	49
50	51	52	53	54	55	56

2

3

MINWA CIEŻKO

OWICE - PODO

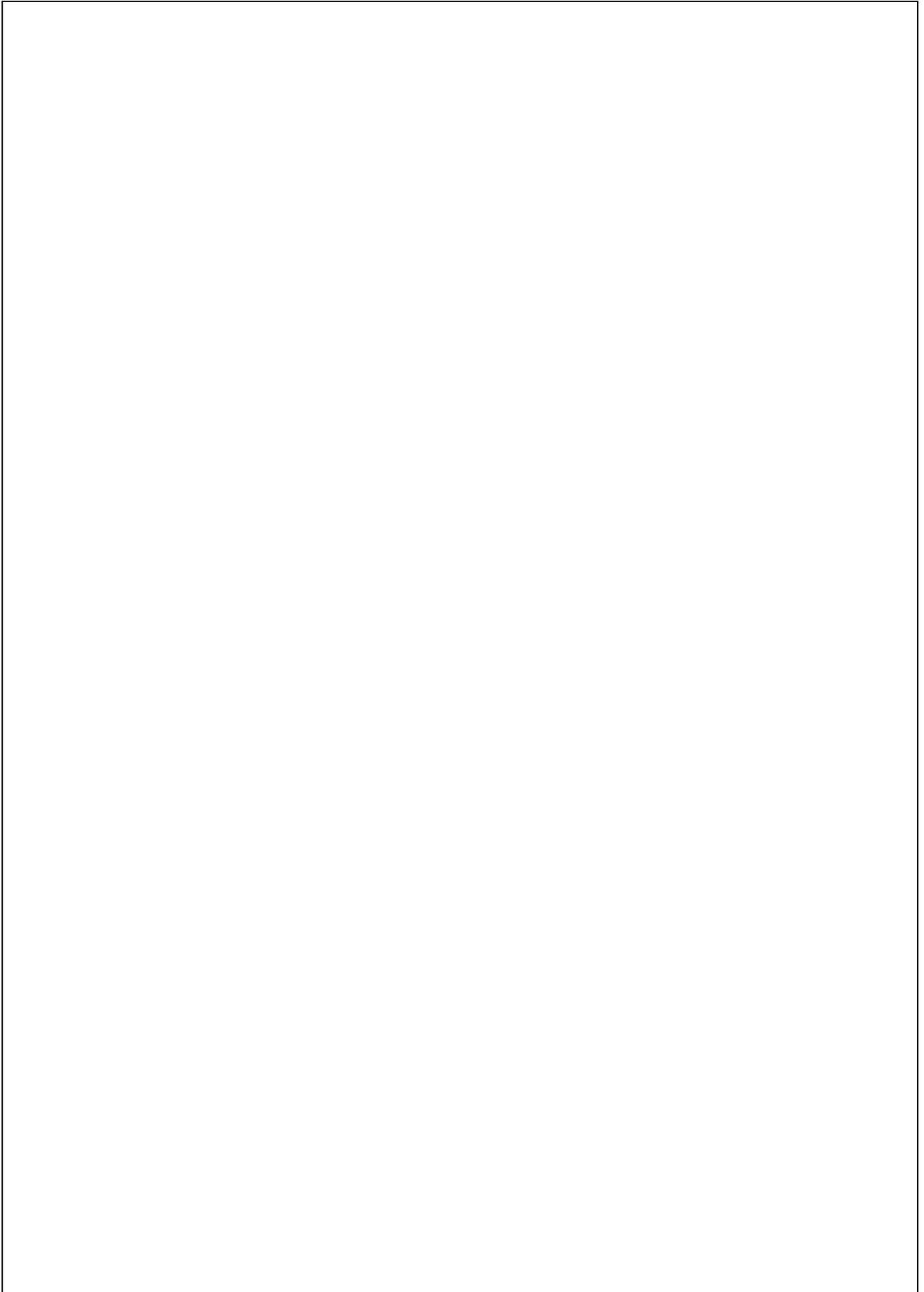
5

OB SZ A R Y R E W

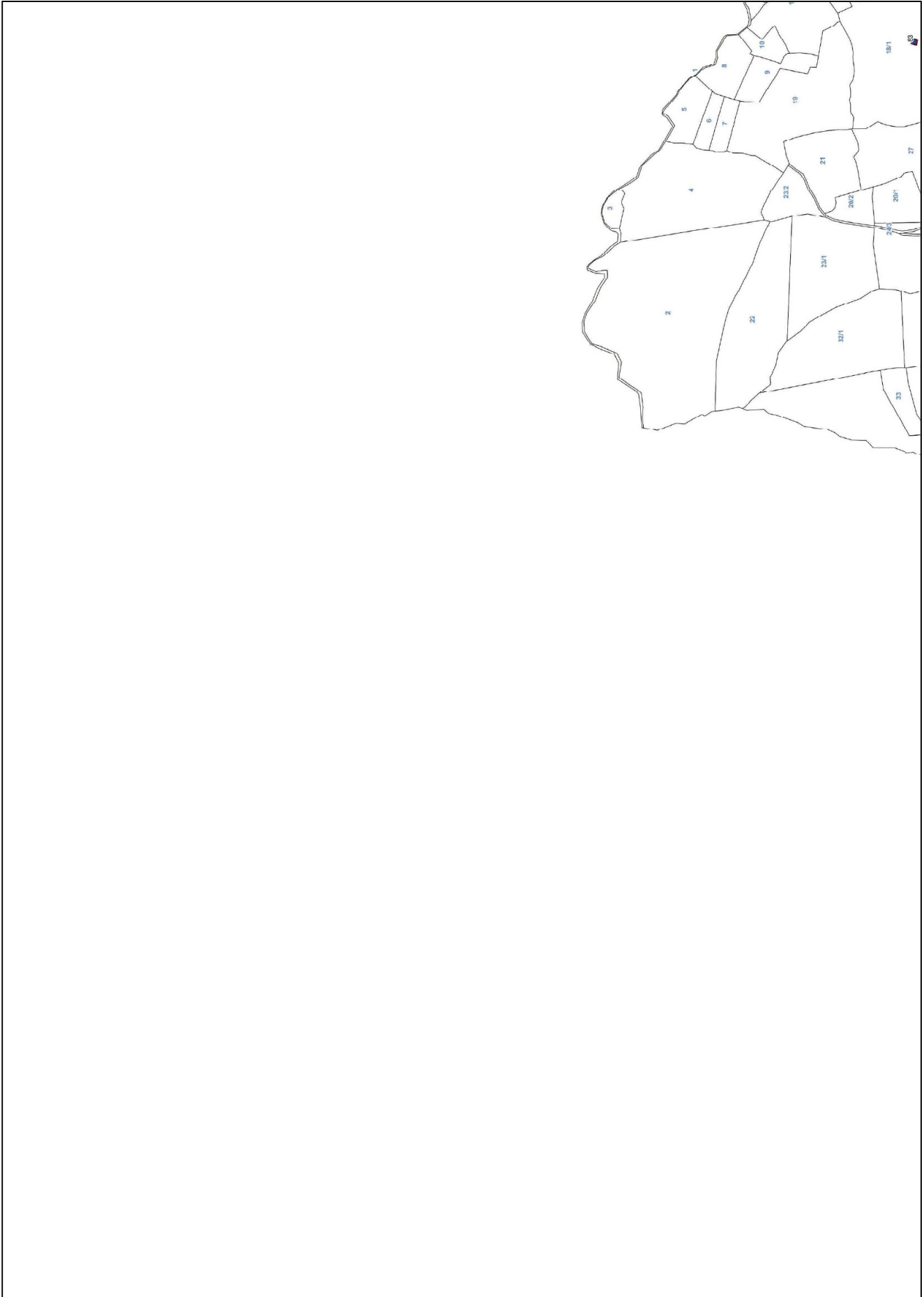
6

VITALIZACJI

7

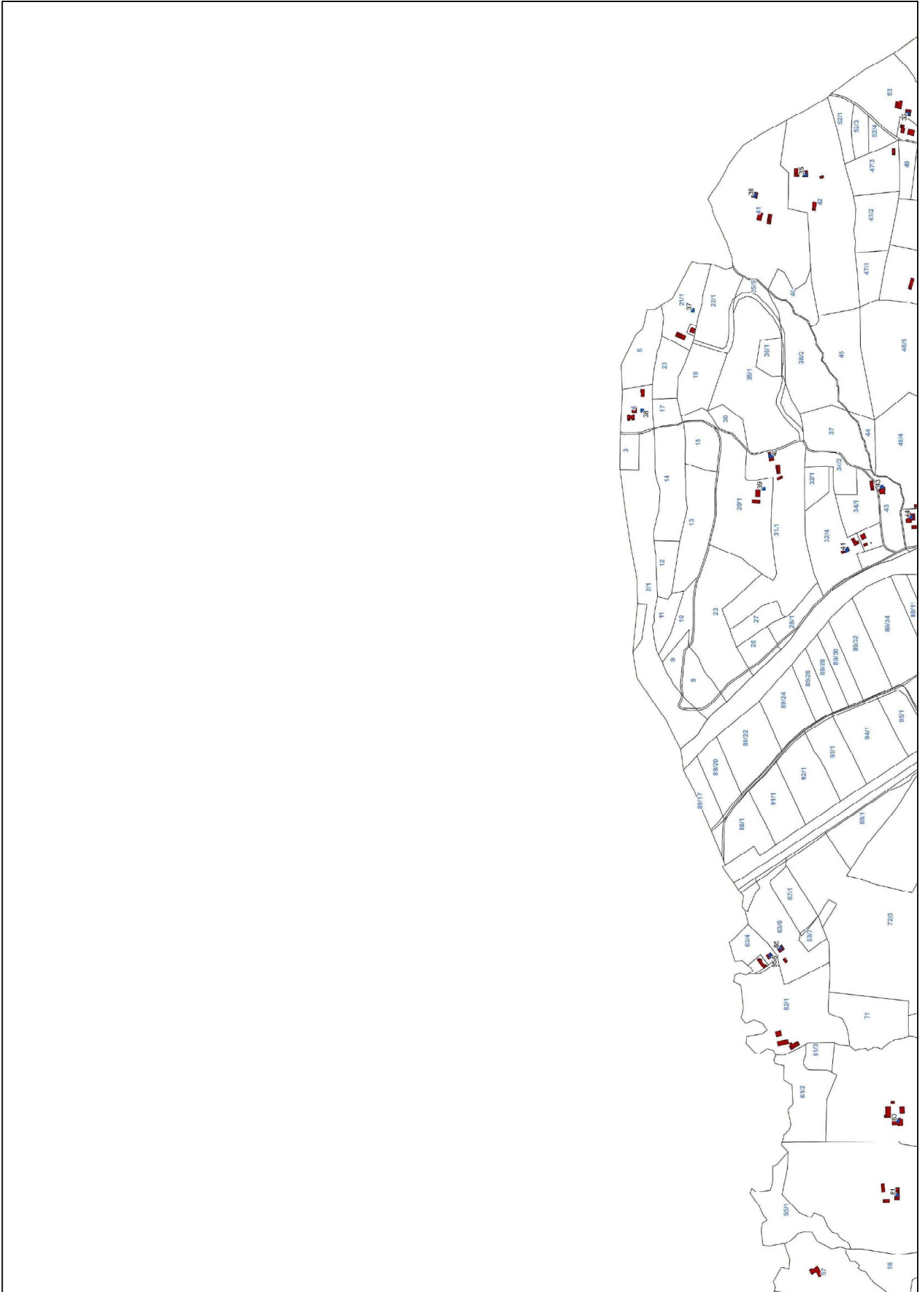
8

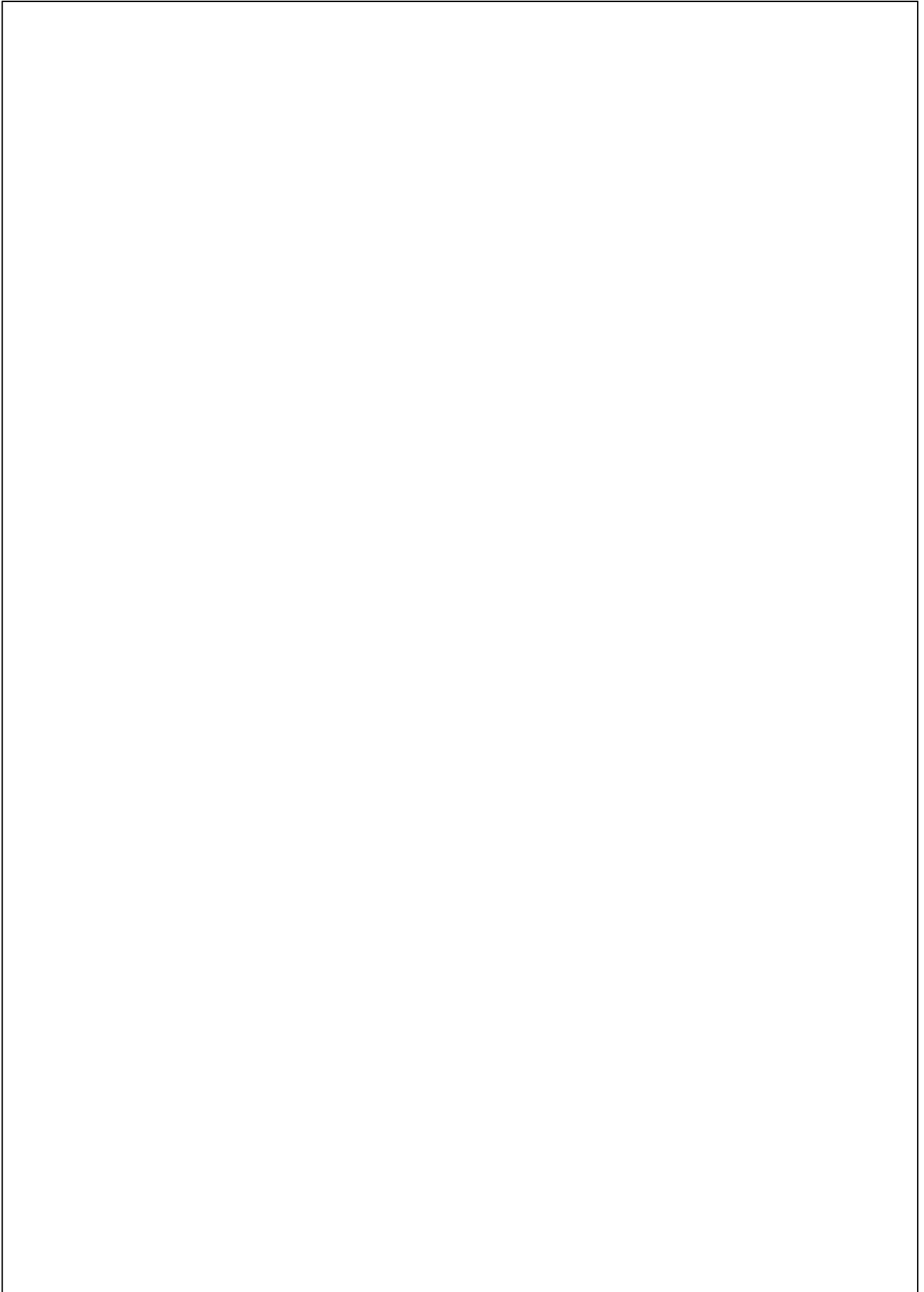

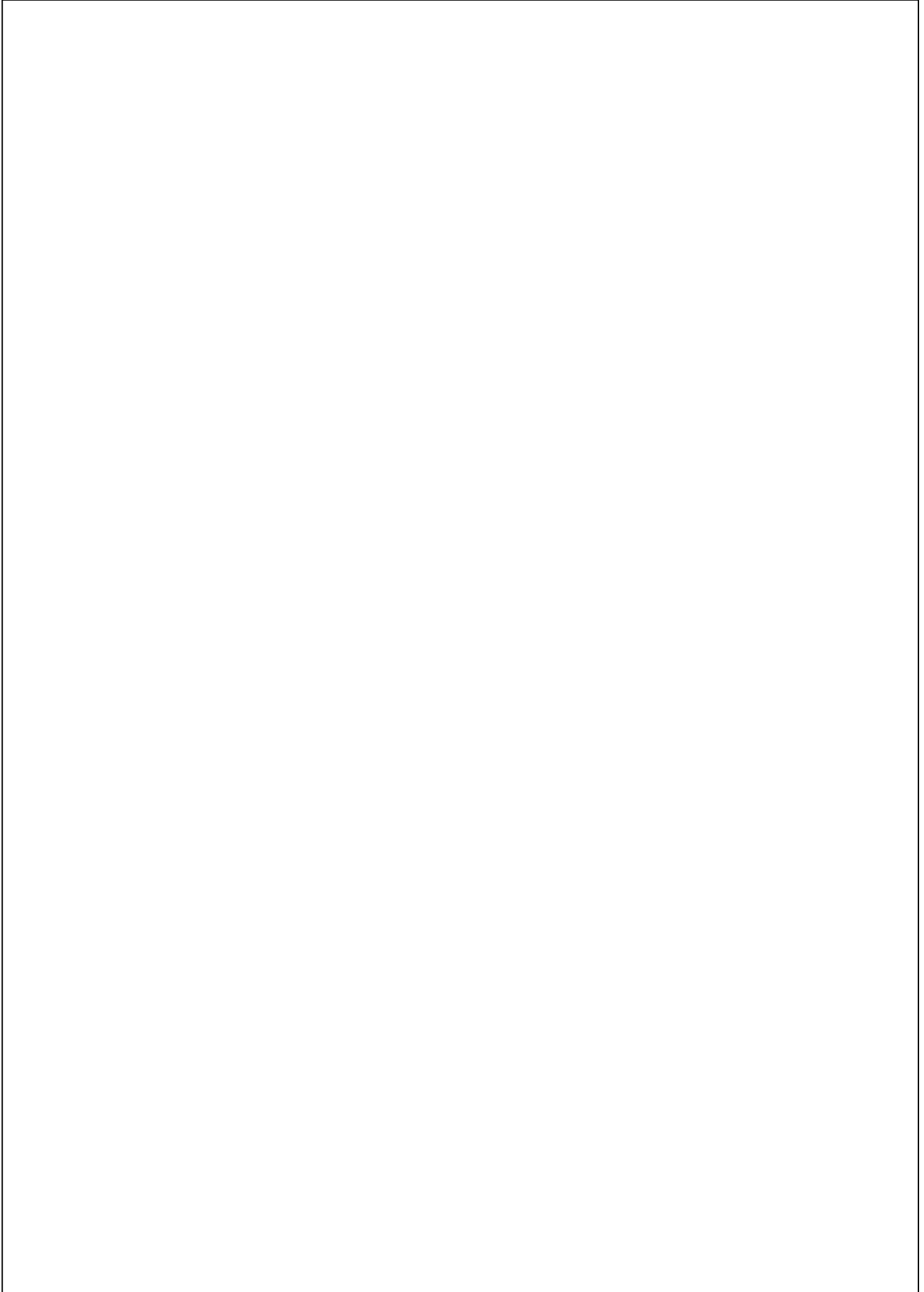
10

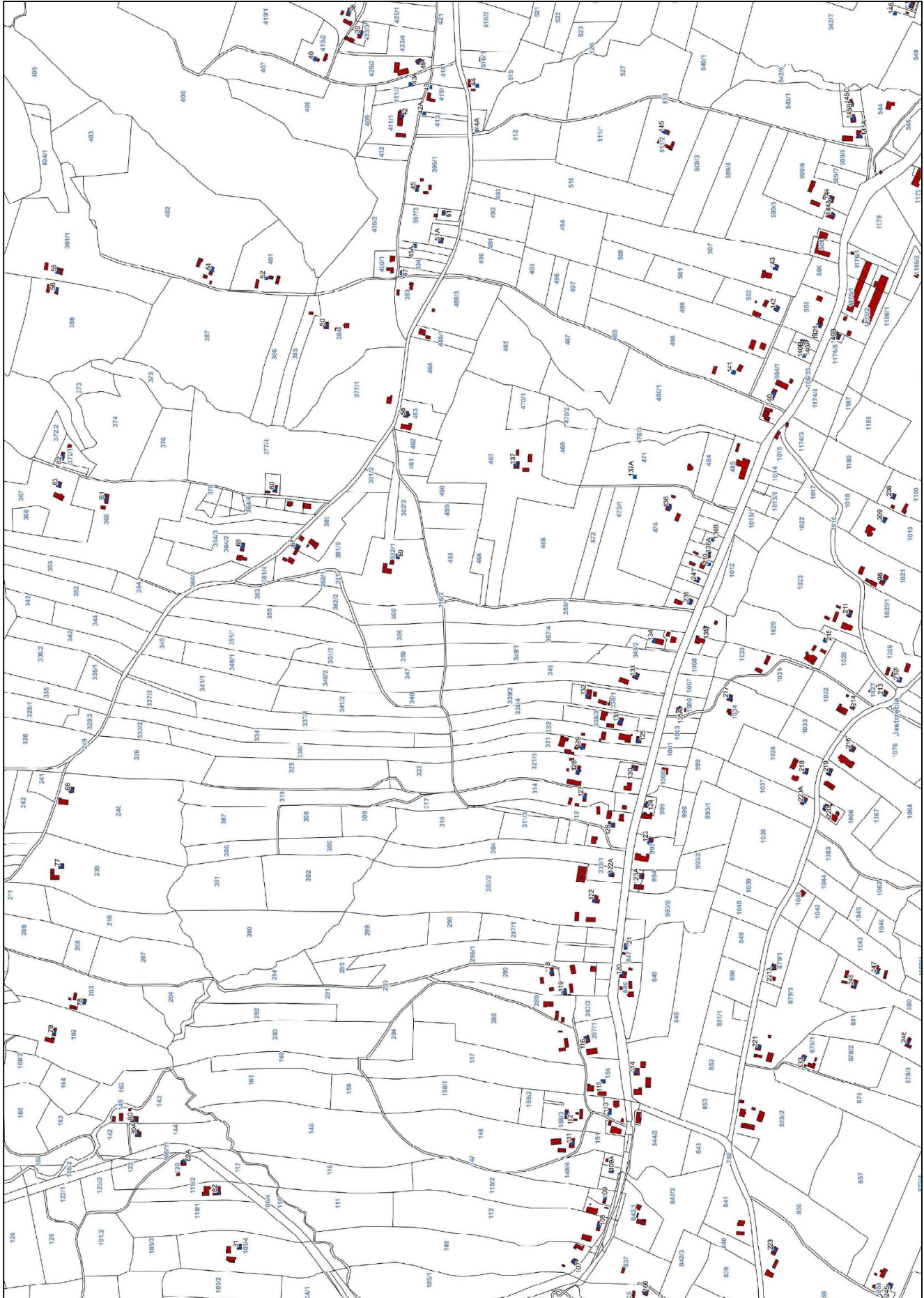

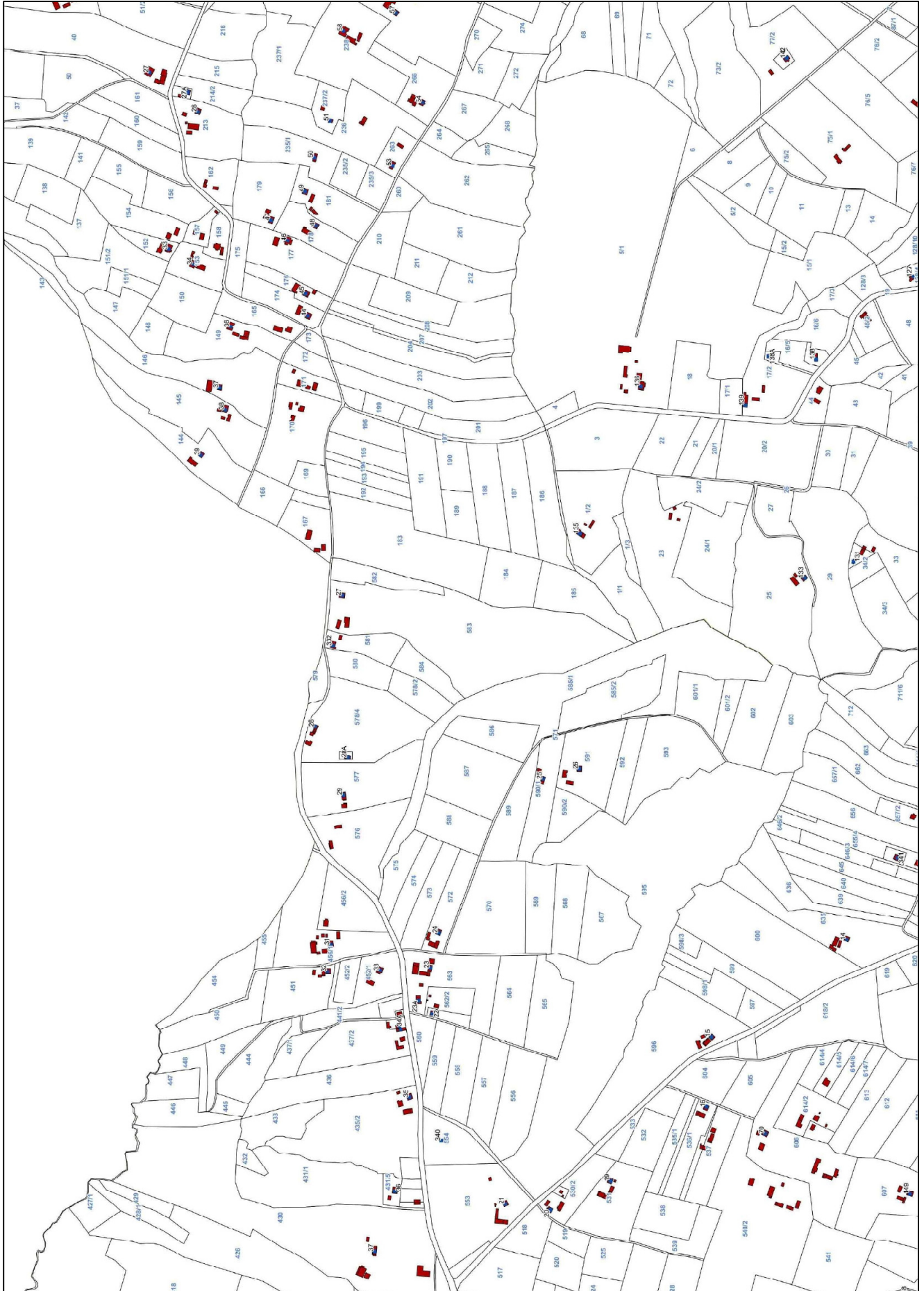
13

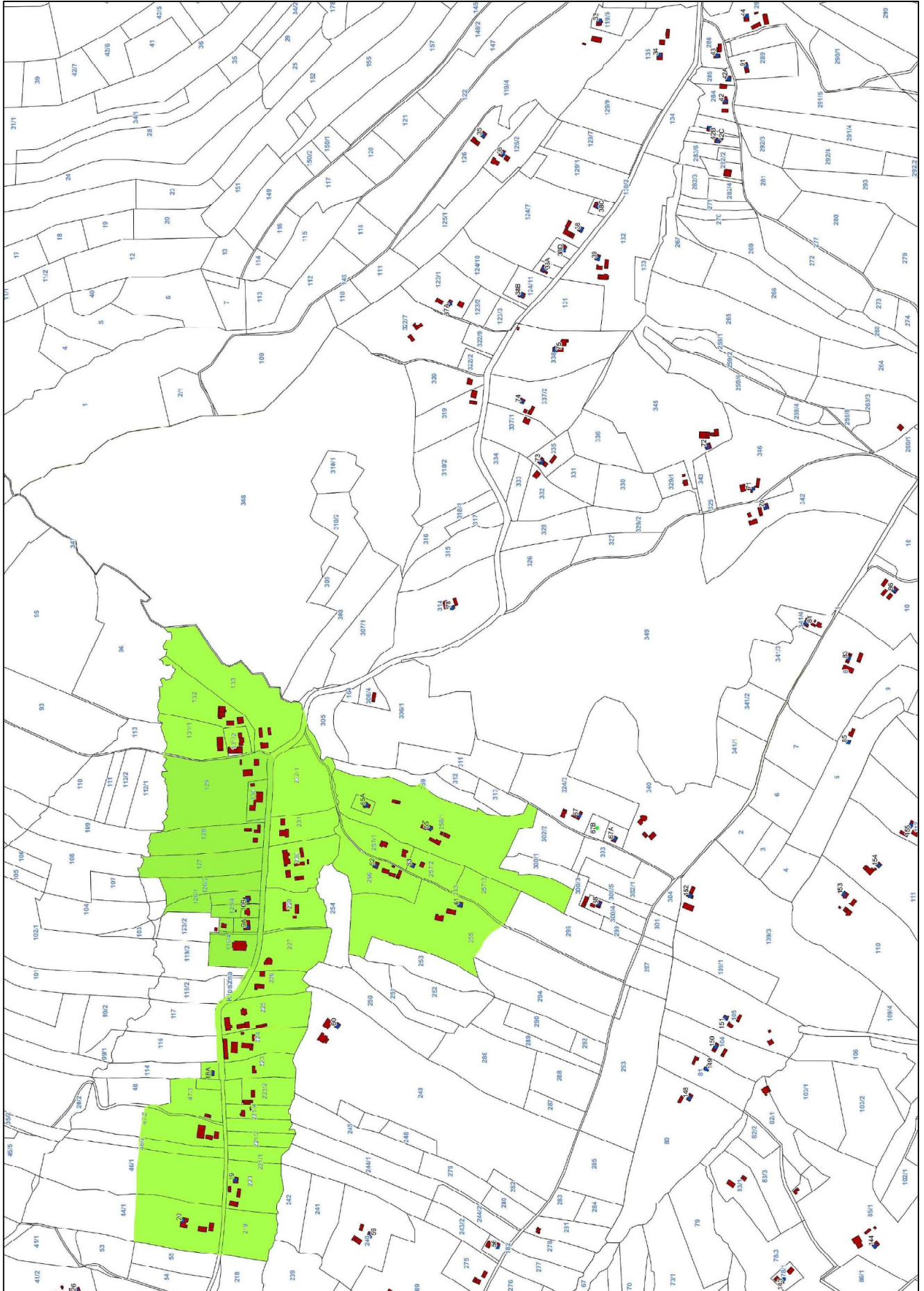

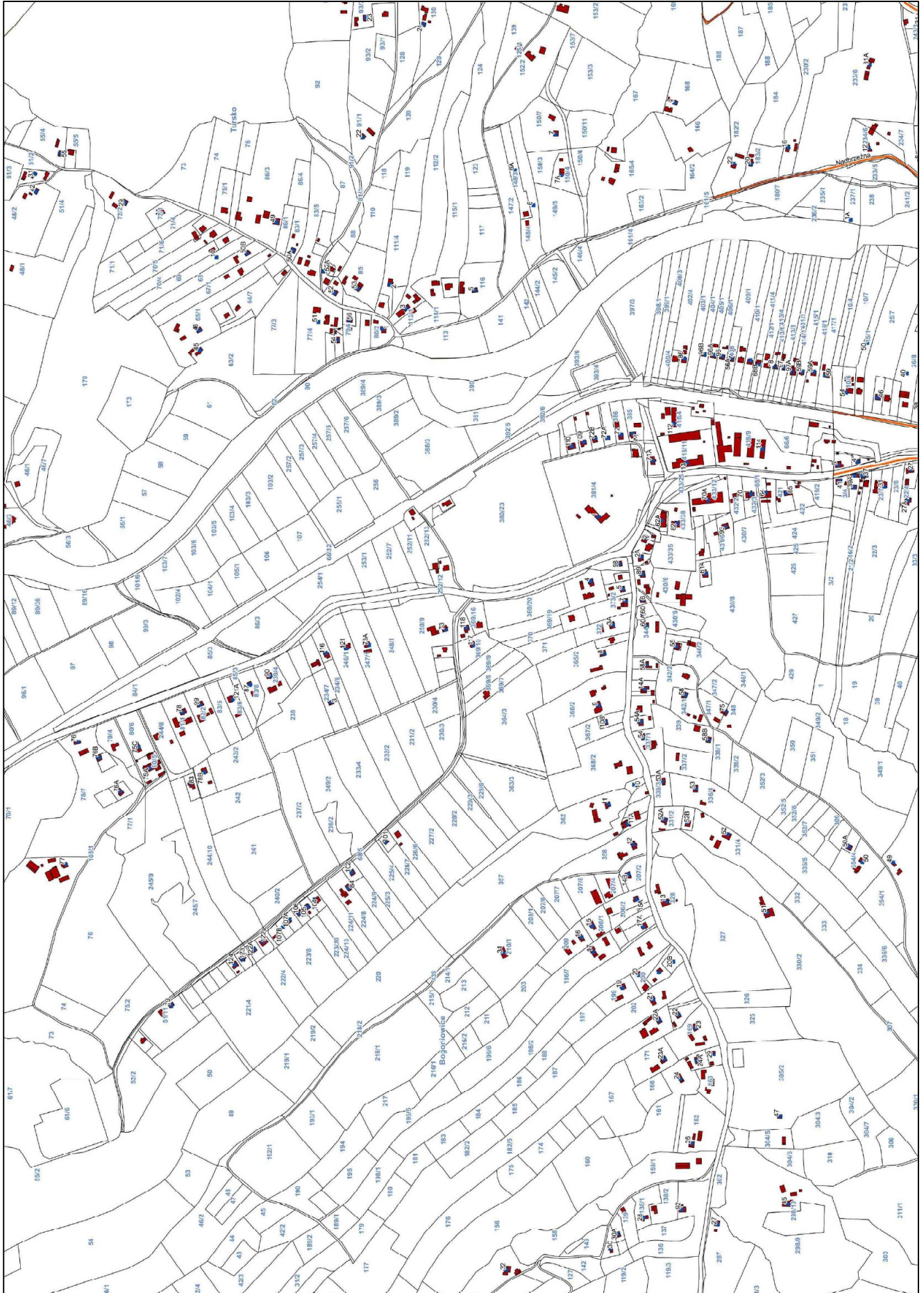

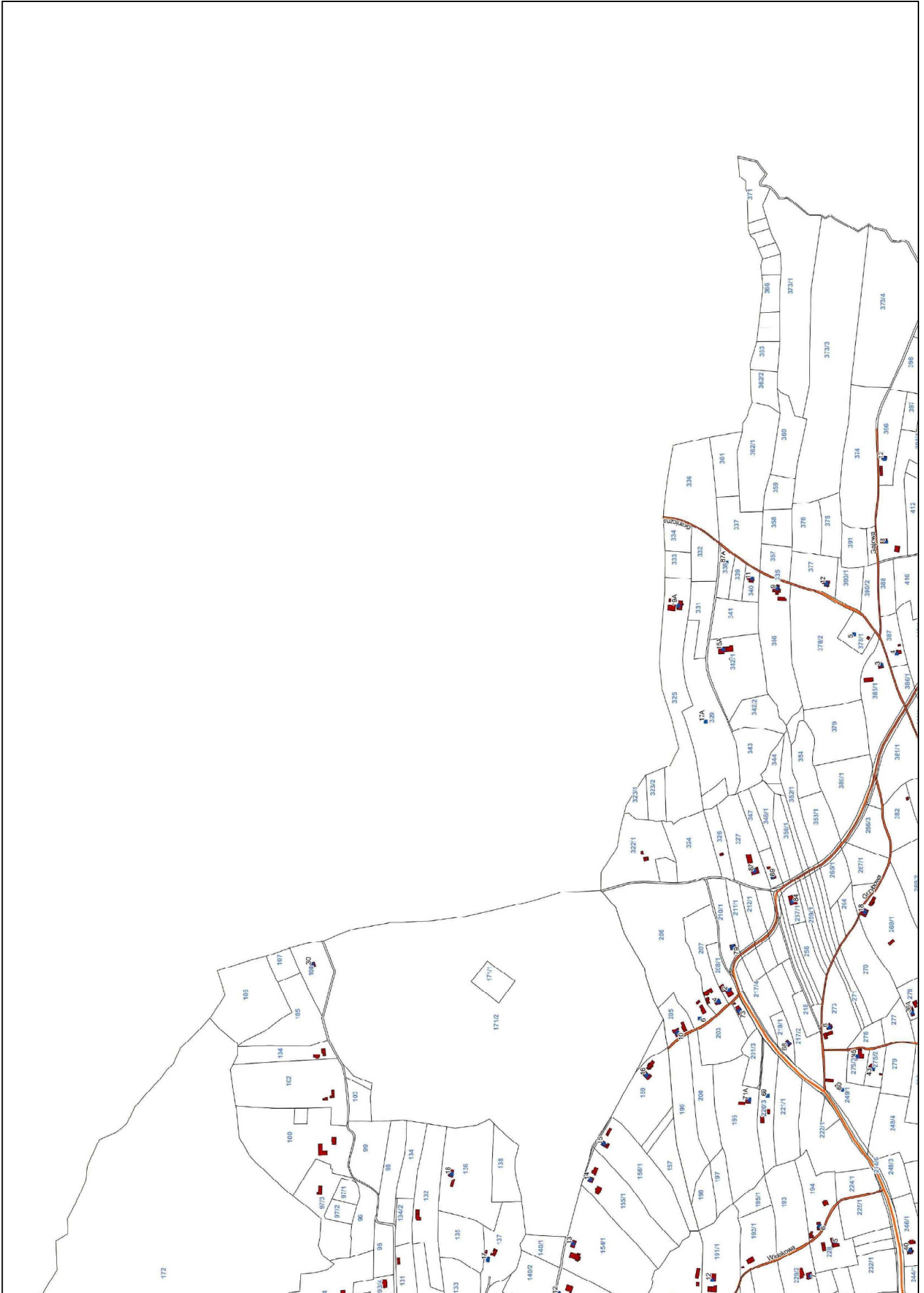

17

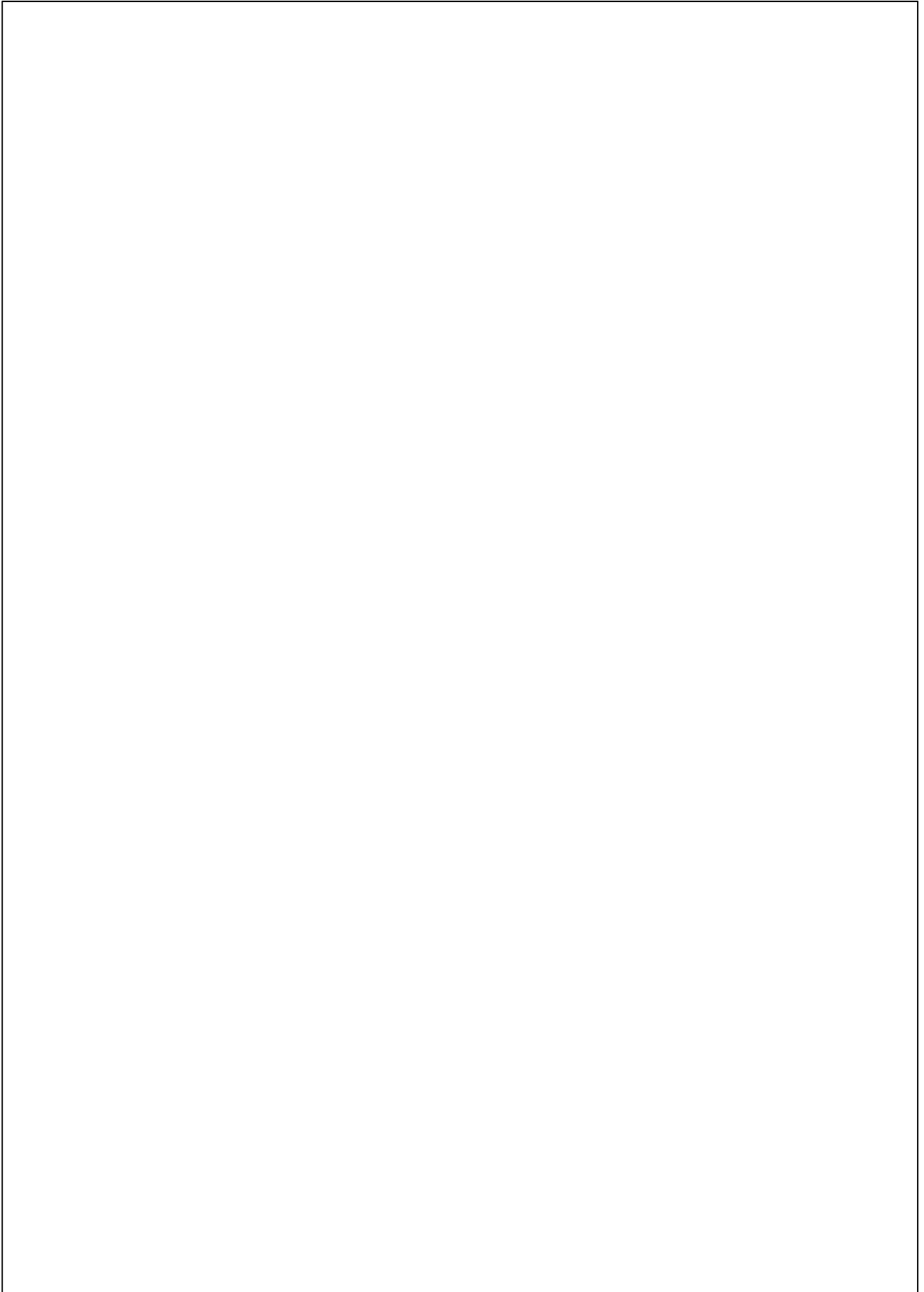

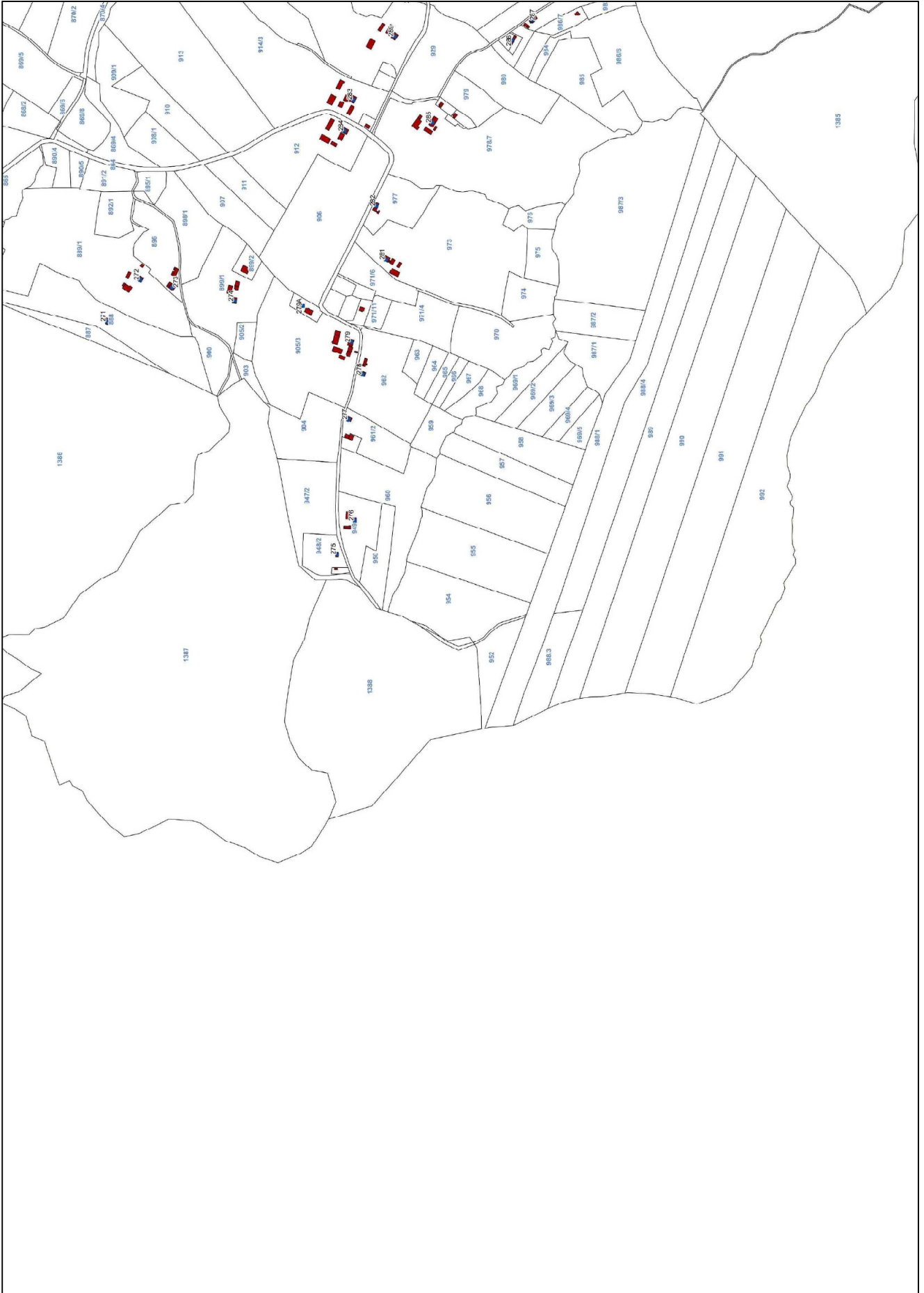

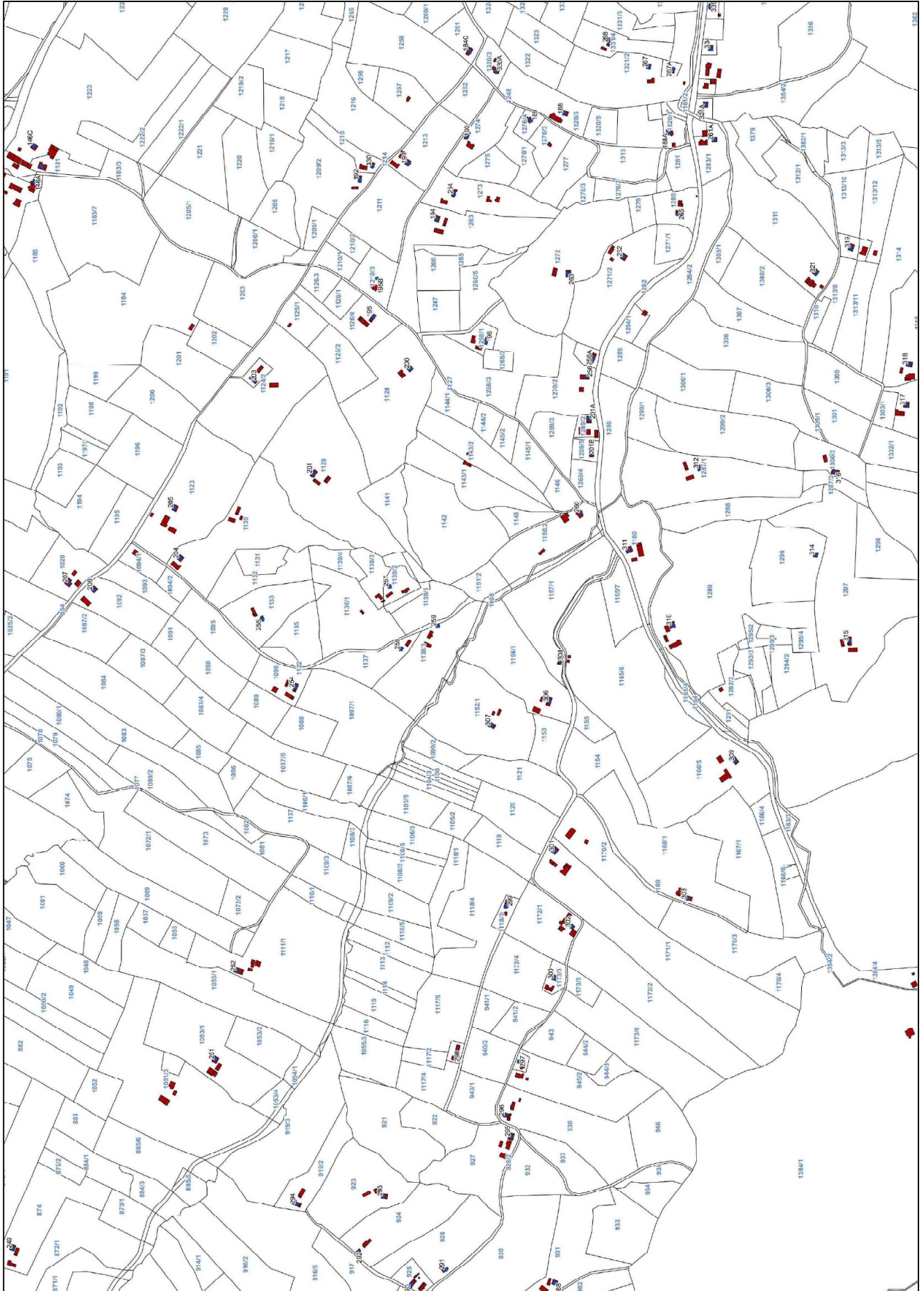

172

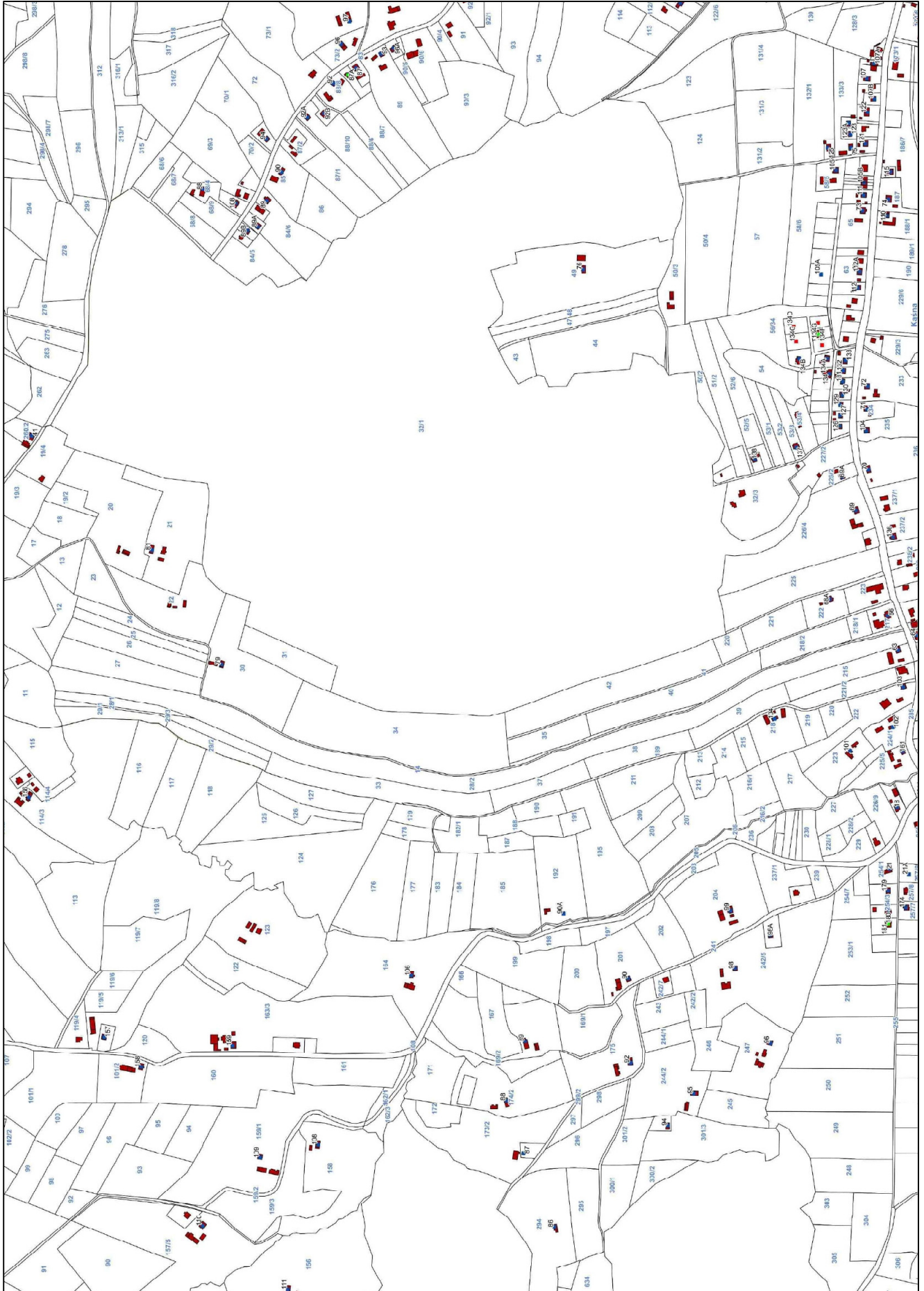

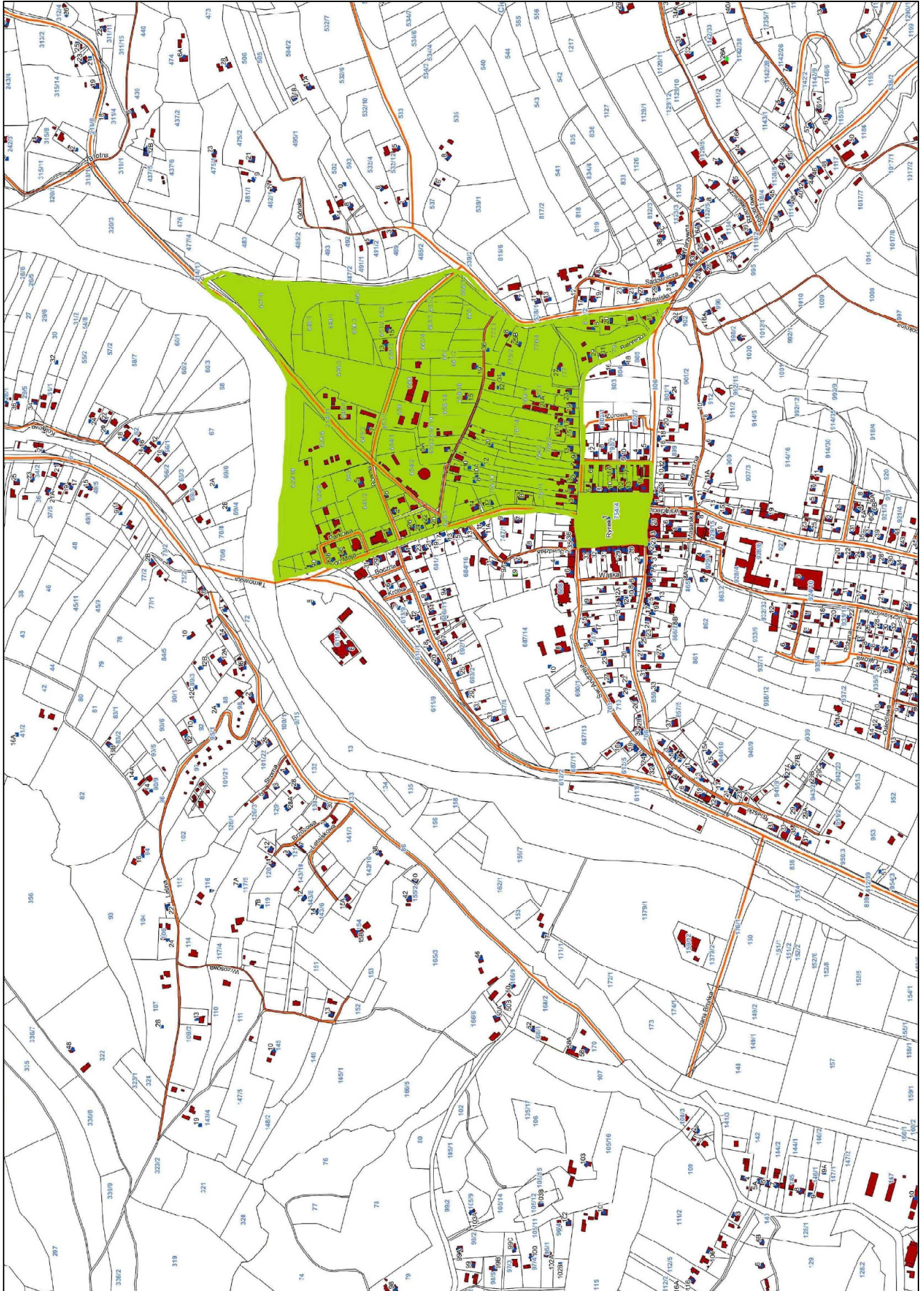

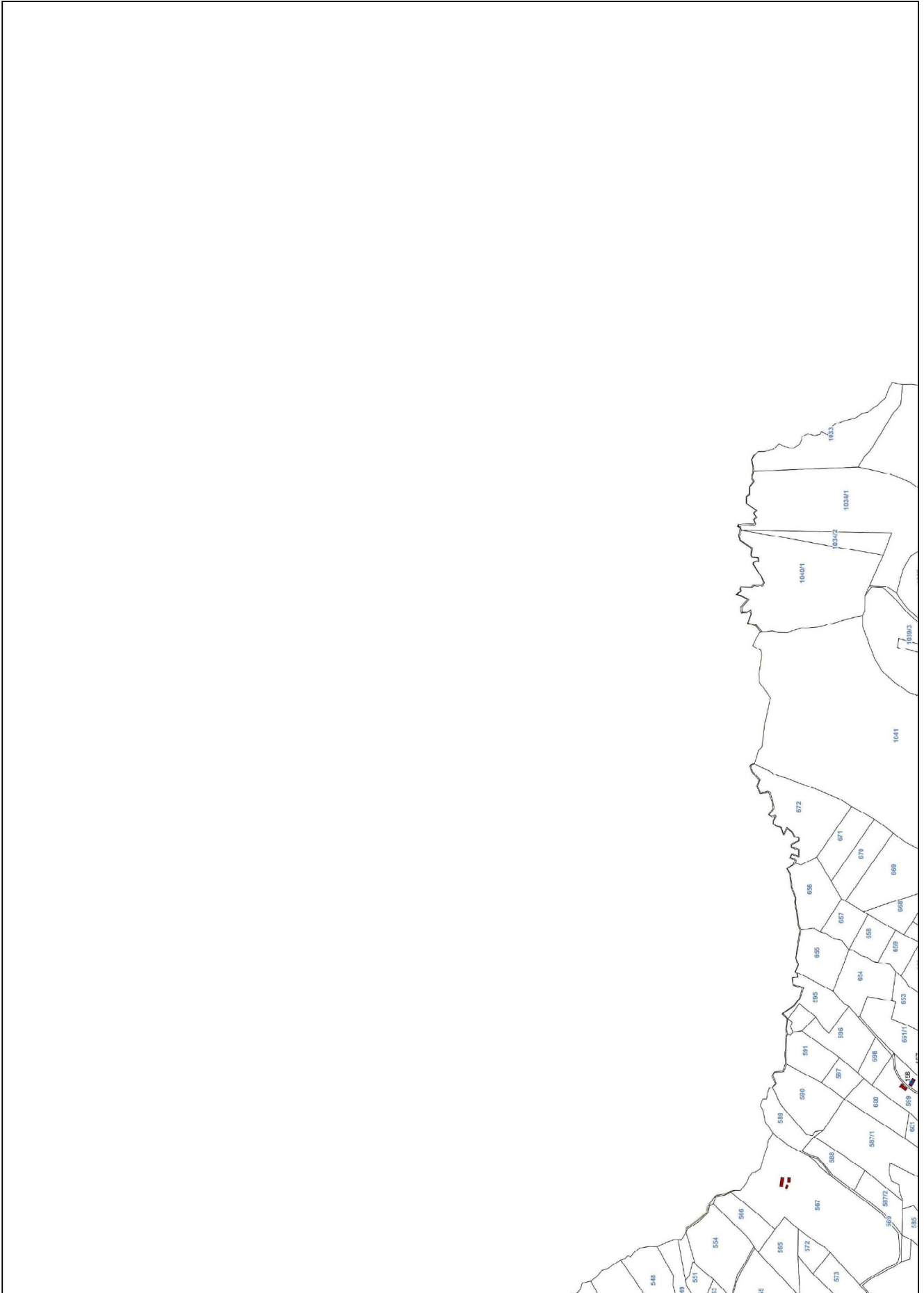
23

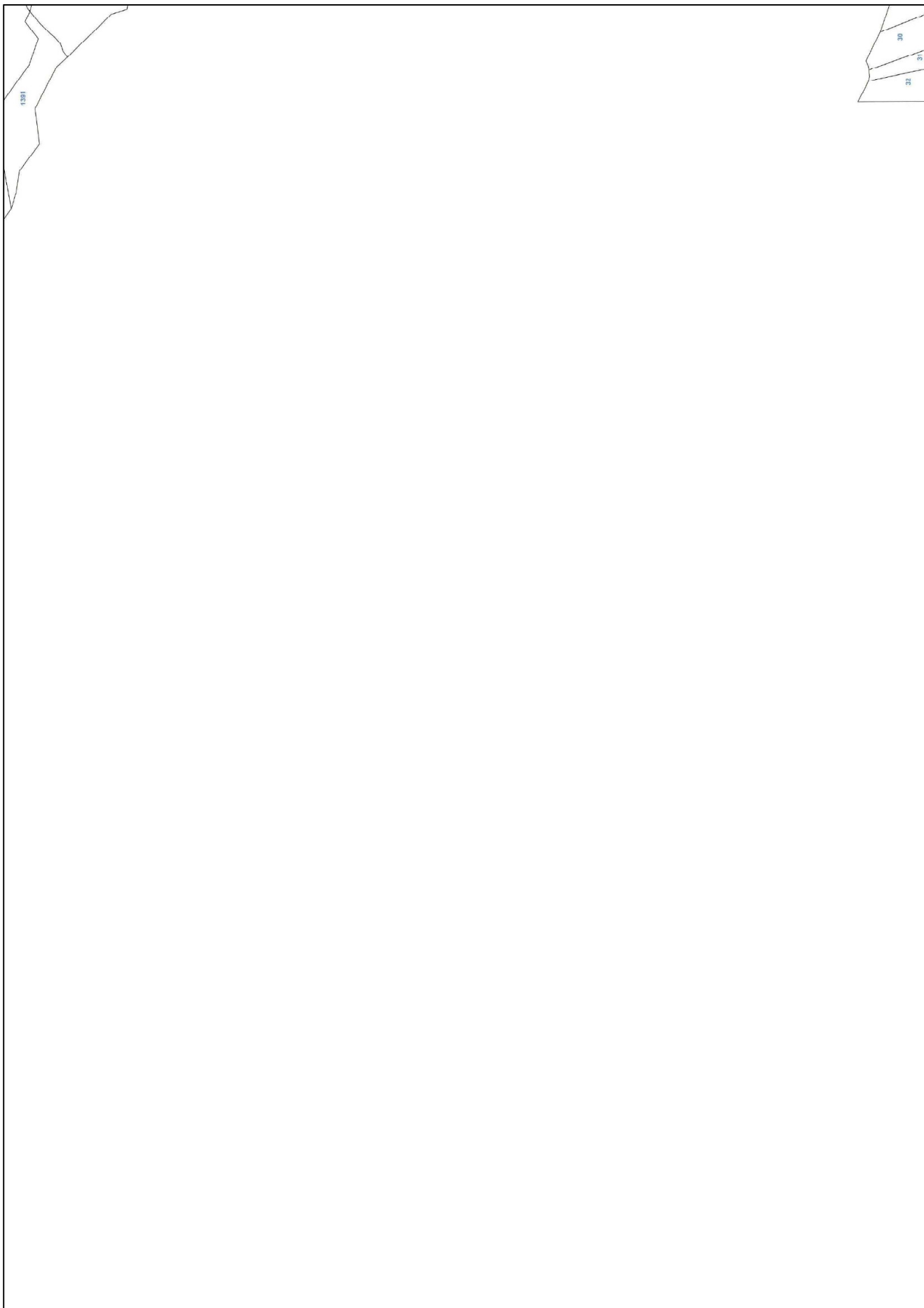
25

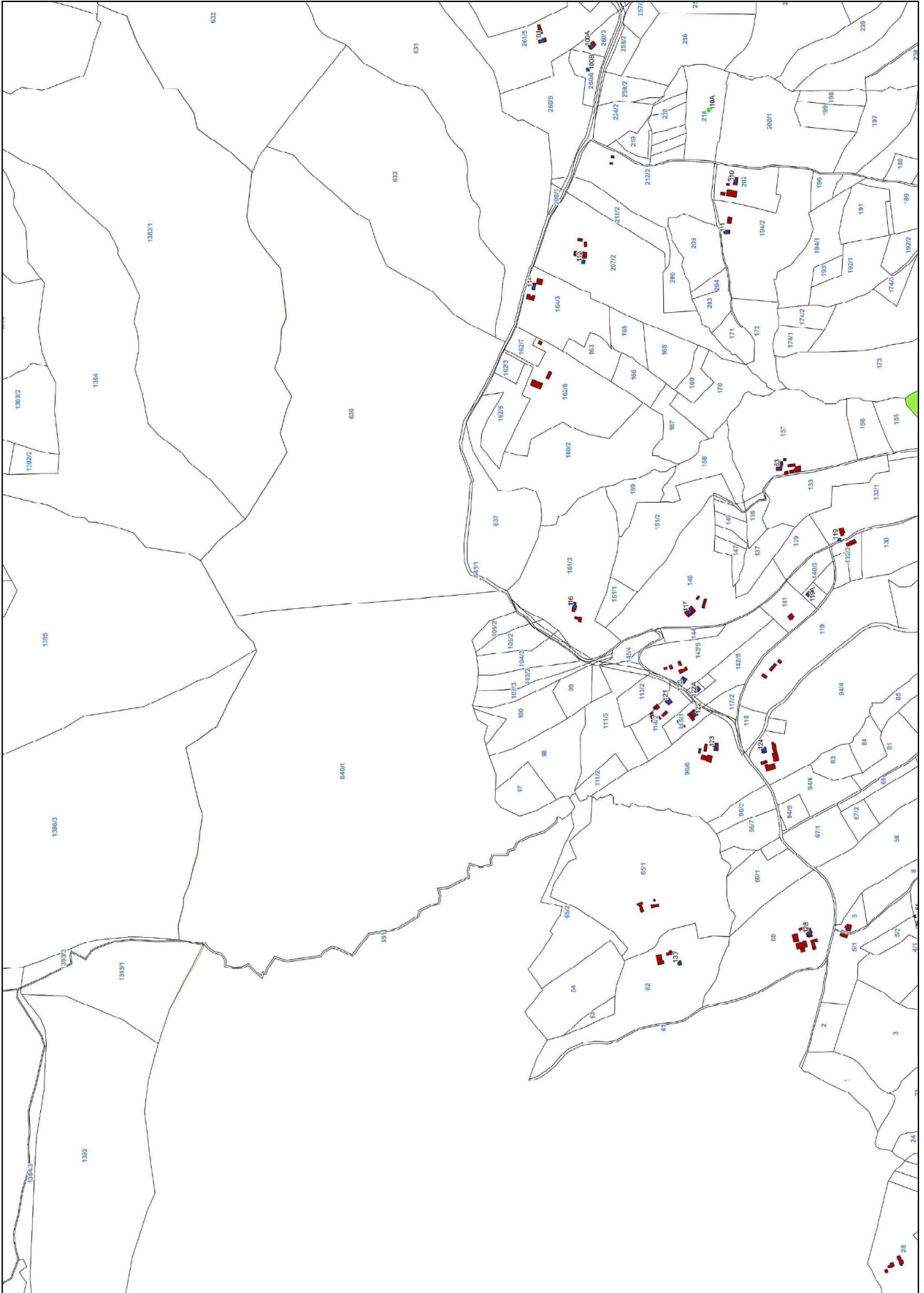

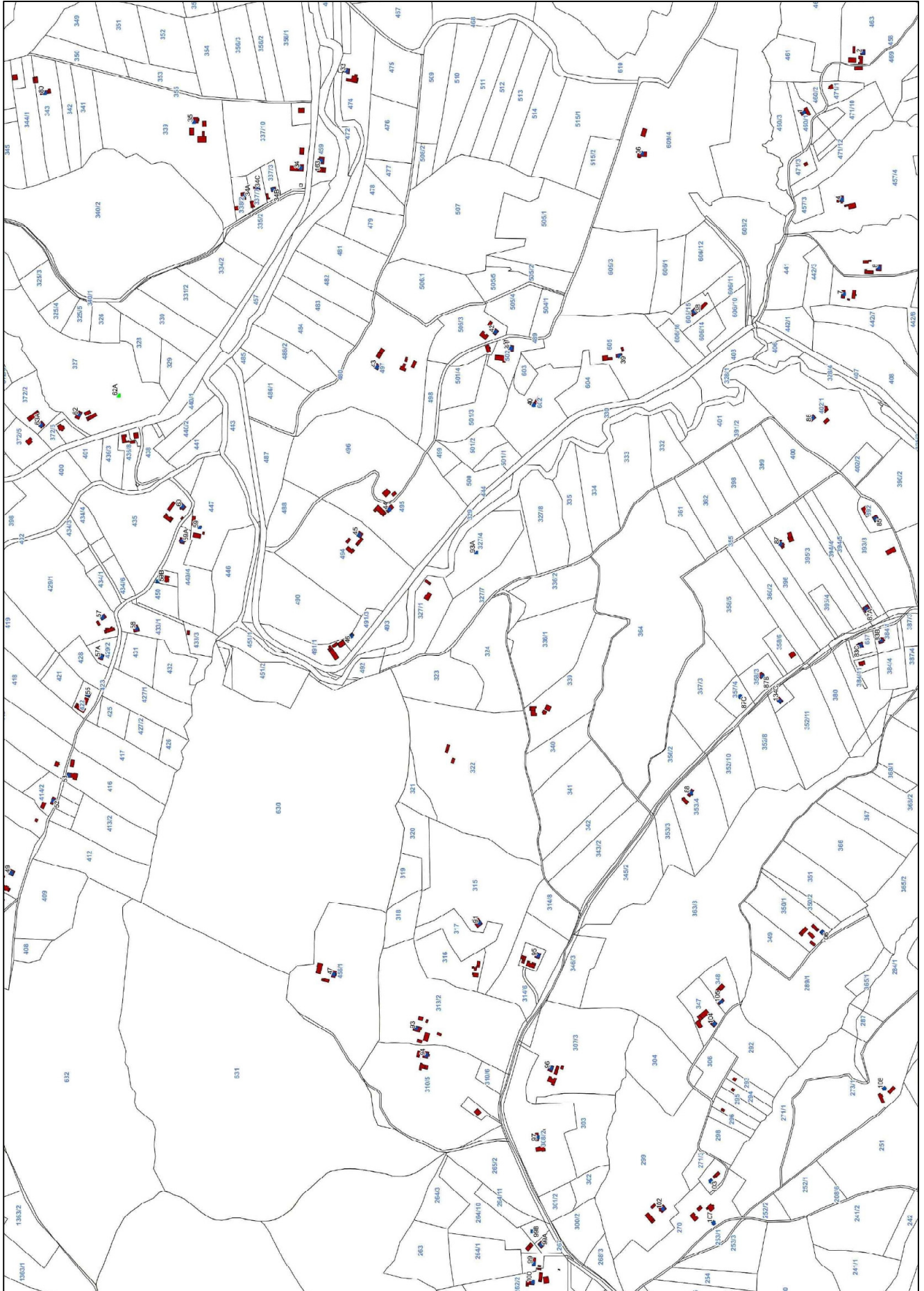

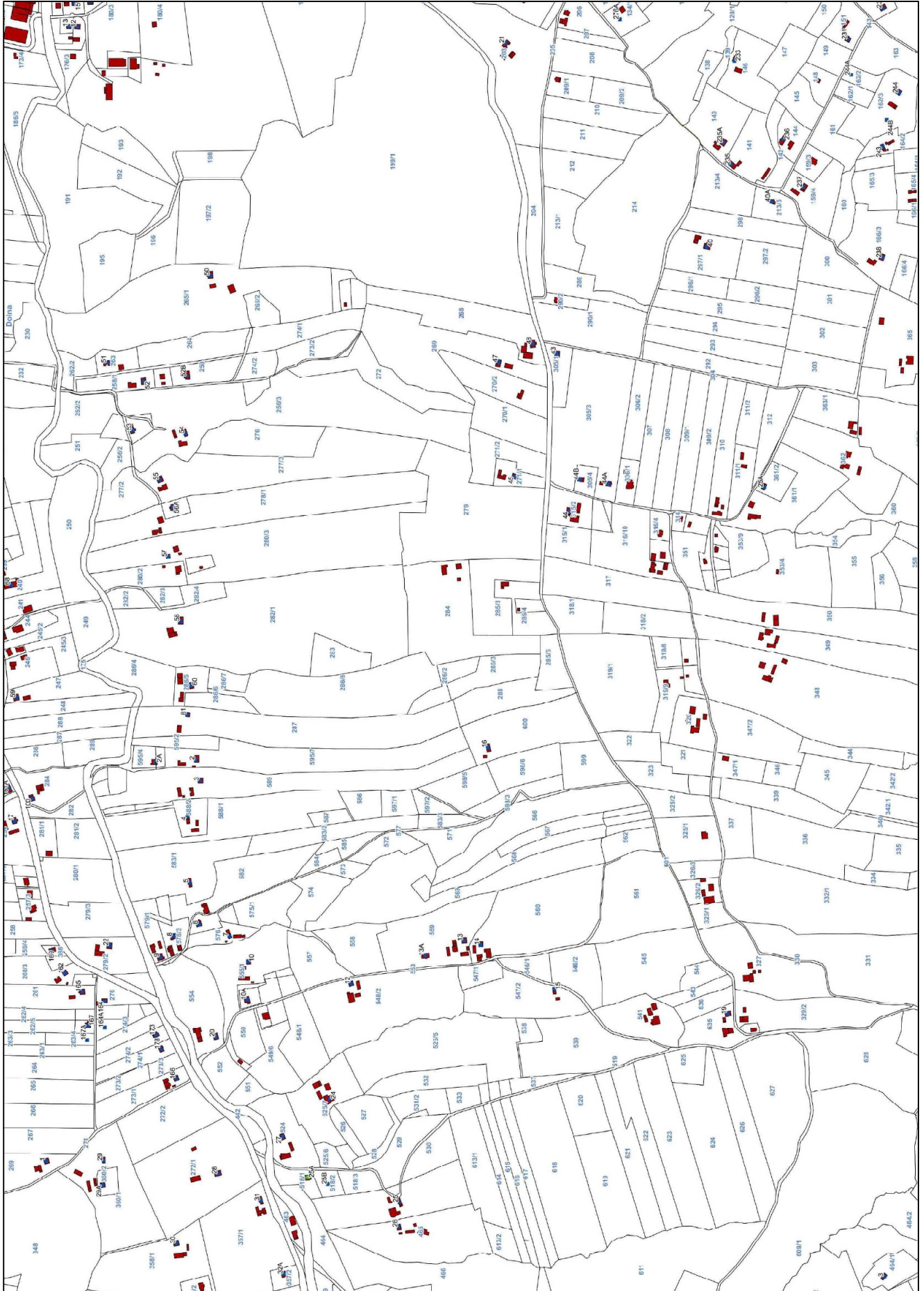
29

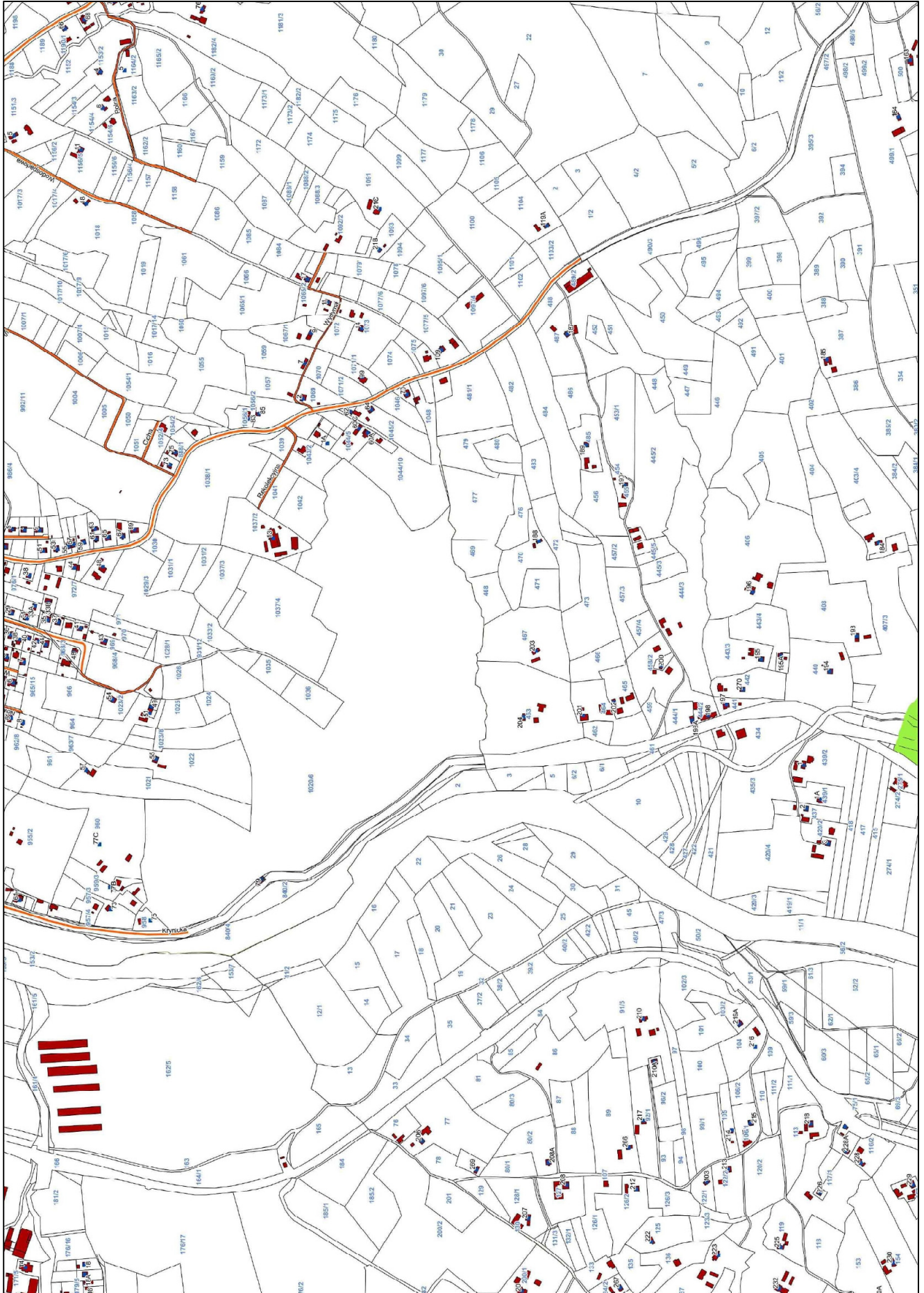

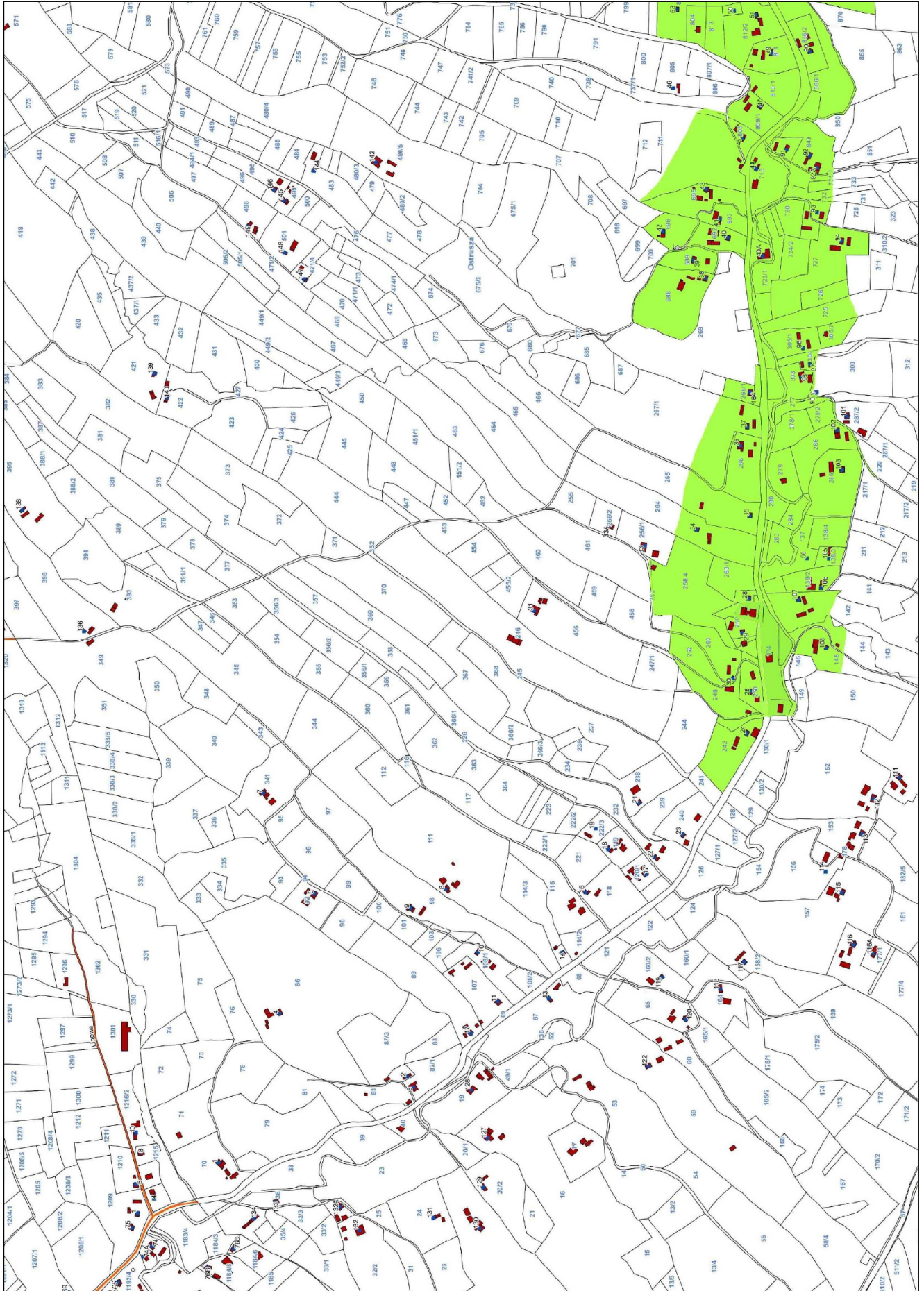

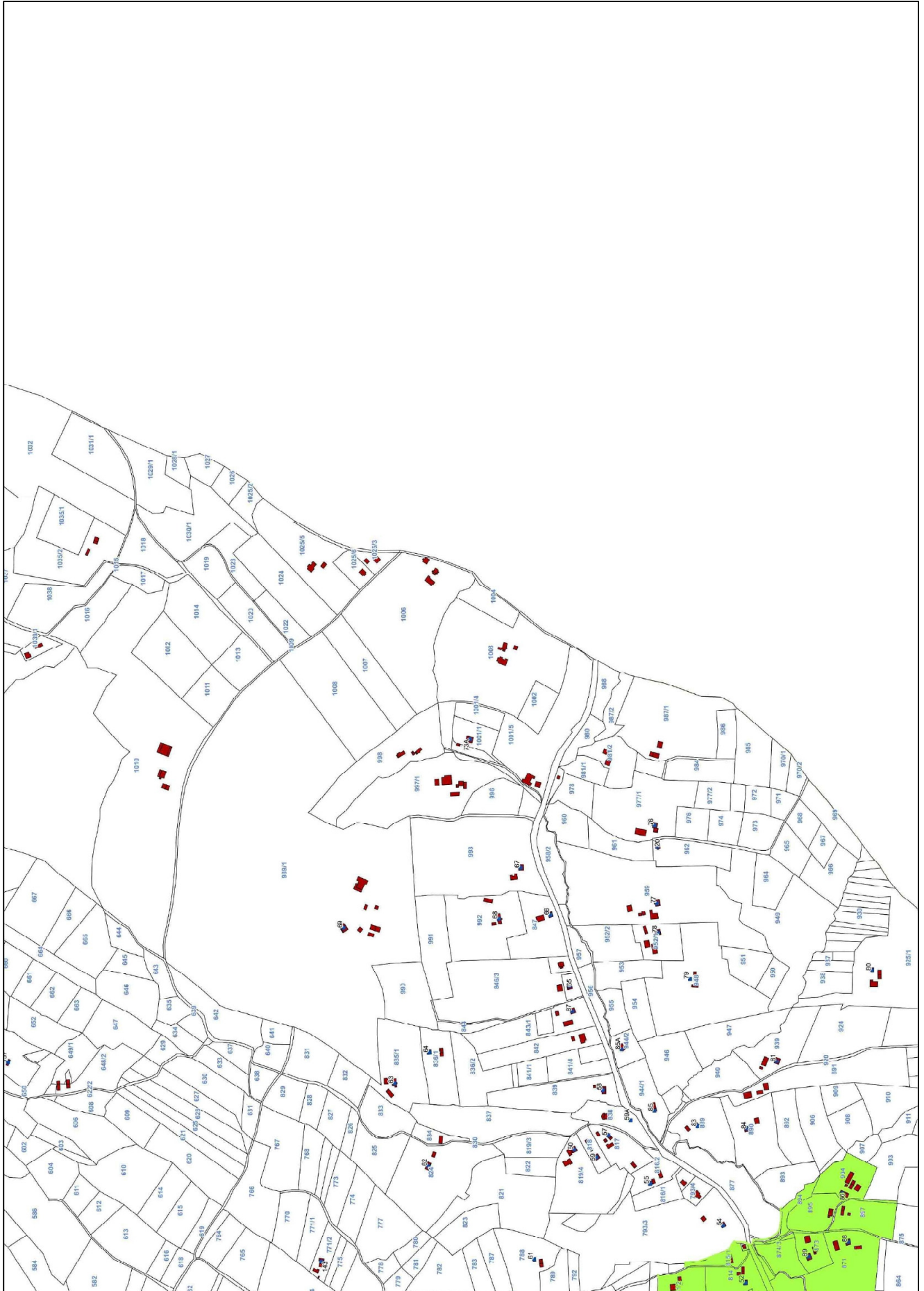
31

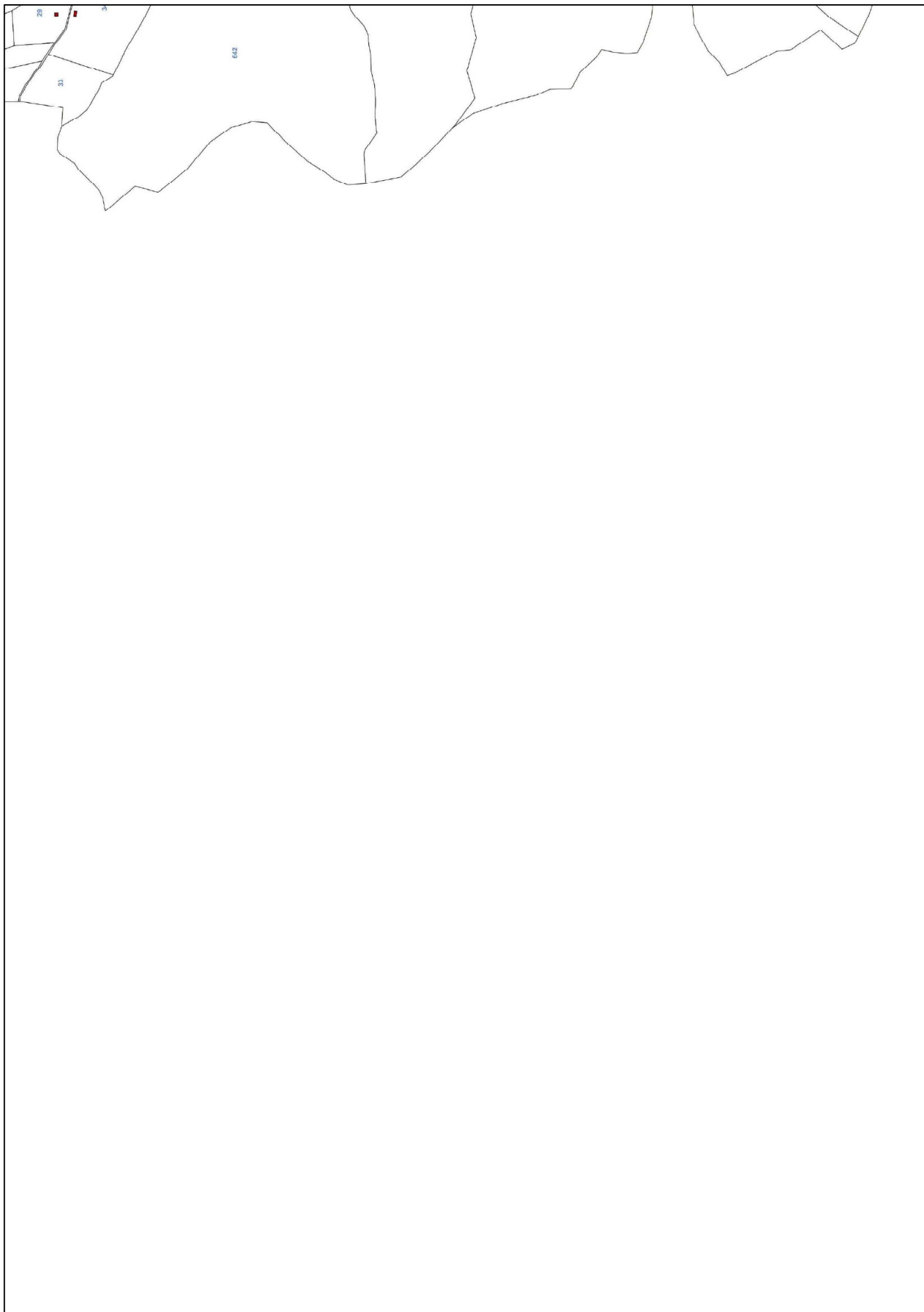

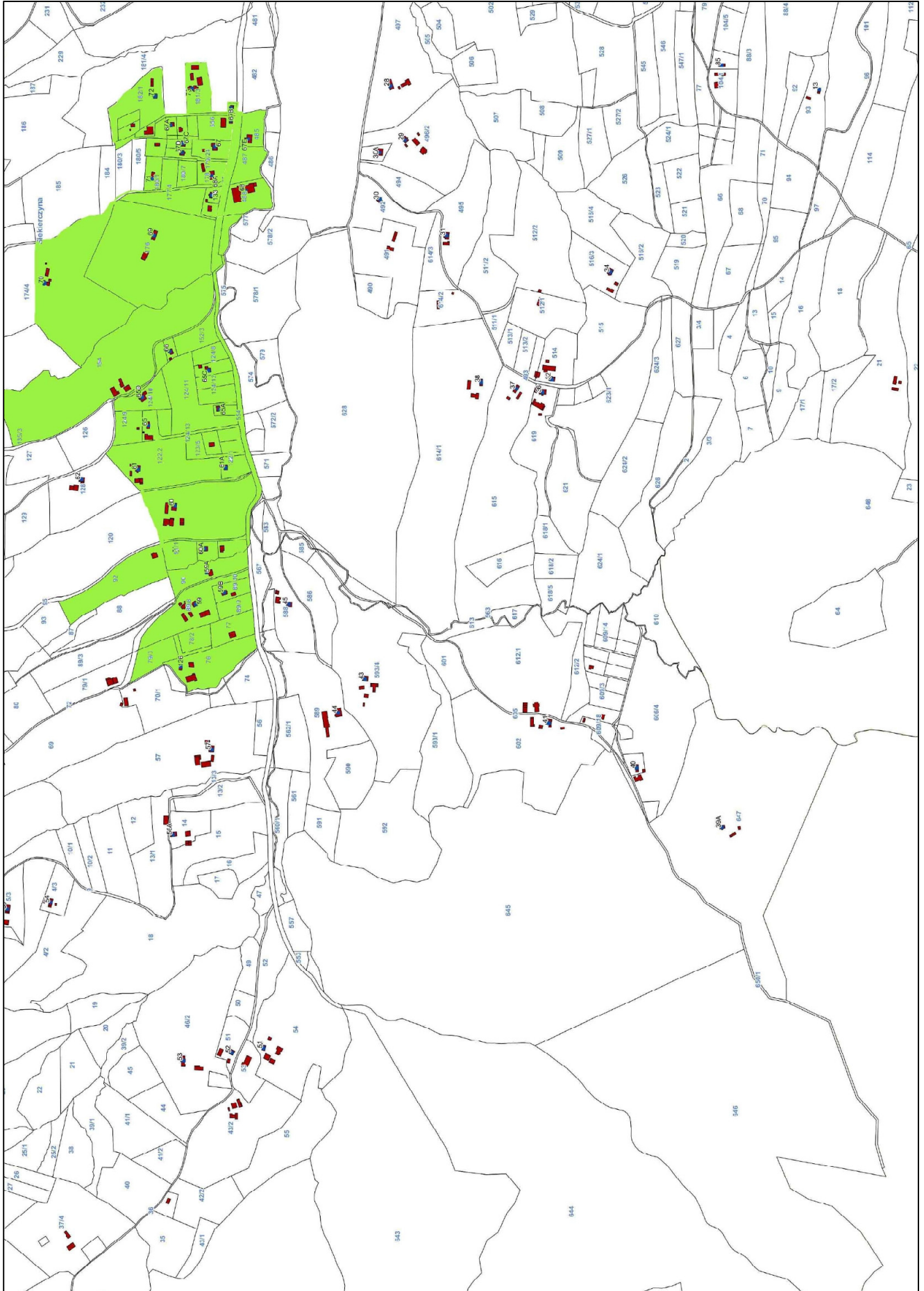

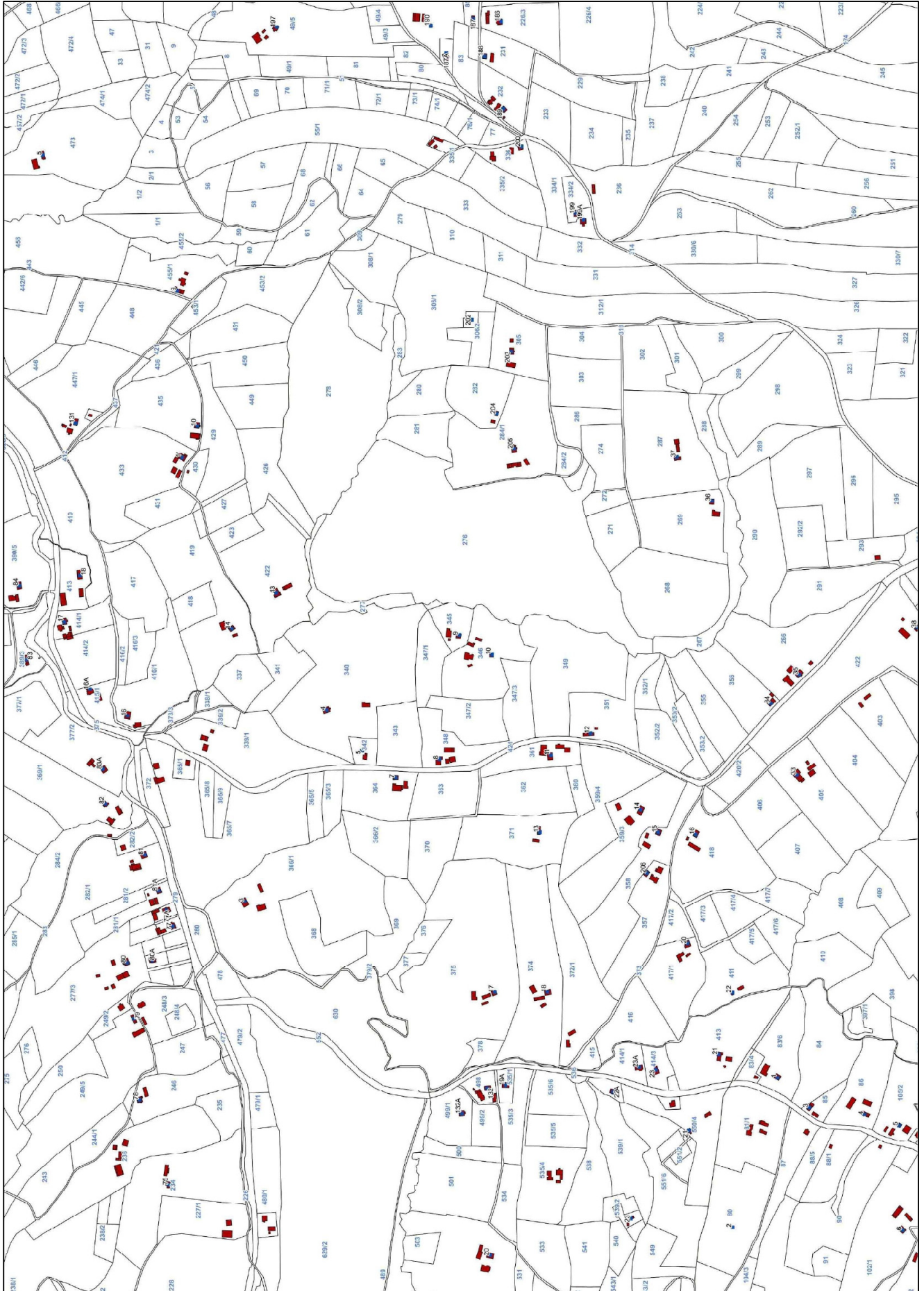

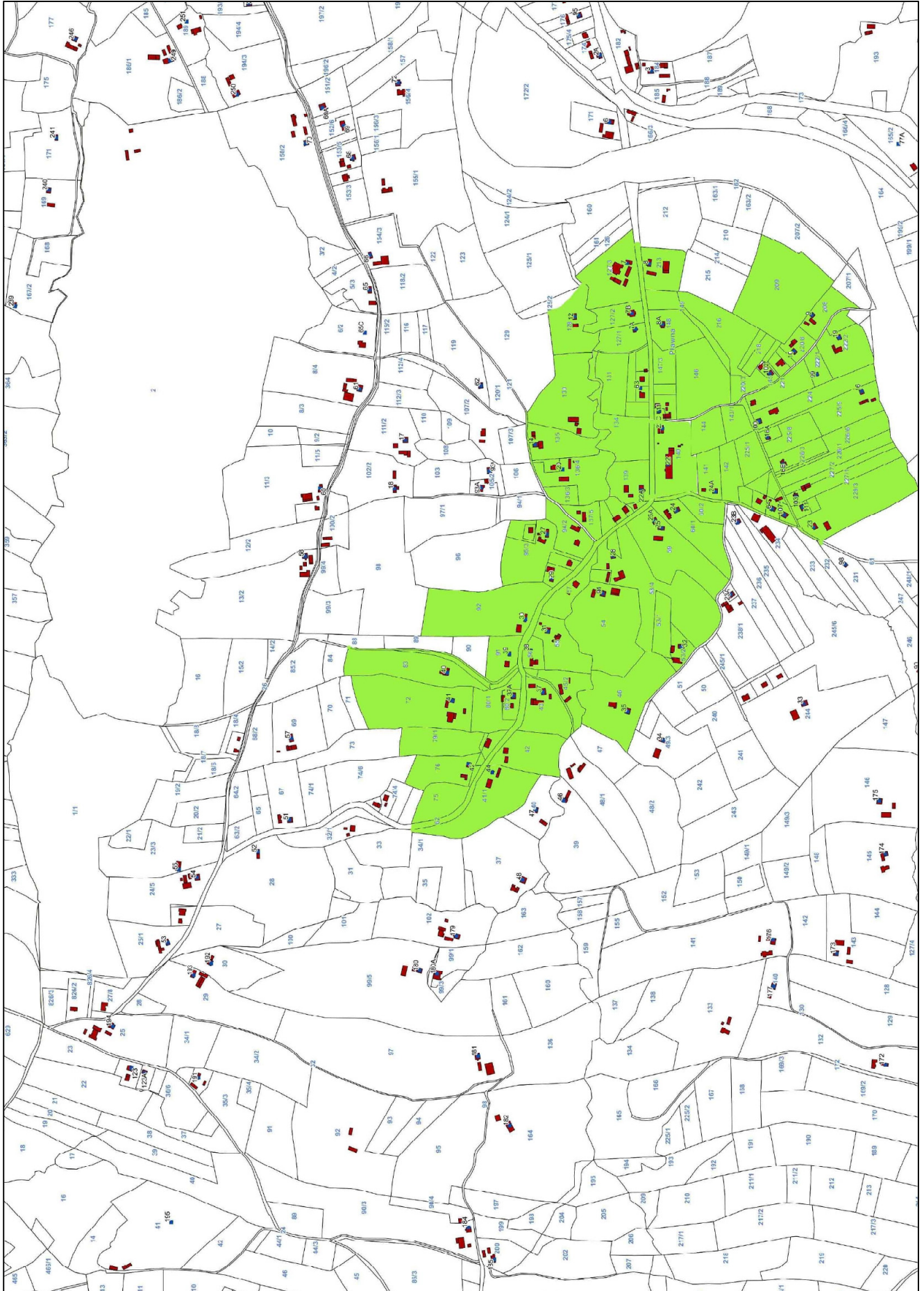
36

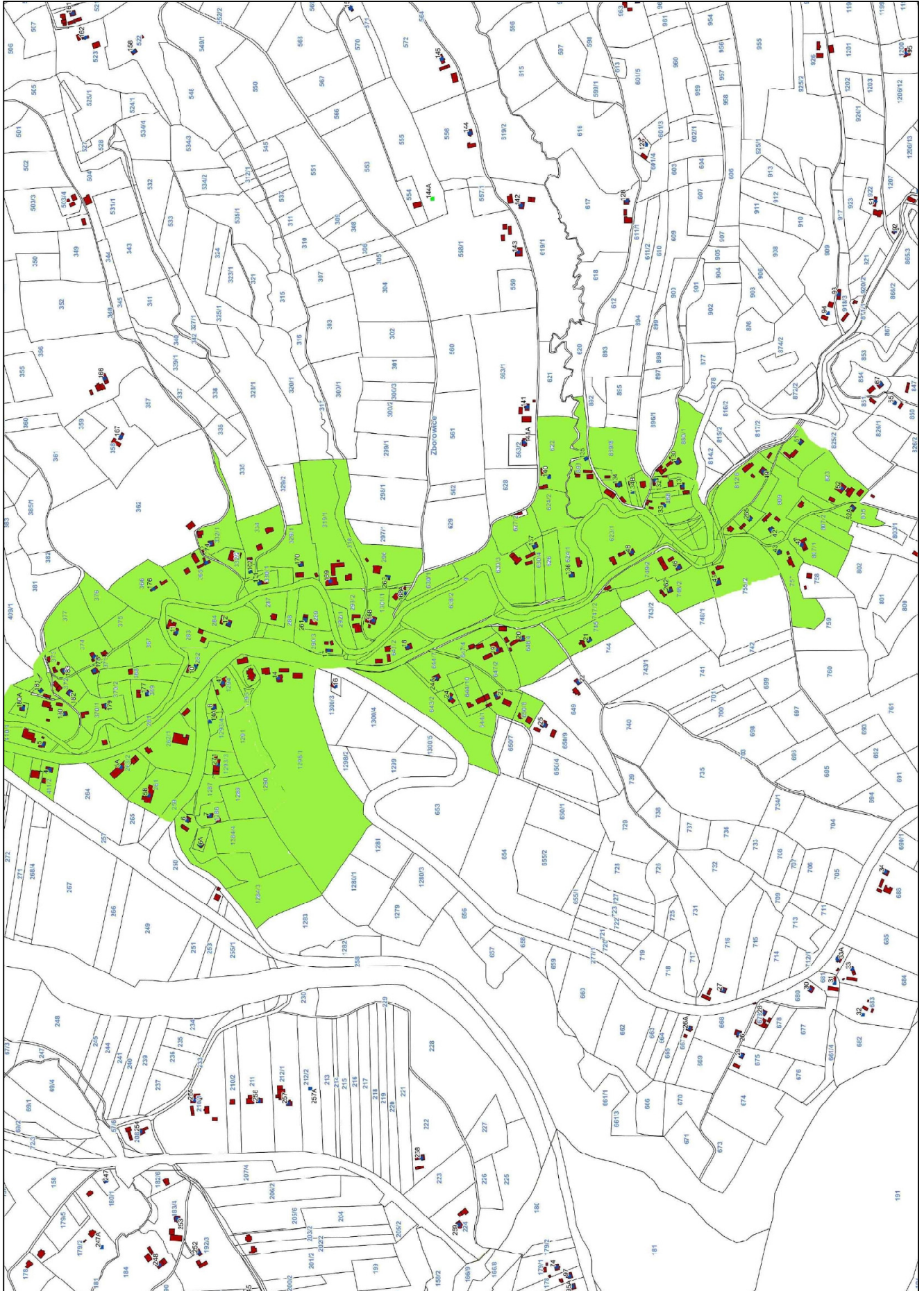

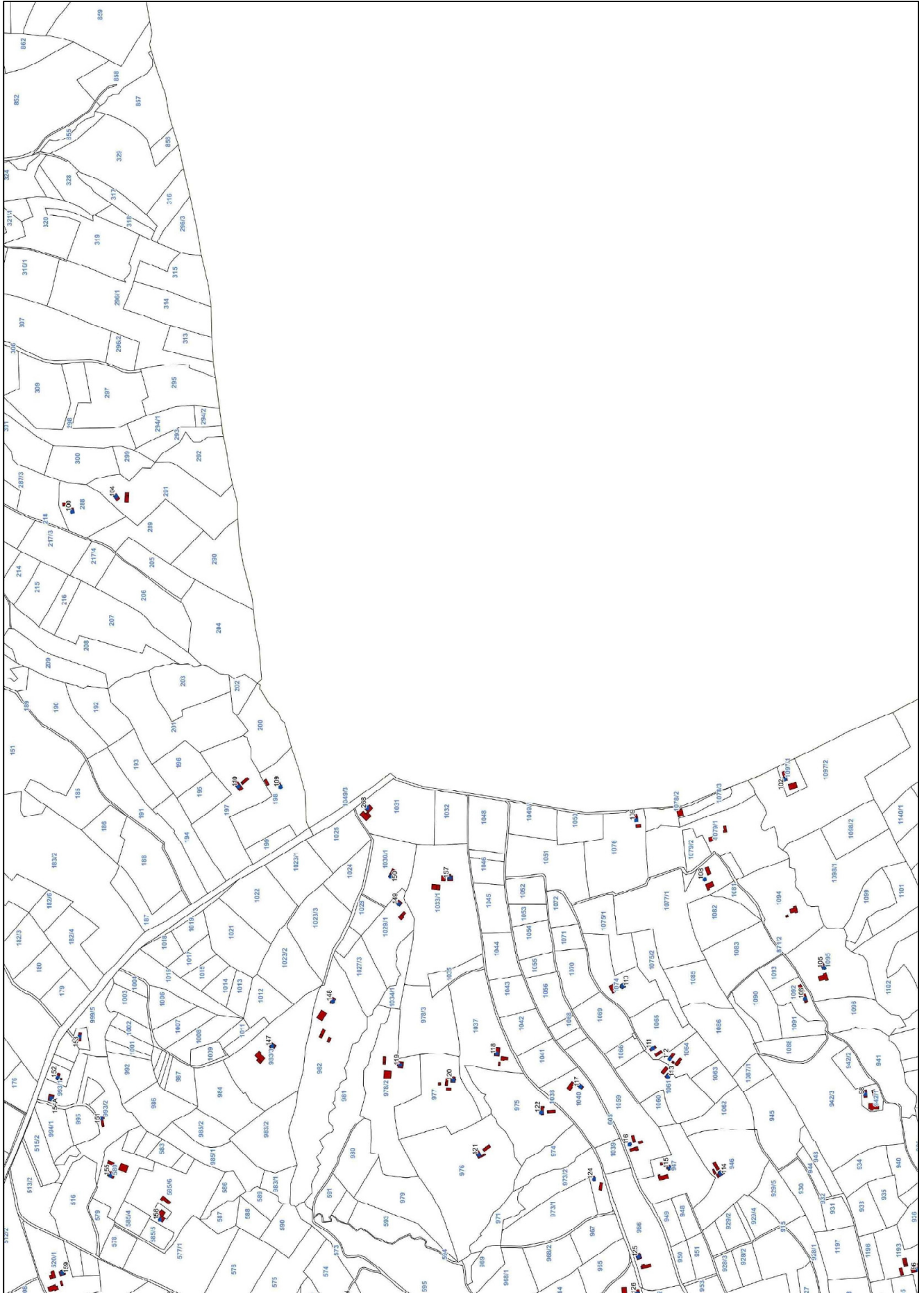

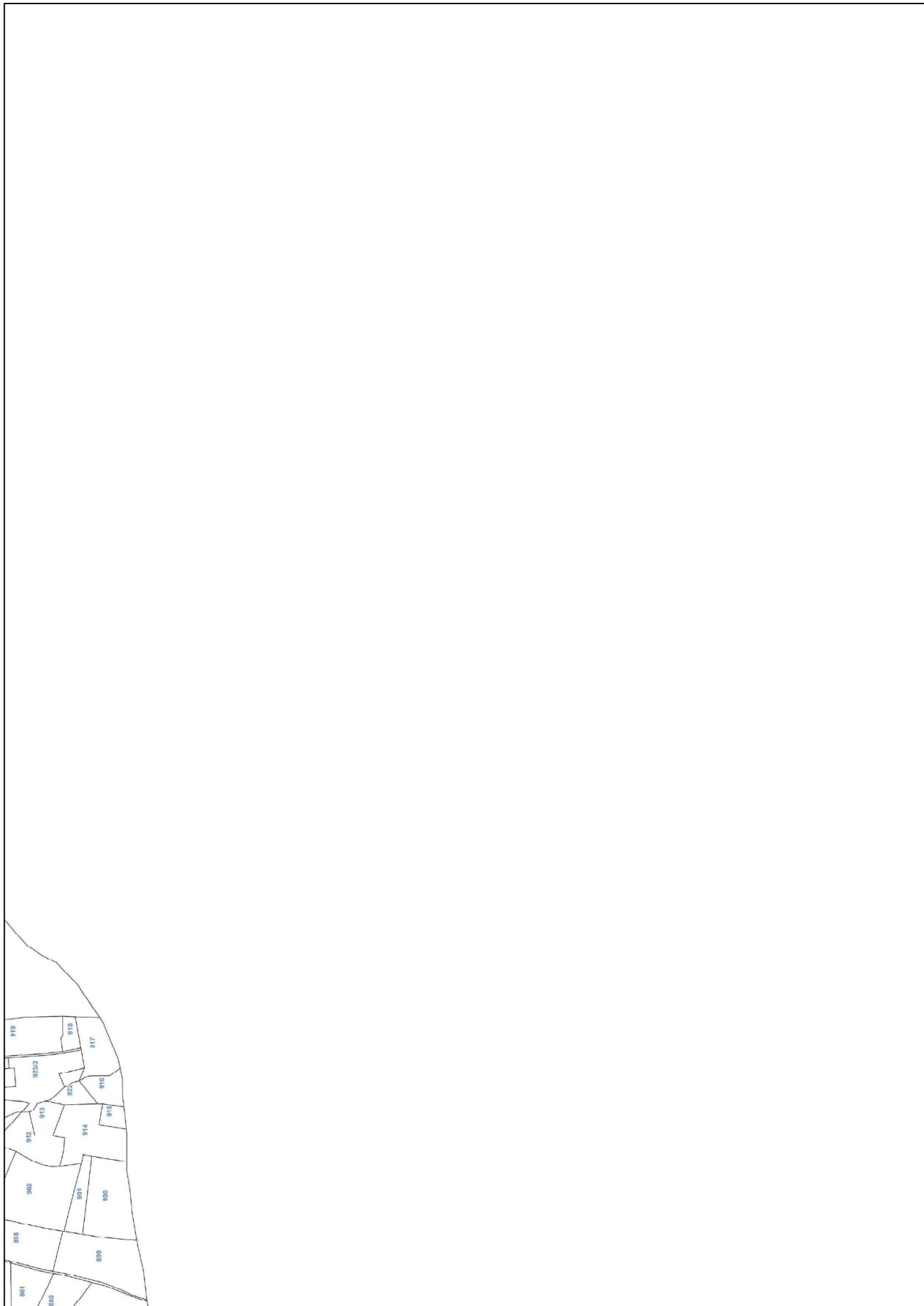
38

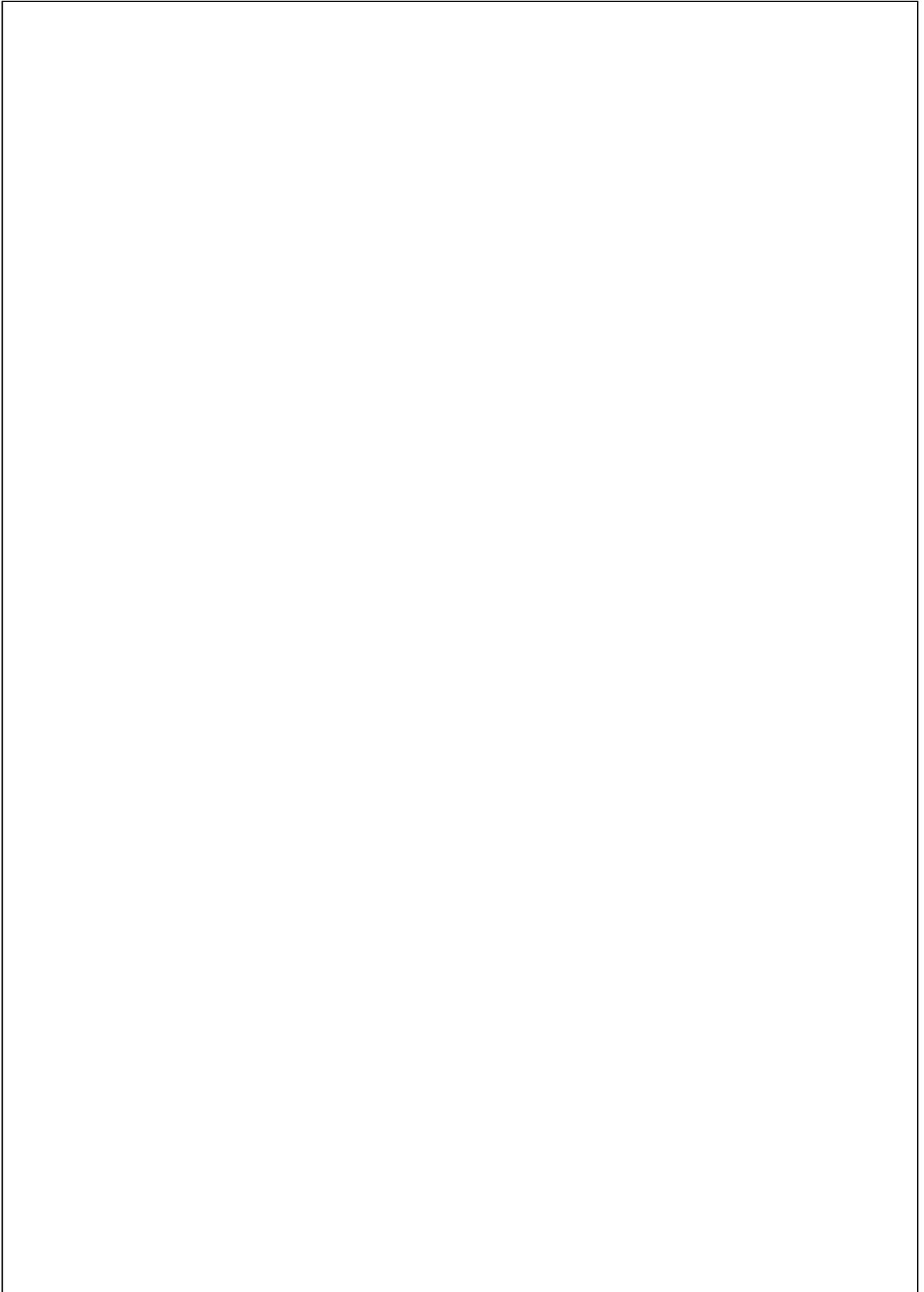

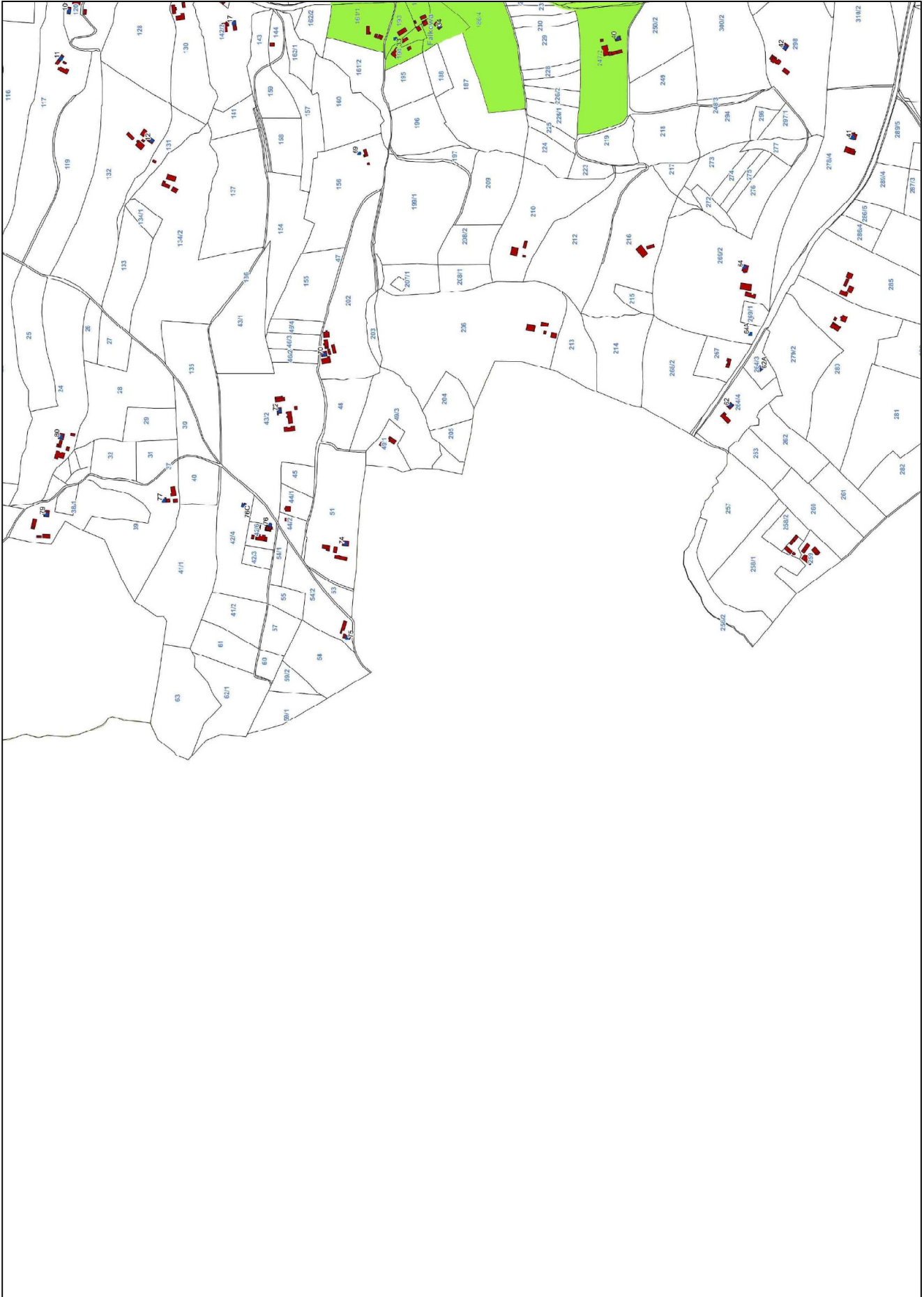

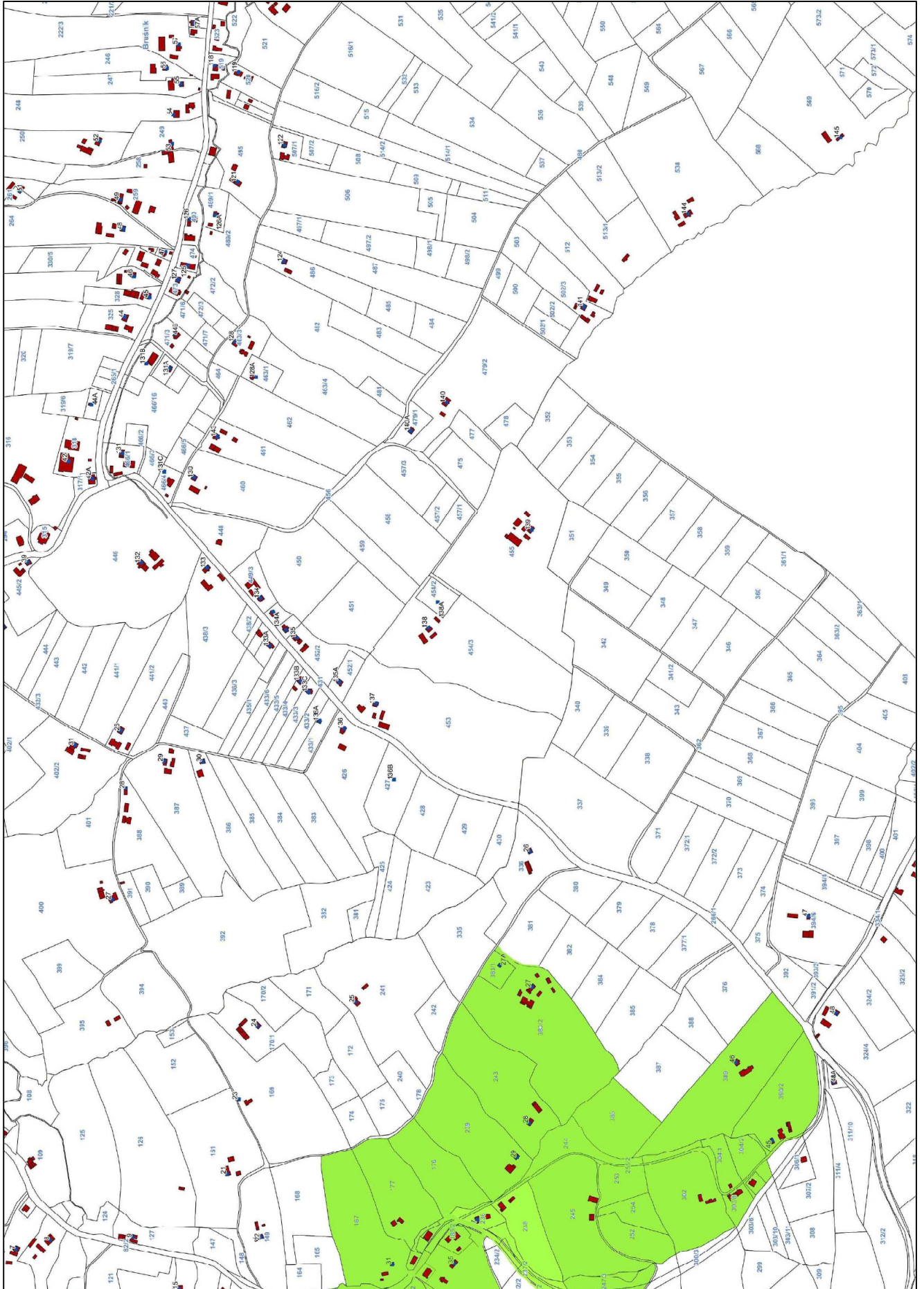

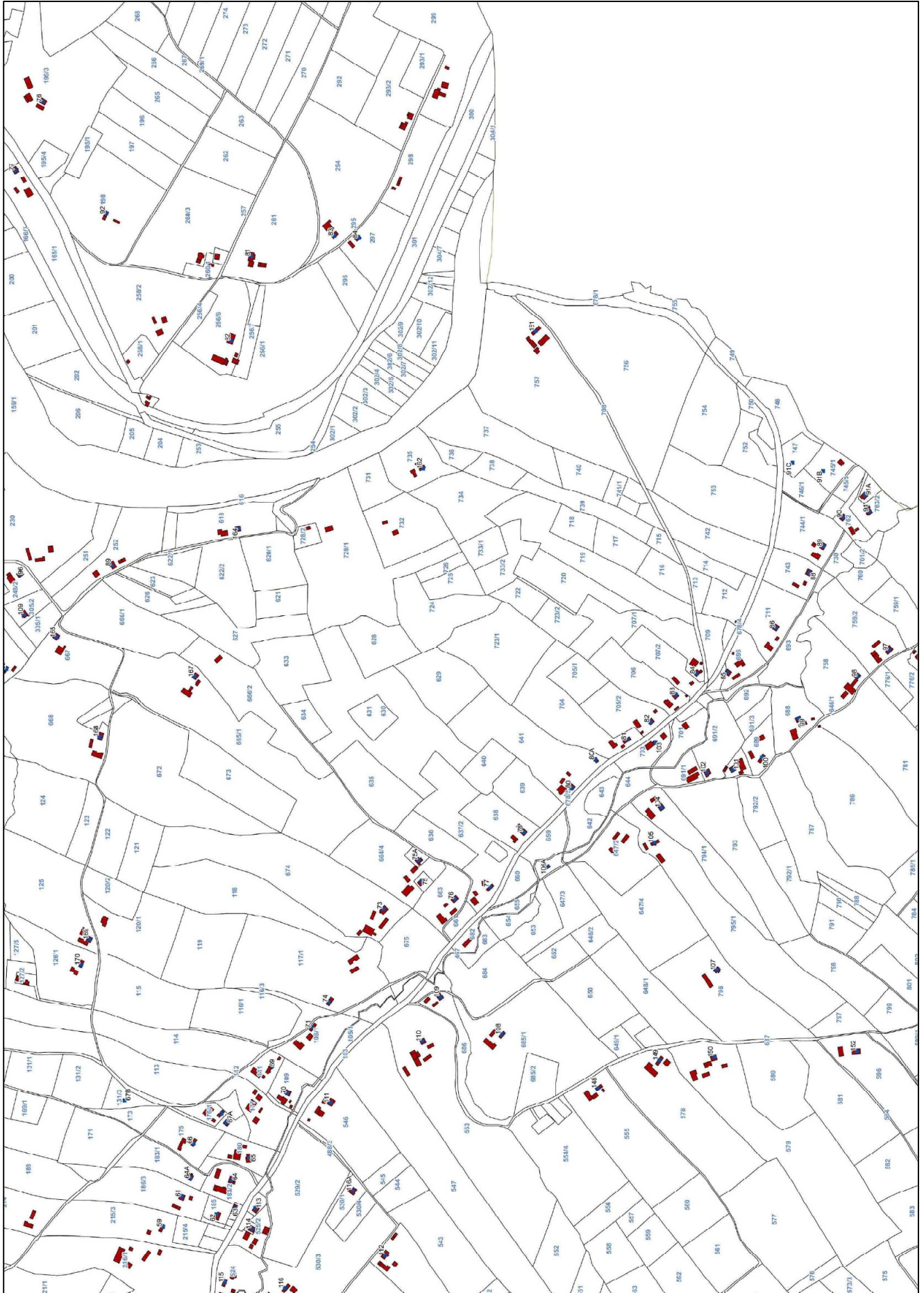

44

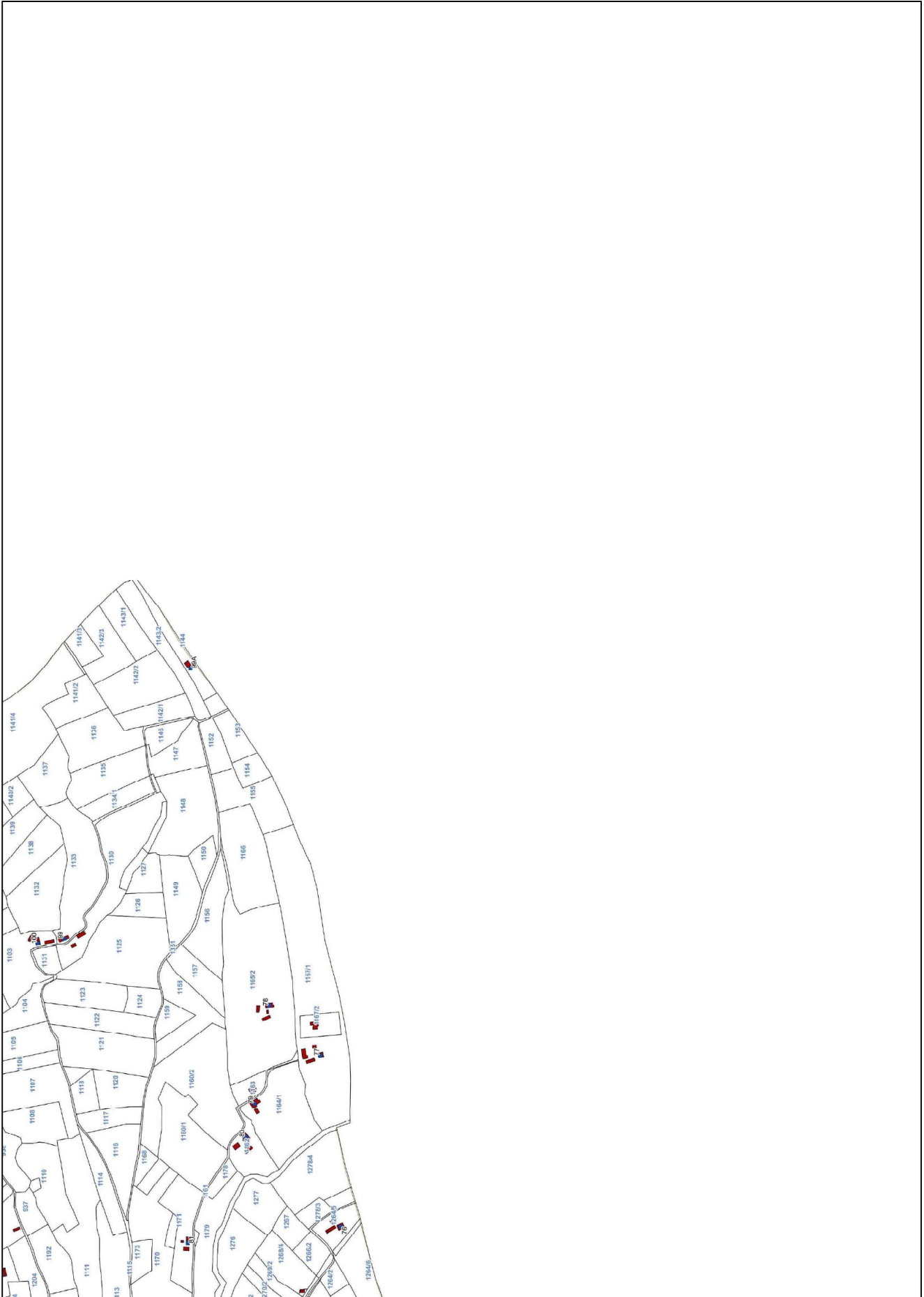

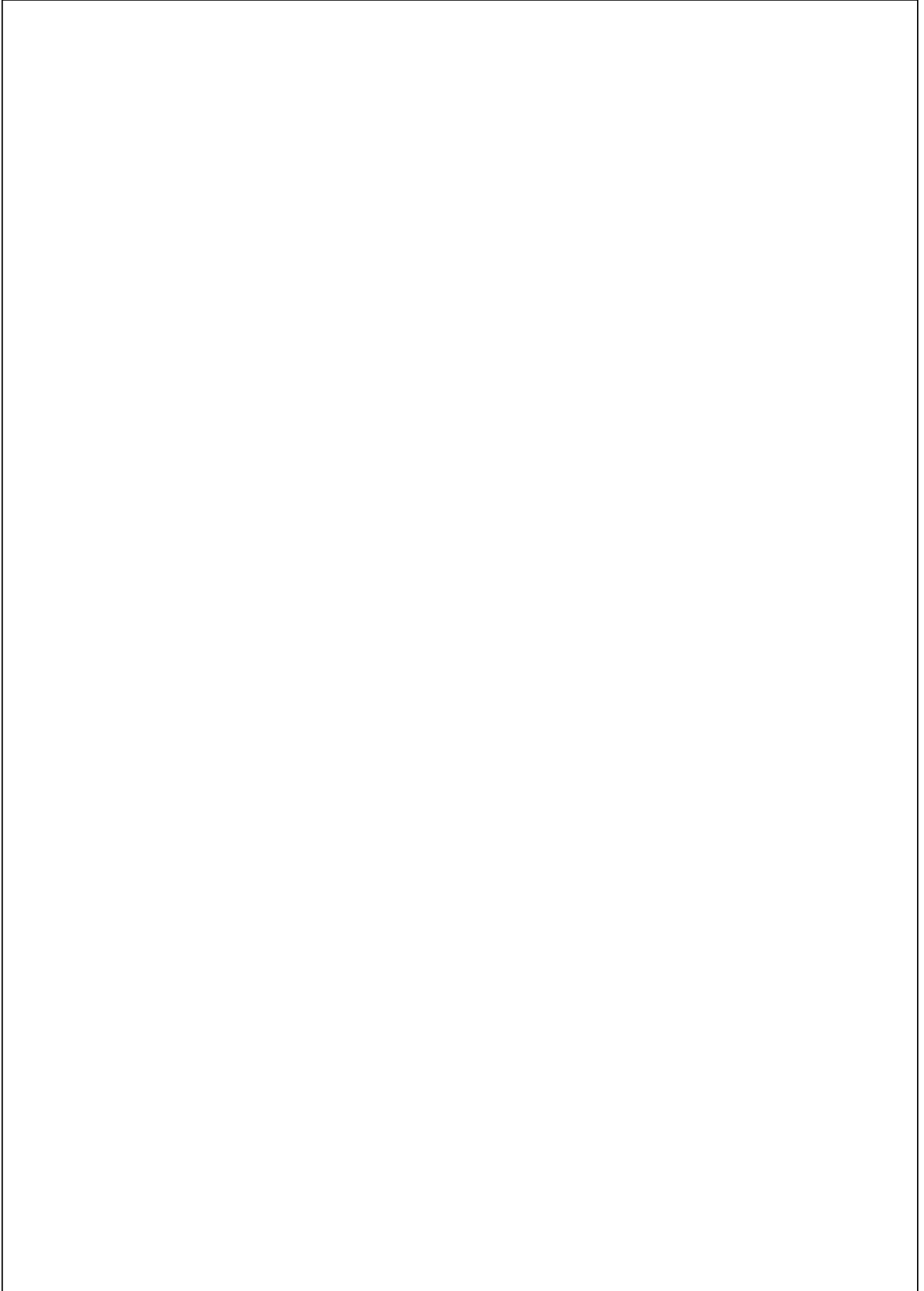
45

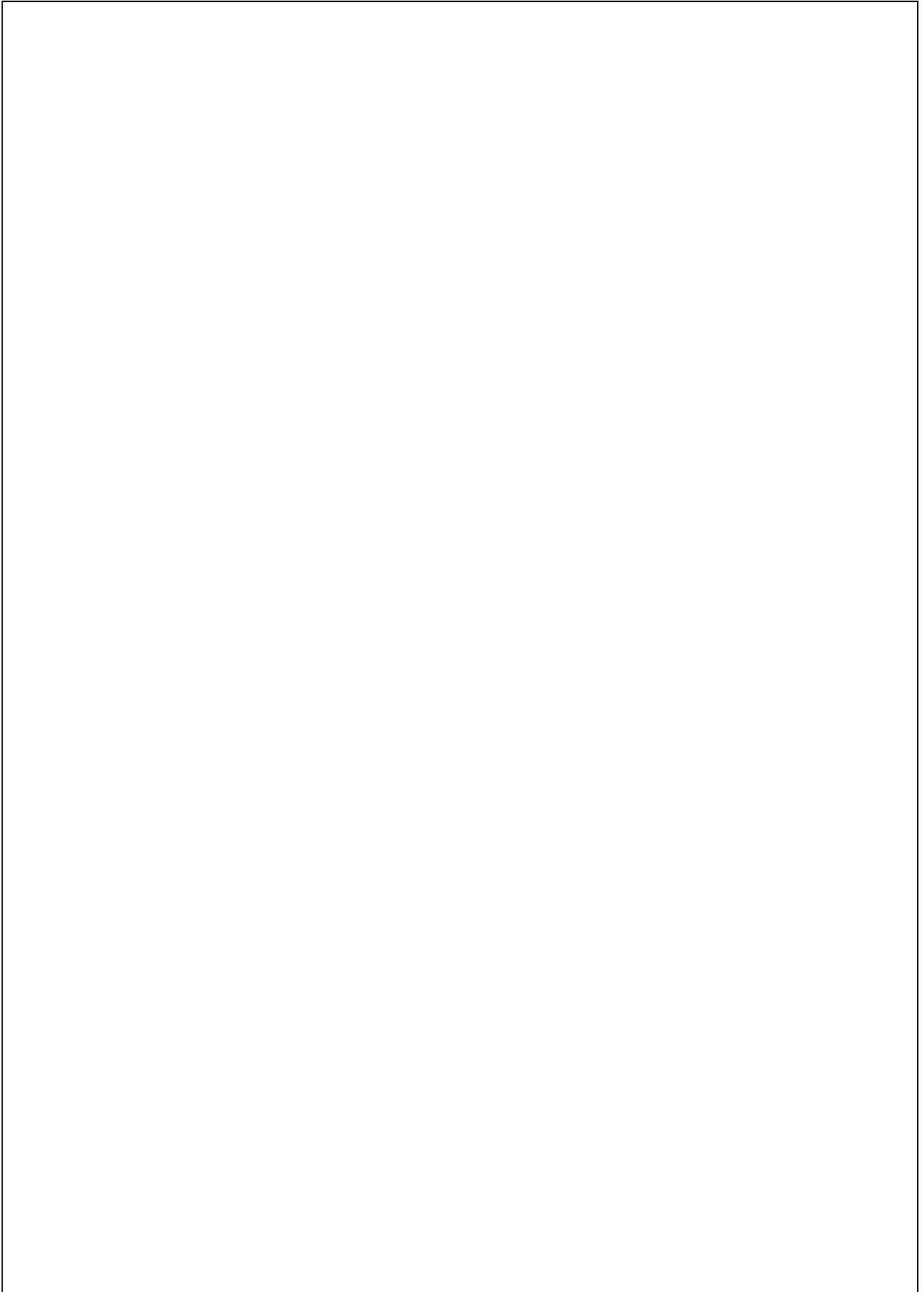

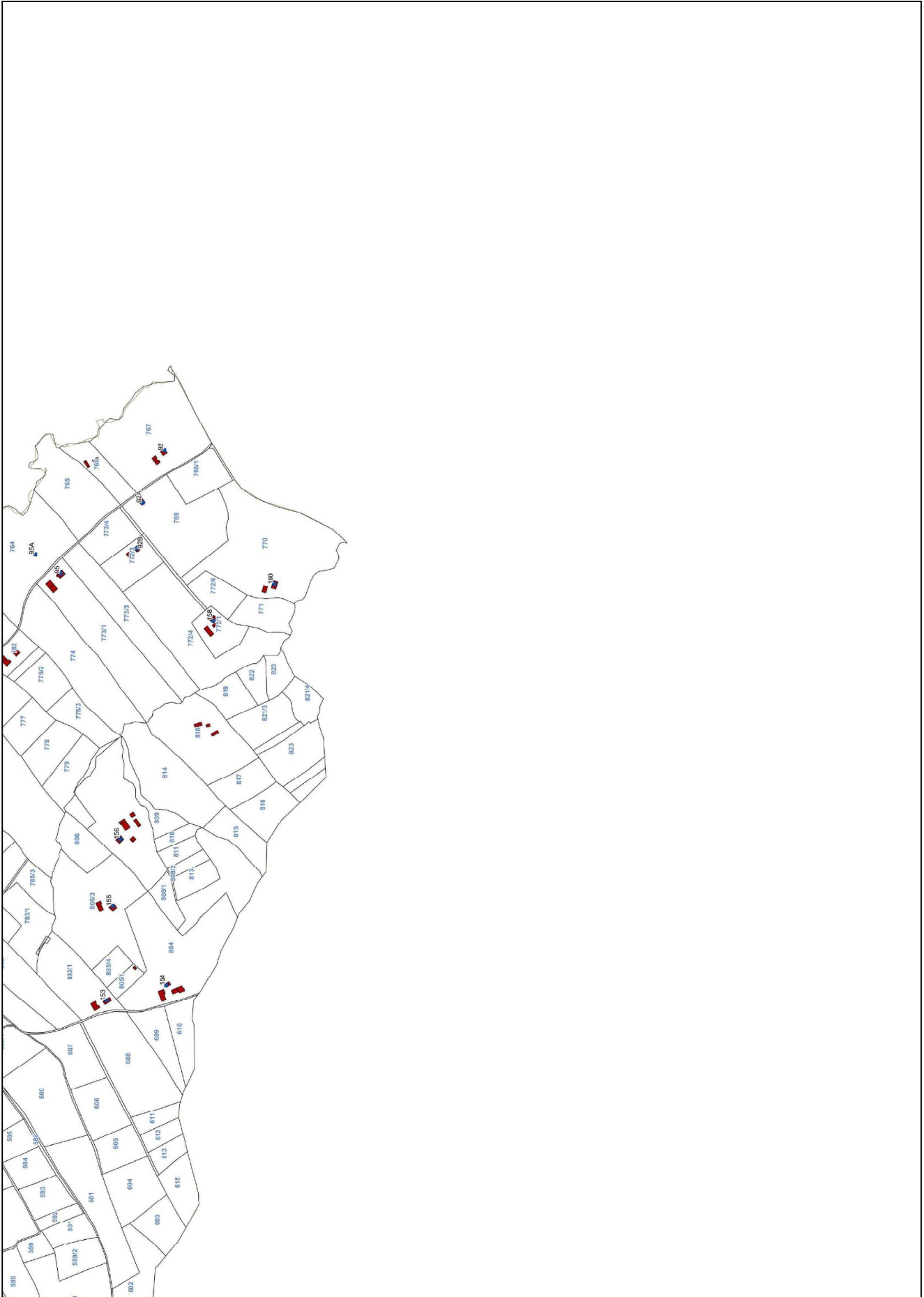

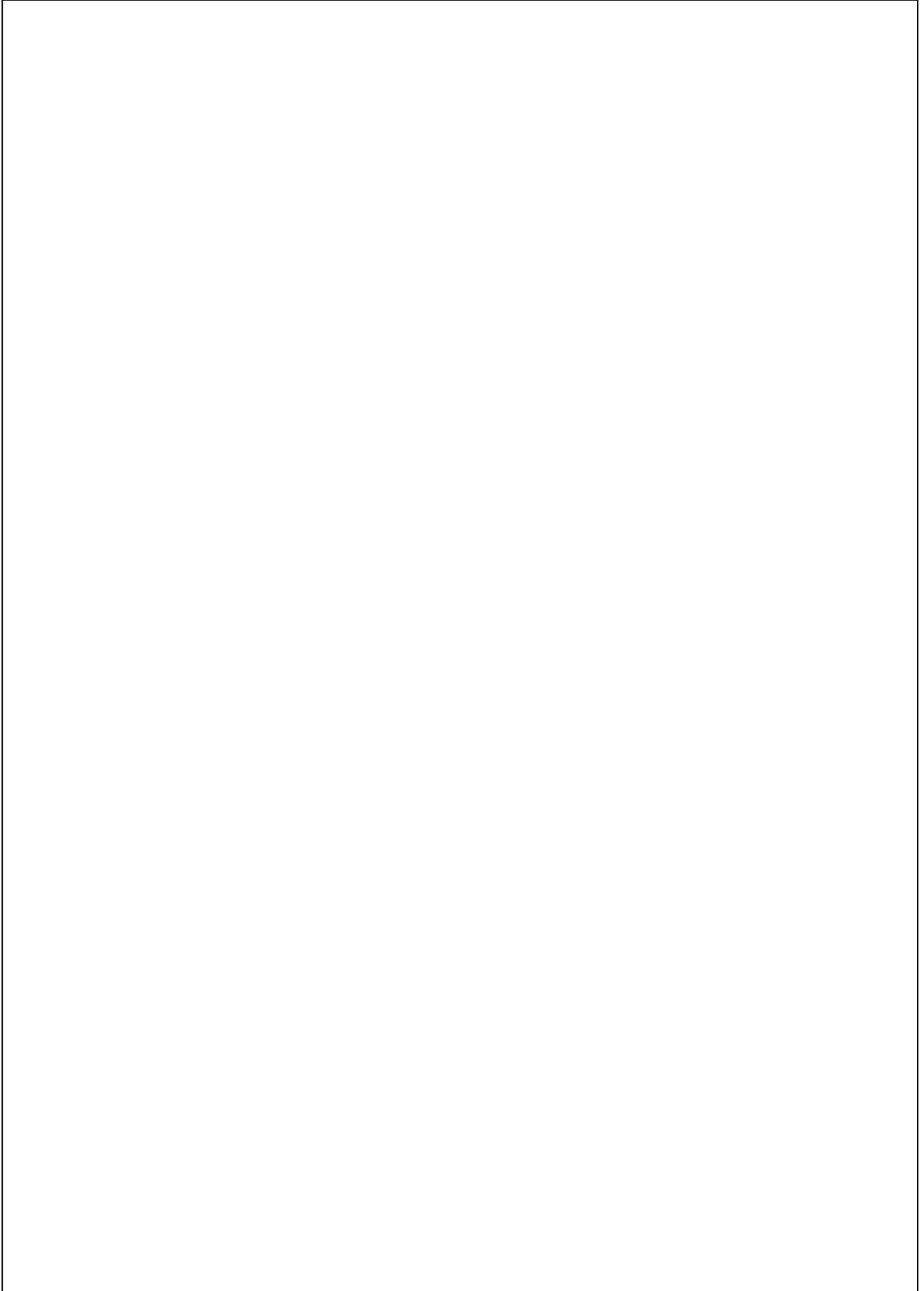

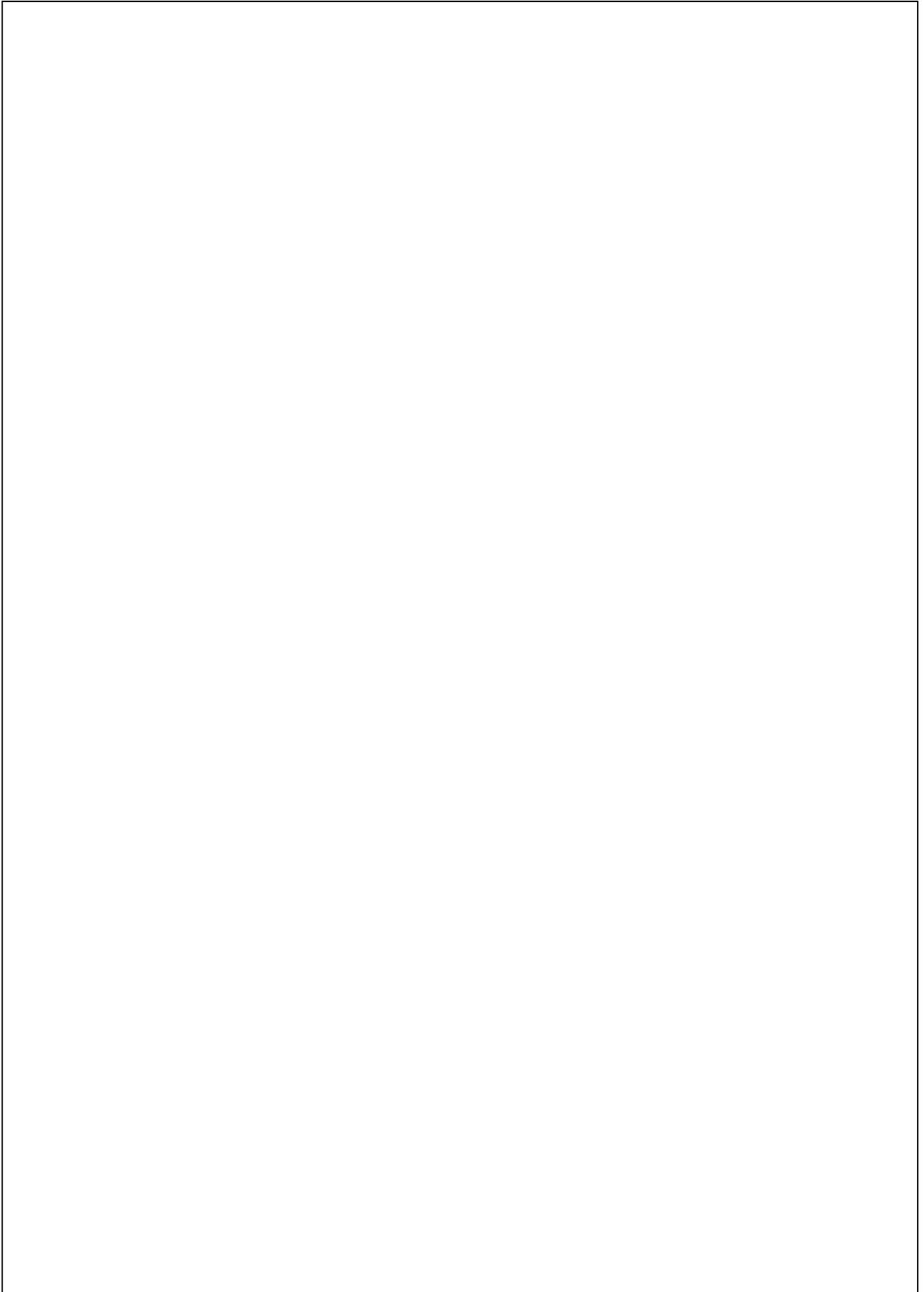

56

Przewodniczący Rady Miejskiej w Ciężkowicach
Zdzisław Szczerba

Załącznik Nr 2
do Uchwały Nr XIX/145/16
Rady Miejskiej w Ciężkowicach
z dnia 5 października 2016 roku

***Diagnoza zjawisk
społeczno-ekonomiczno-przestrzennych
gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego
i obszaru rewitalizacji***

**DIAGNOZA SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO
I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY CIĘŻKOWICE**

Ciężkowice, czerwiec 2016

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	5
2. Charakterystyka gminy w aspektach społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym	6
2.1. Zjawiska społeczne	7
2.2. Zjawiska gospodarcze	14
2.3. Zjawiska środowiskowe	16
2.4. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne	16
2.5. Zjawiska techniczne	17
2.6. Pozycja rozwojowa gminy Ciężkowice na tle powiatu i województwa	18
3. Metodologia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	19
4. Uwarunkowania społeczne, przestrzenne, Techniczne, gospodarcze i infrastrukturalne gminy	22
4.1. Diagnoza zjawisk społecznych.....	22
4.1.1. Czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym	22
4.1.2. Czynniki bezpieczeństwa.....	29
4.1.3. Czynniki demograficzne	30
4.1.4. Aktywność mieszkańców.....	31
4.2. Diagnoza zjawisk techniczno-środowiskowych.....	36
4.2.1. Czynniki gospodarcze	36
4.2.2. Czynniki przestrzenne.....	36
4.2.3. Czynniki techniczno-środowiskowe	37
4.3. Wybór obszaru zdegradowanego wraz z uzasadnieniem	42
5. Wskazanie obszaru rewitalizacji wraz z uzasadnieniem.....	44
5.1. Obszar zdegradowany – Falkowa	45
5.1.1. Podobszar rewitalizacji: 1. <i>Falkowa – centrum</i>	45
5.2. Obszar zdegradowany – Pławna.....	47
5.2.1. Podobszar rewitalizacji 2: <i>Pławna – centrum</i>	47
5.3. Obszar zdegradowany – Ostrusza	49
5.3.1. Podobszar rewitalizacji 3: <i>Ostrusza – centrum</i>	49
5.4. Obszar zdegradowany – Ciężkowice	51
5.4.1. Podobszar rewitalizacji 4: <i>Ciężkowice – centrum</i>	51
5.5. Obszar zdegradowany – Kipszna	53
5.5.1. Podobszar rewitalizacji 5: <i>Kipszna – centrum</i>	54
5.6. Obszar zdegradowany – Zborowice	55
5.6.1. Podobszar rewitalizacji 6: <i>Zborowice – centrum</i>	55
5.7. Obszar zdegradowany – Siekierczyzna	57
5.7.1. Podobszar rewitalizacji 7: <i>Siekierczyzna – centrum</i>	57

SPIS TABEL

Tabela 1. Porównanie wskaźników charakteryzujących analizowane zjawiska w 2014 roku.....	18
Tabela 2. Wskaźniki z zakresu społecznego	26
Tabela 3. Wskaźniki z zakresu czynników bezpieczeństwa	33
Tabela 4. Wskaźniki z zakresu czynników demograficznych	35
Tabela 5. Wskaźnik z zakresu aktywności mieszkańców	35
Tabela 6. Wskaźnik z zakresu zjawisk techniczno-środowiskowych	41
Tabela 7. Wartości wskaźnika sum standaryzowanych dla zjawisk społecznych	42
Tabela 8. Wartości wskaźnika degradacji	43
Tabela 9. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze <i>Falkowa</i>	45
Tabela 10. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji <i>Falkowa – Centrum</i>	46
Tabela 11. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze <i>Pławna</i>	47
Tabela 12. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji <i>Pławna – Centrum</i>	48
Tabela 13. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze <i>Ostrusza</i>	49
Tabela 14. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji <i>Ostrusza – centrum</i>	50
Tabela 15. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze <i>Ciężkowice</i>	51
Tabela 16. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji <i>Ciężkowice – centrum</i>	52
Tabela 17. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze <i>Kipszna</i>	53
Tabela 18. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji <i>Kipszna – centrum</i>	54
Tabela 19. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze <i>Zborowice</i>	55
Tabela 20. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji <i>Zborowice – centrum</i>	56

*Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*

Tabela 21. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze <i>Siekierczyna</i>	57
Tabela 22. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji <i>Siekierczyna – centrum</i>	58

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Piramida wieku w 2014 roku.....	7
Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego: gmina, powiat, województwo	8
Wykres 3. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności: gmina, powiat, województwo.....	9
Wykres 4. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych: gmina, powiat, województwo	10
Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych: gmina, powiat, województwo.....	11
Wykres 6. Liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca: gmina, powiat, województwo	11
Wykres 7. Zasięg korzystania z pomocy społecznej.....	12
Wykres 8. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku: gmina, powiat, województwo.....	13
Wykres 9. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności: gmina, powiat, województwo	14
Wykres 10. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych na jednego mieszkańca: gmina, powiat, województwo	15
Wykres 11. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności: gmina, powiat, województwo	17
Wykres 12. Liczba korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	23
Wykres 13. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	23
Wykres 14. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby na 100 mieszkańców	24
Wykres 15. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców.....	24
Wykres 16. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców	24
Wykres 17. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 osób w wieku produkcyjnym.....	25
Wykres 18. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	29
Wykres 19. Liczba wypadków drogowych na 100 mieszkańców	29
Wykres 20. Liczba kolizji drogowych na 100 mieszkańców	30
Wykres 21. Wskaźnik obciążenia demograficznego	30
Wykres 22. Liczba NGO wg rejestru powiatowego na 1 000 mieszkańców w 2014 roku	31
Wykres 23. Dostępność infrastruktury komunalnej	37
Wykres 24. Liczba interwencji OSP na 1 tysiąc ludności	39

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu w 2014 roku.....	6
Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w 2014 roku.....	8
Rysunek 3. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2014 roku	9
Rysunek 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2014 roku	13
Rysunek 5. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych w 2014 roku	15
Rysunek 6. Udział osób korzystających z wodociągu w ogóle ludności w 2014 roku	16
Rysunek 7. Jednostki urbanistyczne w gminie Ciężkowice	19
Rysunek 8. Liczba aktywnych czytelników na 1 000 mieszkańców.....	32
Rysunek 9. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 tysiąc ludności w 2014 roku.....	36
Rysunek 10. Jakość zaopatrywania w energię elektryczną.....	37
Rysunek 11. Stężenie pyłu zawieszonego PM10 – kryterium ochrony zdrowia.....	38
Rysunek 12. Stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 – kryterium ochrony zdrowia.....	38
Rysunek 13. Zagrożenie azbestem.....	39
Rysunek 14. Liczba zabytków na 1 km ² w 2014 roku	40
Rysunek 15. Obszary zdegradowane w Gminie Ciężkowice.....	43
Rysunek 16. Podobszar rewitalizacji Falkowa – centrum z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru.....	46

*Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*

Rysunek 17. Podobszar rewitalizacji <i>Pławna – centrum</i> z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru.....	48
Rysunek 18. Podobszar rewitalizacji <i>Ostrusza – centrum</i> z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru.....	50
Rysunek 19. Podobszar rewitalizacji <i>Ciężkowice – centrum</i> z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru.....	52
Rysunek 20. Podobszar rewitalizacji <i>Kipszna – centrum</i> z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru.....	54
Rysunek 21. Podobszar rewitalizacji <i>Zborowice – centrum</i> z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru.....	55
Rysunek 22. Podobszar rewitalizacji <i>Siekierzyna – centrum</i> z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru.....	57

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

1. WSTĘP

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza – wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej – spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu, takich jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferze społeczno-gospodarczej. W takiej sytuacji szczególnego znaczenia zaczęło nabierać **planowanie oraz realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych**, obejmujących sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową, a tym samym odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów danego obszaru.

Na potrzeby projektowania i wdrażania interwencji w ramach procesu rewitalizacji, współfinansowanych środkami Unii Europejskiej, rewitalizację należy rozumieć jako: **wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.**

Udział w takim procesie jest ważny dla wielu osób i podmiotów z obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi – w tym dla samorządu gminy, mieszkańców tego miejsca, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zaś w szczególności sposób wszystkich grup społecznych zagrożonych kryzysem na obszarze objętym procesami rewitalizacyjnymi.

Opracowanie *Diagnozy zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji* inicjuje działania związane z rewitalizacją gminy Ciężkowice. Celem *Diagnozy* jest wskazanie, za pomocą zobiektywizowanych metod i wskaźników, tej części gminy Ciężkowice, która charakteryzuje się szczególnie intensywną koncentracją szeregu niekorzystnych zjawisk. **Analiza zagadnień społecznych**, a w drugiej kolejności także **gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, techniczno-budowlanych** pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, **wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszary zdegradowane i obszary poddane rewitalizacji.**

Diagnoza została opracowana zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 roku (Dziennik Ustaw 2015, poz. 1777, tom 1) oraz *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opracowanymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju (MIIR/H 2014-2020/20(01)/07/2015) w lipcu 2015 roku.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

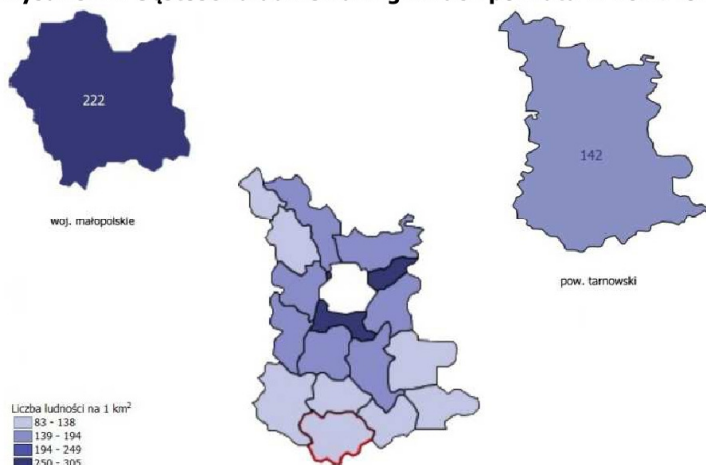
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY W ASPEKTACH SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM, ŚRODOWISKOWYM, PRZESTRZENNYM I TECHNICZNYM

Na potrzeby *Gminnego Programu Rewitalizacji* (GPR) charakterystyka gminy Ciężkowice została przygotowana w sześcioletnim horyzoncie czasowym, dla lat 2009-2014. Ponadto, w celu lepszego zobrazowania zjawisk tło analiz stanowią analogiczne wskaźniki dla powiatu tarnowskiego oraz województwa małopolskiego, w tym samym okresie. Charakterystyka gminy składa się z analizy pięciu obszarów wyróżnionych zgodnie z definicją zawartą w *Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015* i *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* przygotowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Obejmują one kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe.

Całościowe spojrzenie na gminę, a także odniesienie się do wartości średnich z poziomu powiatu i województwa pozwoliło w dalszej części prac nad dokumentem lepiej rozumieć i diagnozować procesy zachodzące wewnątrz gminy, a także ich skalę i na tej podstawie wyciągać wnioski co do istotności zdarzeń zachodzących w poszczególnych jednostkach urbanistycznych zdefiniowanych na poziomie gminy Ciężkowice. Pomimo, iż dokument odnosi się do sytuacji wewnętrznej gminy w prowadzonej analizie zjawisk nie można abstrahować od wartości średnich dla porównywalnych jednostek, bowiem tylko wtedy możliwe jest rzetelne wskazywanie czy dane zjawisko rzeczywiście jest, czy nie jest, problemem i przesądza o obiektywnych czynnikach obniżających jakość życia mieszkańców danej jednostki urbanistycznej.

Gmina miejsko-wiejska Ciężkowice położona jest w południowej części powiatu tarnowskiego, na Pogórzu Ciężkowickim, wchodzącym skład Pogórza Środkowobeskidzkiego, nad rzeką Białą. Przez gminę mającą powierzchnię 103,4 km² przebiega droga wojewódzka DW 977. Czas połączenia drogowego z Krakowem wynosi ok. 86 minut, zaś zarówno z Tarnowem jak i Nowym Sączem ok. 42 minut¹. Ciężkowice zamieszkuje obecnie 11,3 tys. mieszkańców, a ich liczba rosła do 2013 roku. Zwiększająca się liczba ludności miała wpływ na nieznaczny wzrost gęstości zaludnienia, która w ostatnim roku wynosiła 109 osób na km².

Rysunek 1. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

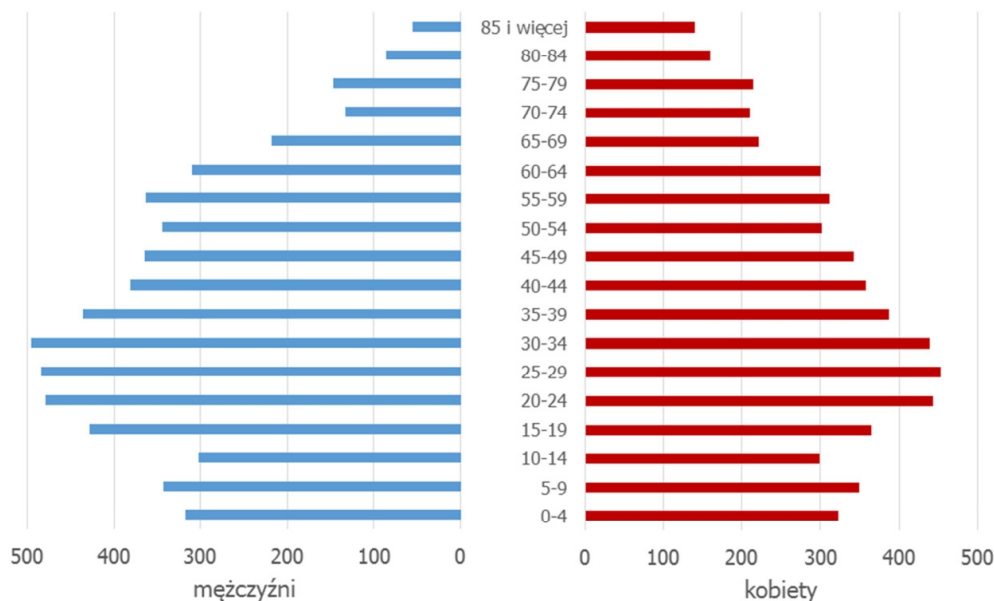
¹ Na podstawie Bazy Informacji Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W gminie Ciężkowice liczba kobiet była niższa niż liczba mężczyzn (99 kobiet na 100 mężczyzn). Zmiany demograficzne mające miejsce w całym kraju można było również zauważyć w gminie Ciężkowice; wykres przedstawiający piramidę wieku zwraca uwagę na niekorzystne jej zwięźanie się w dolnej części, co jest związane z systematycznie malejącym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym – w roku 2009 było to 23,2%, a w roku 2014 spadło do 20,9%. Na uwagę zasługuje również fakt, że liczba kobiet w wieku 85 lat i więcej prawie 3-krotnie przewyższa liczbę mężczyzn.

Wykres 1. Piramida wieku w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.1. Zjawiska społeczne

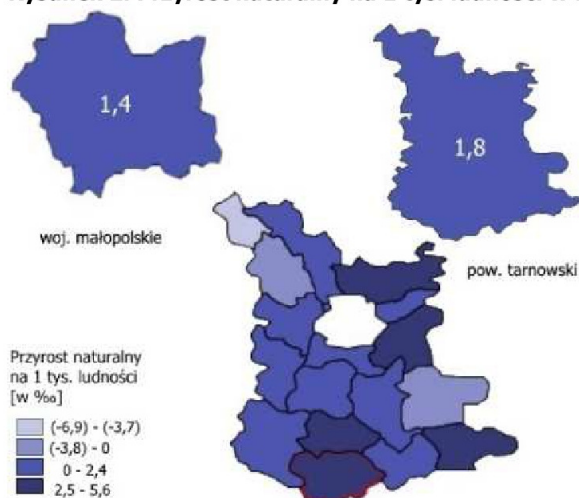
Najbardziej istotnym w kontekście GPR zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji* i ministerialnymi wytycznymi są zjawiska społeczne, a w szczególności takie kwestie jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego oraz niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto do obszaru społecznego zostały przypisane również zagadnienia z zakresu demografii. Poniżej zaprezentowano syntetyczny przegląd podstawowych danych:

- Podobnie, jak w województwie małopolskim i powiecie tarnowskim, w gminie Ciężkowice w ostatnich latach liczba mieszkańców rosła. Ma to związek z dodatnim przyrostem naturalnym, który w 2014 roku wynosił 4,6‰. Wartość przyrostu naturalnego w gminie w latach 2010-2014 była wyższa od wartości tego wskaźnika dla Małopolski i powiatu tarnowskiego.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

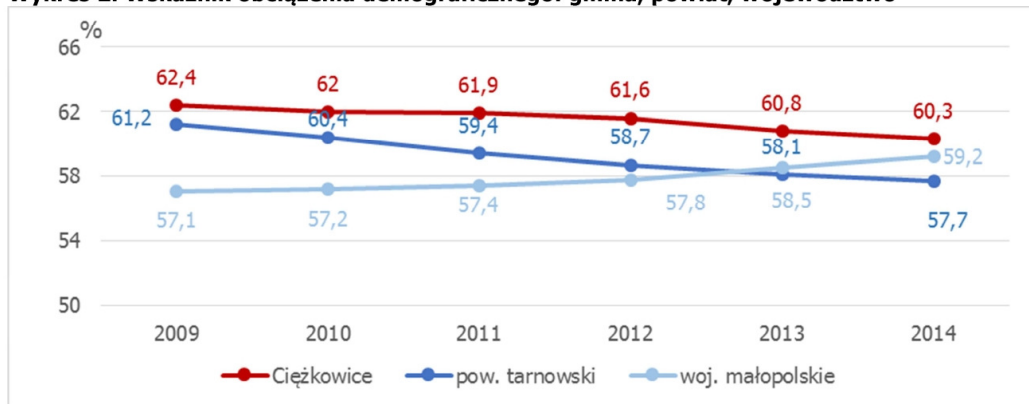
Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Podobnie jak w powiecie, w gminie odnotowano korzystne zjawisko malejącego wskaźnika obciążenia demograficznego, czyli liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W przypadku Małopolski wskaźnik ten systematycznie wzrastał. Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego dla gminy Ciężkowice w całym analizowanym okresie była wyższa od jednostek referencyjnych.

Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego: gmina, powiat, województwo

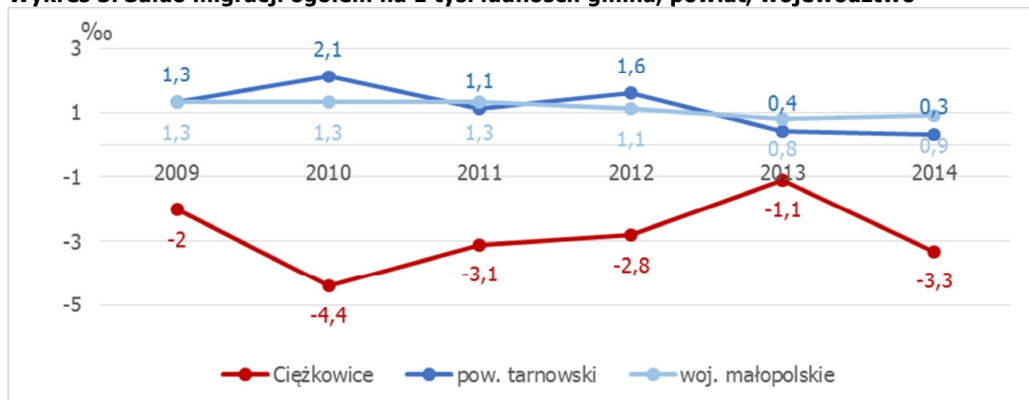
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W latach 2011-2014 saldo migracji, czyli różnica pomiędzy liczbą osób przyjeżdżających i wyjeżdżających na stałe z Ciężkowic, przyjmowało wartości ujemne (maksimum w 2010 roku). Oznacza to dominującą tendencję odpływu ludności z gminy, gdy w tym samym czasie w Małopolsce przeważał napływ osób.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

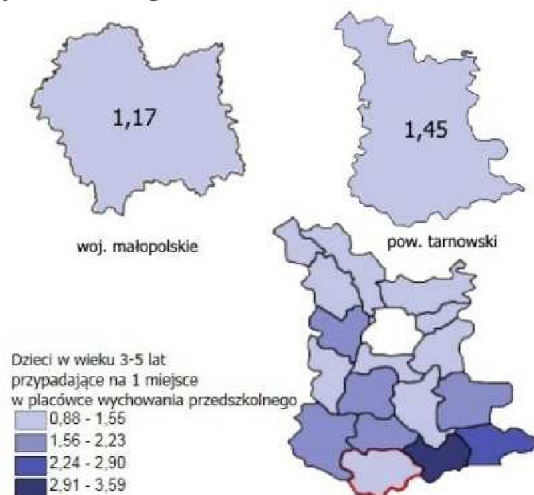
Wykres 3. Saldo migracji ogółem na 1 tys. ludności: gmina, powiat, województwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- Od 2009 roku na obszarze gminy funkcjonuje 12 placówek wychowania przedszkolnego: 5 przedszkoli i 7 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.
- Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadająca na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego od roku 2009 wahała się przyjmując wartości z przedziału 1,5-2,5. W 2014 roku wyniosła 1,5 dziecka na jedno miejsce i była na wyższym poziomie niż średnia liczba dostępnych miejsc dla całego województwa, ale na niższym niż w powiecie.

Rysunek 3. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

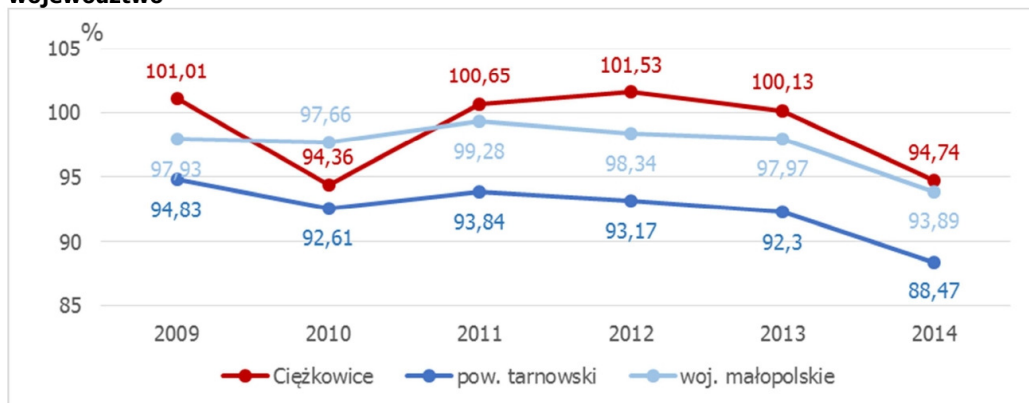
- W latach 2011-2014 liczba szkół podstawowych w gminie Ciężkowice utrzymywała się na stałym poziomie 11 placówek. W tym samym okresie liczba szkół w województwie wahała się, a w powiecie spadła w 2011 roku (w następnych latach bez zmian).
- W 2012 roku do użytku uczniów szkół podstawowych przeznaczone były 124 komputery, z czego 119 komputerów z dostępem do Internetu. Na jeden komputer z dostępem do Internetu przypadało średnio 6,15 ucznia, czyli mniej o ponad 1 osobę w porównaniu do Małopolski i o 3 uczniów w stosunku do powiatu.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

- W 2014 roku współczynnik skolaryzacji brutto² dla szkół podstawowych wyniósł 94,74% i spadł o 5,4 punktu procentowego w porównaniu z rokiem poprzednim. W tym czasie spadek odnotowano również w porównywanych jednostkach terytorialnych i wynosił on odpowiednio 4,08 punktu procentowego dla Małopolski i 3,83 punktu procentowego dla powiatu. W całym analizowanym okresie, z wyjątkiem 2010 roku, współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w gminie Ciężkowice przyjmował wartości wyższe niż w powiecie i województwie.

Wykres 4. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych: gmina, powiat, województwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

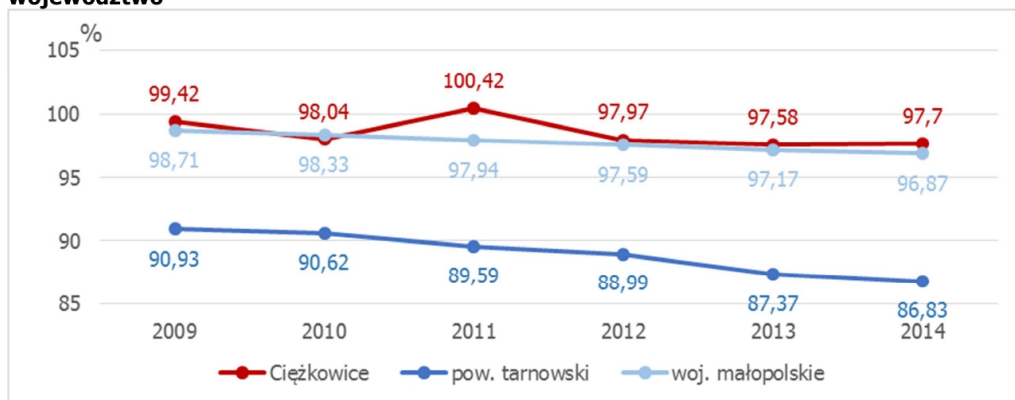
- Średni wynik sprawdzianu w szkołach podstawowych w gminie Ciężkowice w 2014 roku wyniósł 60,5%, a w 2013 roku 56,4%. W obu przypadkach wyniki te były wyższe niż średni procentowy wynik dla powiatu, ale niższe niż w województwie małopolskim.
- W latach 2009-2014 liczba szkół gimnazjalnych w gminie Ciężkowice utrzymywała się na stałym poziomie 5 placówek, natomiast w Małopolsce oraz powiecie tarnowskim w tym okresie odnotowano wzrost liczby tego typu szkół.
- W 2012 roku do użytku uczniów szkół gimnazjalnych przeznaczonych było 51 komputerów, wszystkie z dostępem do Internetu. Na jeden komputer z dostępem do Internetu przypadało 8,5 uczniów, czyli o blisko 2 osoby mniej w porównaniu ze średnią dla Małopolski i powiatu.
- W 2014 roku współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych wyniósł 97,70% i wzrósł o 0,12 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego. Spadek o niecały punkt procentowy odnotowano natomiast w porównywanych jednostkach terytorialnych. W latach 2009-2014 współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych w gminie Ciężkowice przyjmował wyższe wartości niż w powiecie i województwie (wyjątek 2010 rok).

² Udział wszystkich osób uczących się na danym poziomie do ogółu osób będących w wieku przypisanym temu poziomowi kształcenia.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

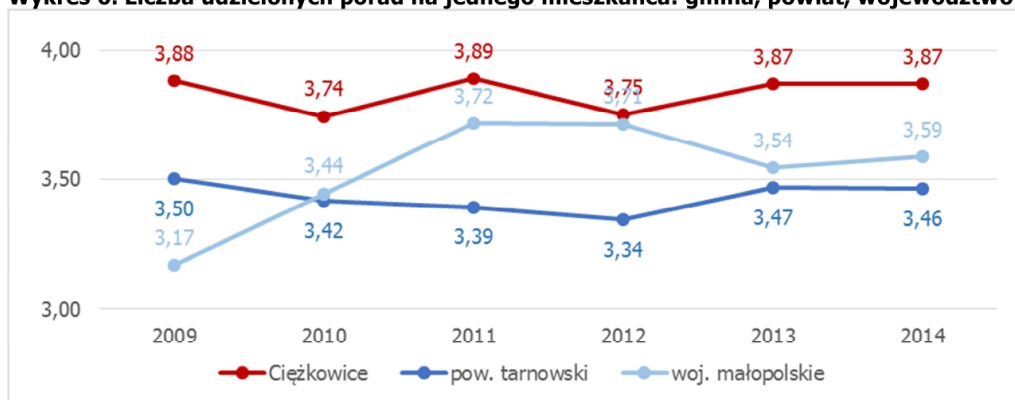
Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych: gmina, powiat, województwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2014 roku wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminie Ciężkowice były niższe od średniej dla powiatu i województwa, we wszystkich zakresach przedmiotowych.
 - język polski: Ciężkowice – 66,2%, powiat – 68,0%, województwo – 70,3%,
 - matematyka: Ciężkowice – 41,4%, powiat – 46,7%, województwo – 50,33%,
 - historia i wiedza o społeczeństwie: Ciężkowice – 58,2%, powiat – 59,2%, województwo – 61,1%,
 - przedmioty przyrodnicze: Ciężkowice – 51,6%, powiat – 52,9%, województwo – 54,5%,
 - język angielski poziom podstawowy: Ciężkowice – 52,1%, powiat – 61,9%, województwo – 67,9%.
- W gminie Ciężkowice w 2014 roku wg danych GUS działało 9 klubów sportowych (taka sama liczba w 2012 roku), w których liczba ćwiczących wzrosła z 368 osób do 394 osób.
- Od 2012 roku na terenie Gminy działało 6 przychodni, w których udzielono łącznie 40,4 tys. porad medycznych – wzrost o 0,6 tys. w porównaniu z rokiem poprzednim. Nie odnotowano natomiast żadnych funkcjonujących praktyk lekarskich finansowanych ze źródeł publicznych. Liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca oscylowała od 3,7 do 3,9 i była nieznacznie wyższa od liczby porad udzielonych na jednego mieszkańca województwa czy powiatu.

Wykres 6. Liczba udzielonych porad na jednego mieszkańca: gmina, powiat, województwo

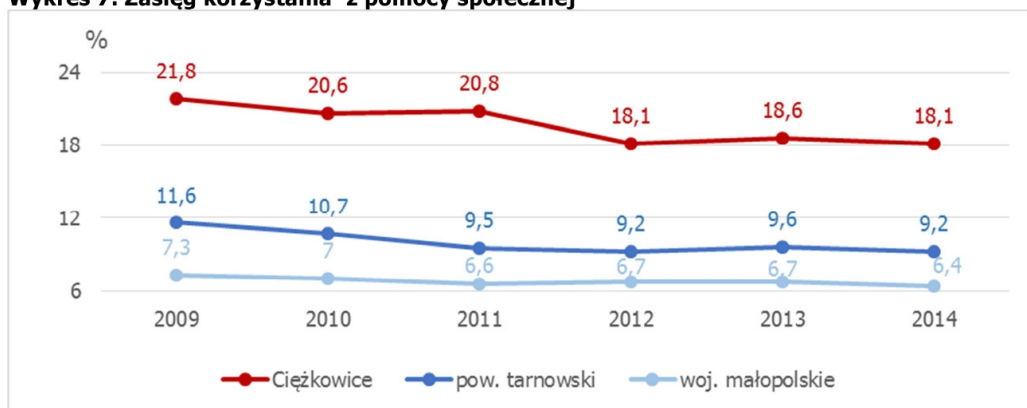
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

- Od 2009 roku mieszkańcy gminy mieli do dyspozycji 3 apteki, a ich obciążenie liczbą osób w 2014 roku wynosiło 3,8 tys. osób i było niższe o 80 mieszkańców w porównaniu z powiatem, ale wyższe o 790 osób w stosunku do Małopolski.
- W 2014 roku wzrosła liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, przy jednoczesnym spadku liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających z tego rodzaju pomocy. Spadła także liczba gospodarstw poniżej kryterium dochodowego. W przypadku województwa i powiatu wszystkie trzy wartości systematycznie się obniżały.
- W latach 2009-2014 udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem przyjmował wartości od 18,1 do 21,8 (w 2009 roku) i utrzymywał się na wyższym poziomie niż w powiecie i województwie.

Wykres 7. Zasięg korzystania³ z pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

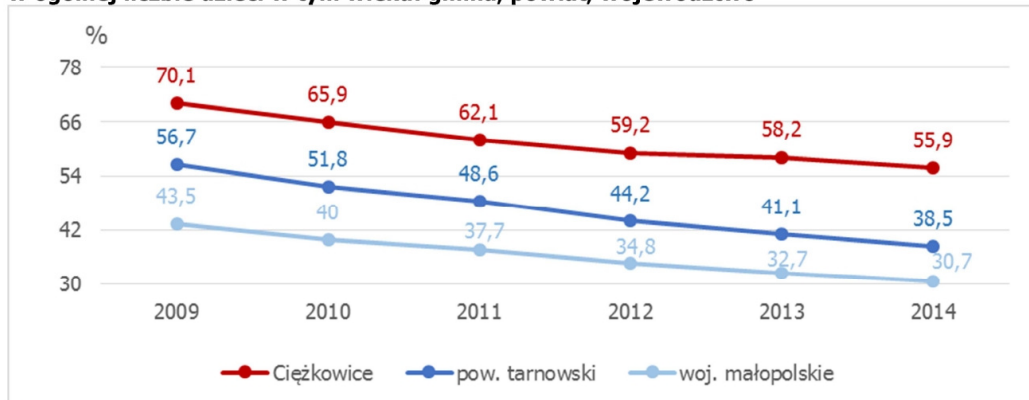
- W przypadku wszystkich trzech rodzajów analizowanych jednostek terytorialnych nastąpił spadek liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci do lat 17 i udziału dzieci w wieku do lat 17, które otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Udział ten, dla gminy w latach 2009-2014, był zawsze wyższy od kilku do kilkudziesięciu punktów procentowych od średniej dla województwa oraz średniej dla powiatu.

³Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

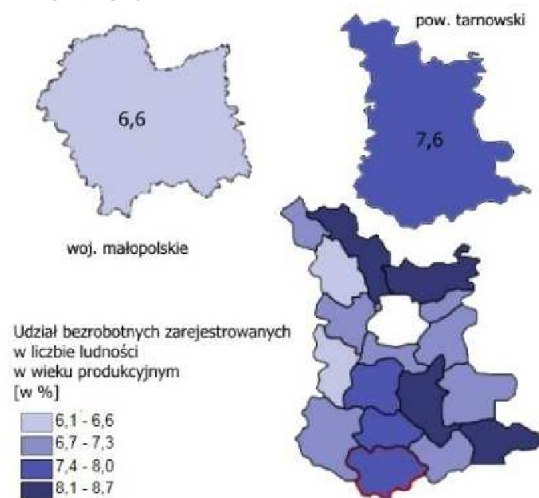
Wykres 8. Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku: gmina, powiat, województwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2014 roku spadła liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy oraz ich udział w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym, z poziomu 654 do poziomu 561 bezrobotnych (tj. udział bezrobotnych z 9,3% do 8,0%). Podobnie prezentowała się sytuacja w województwie małopolskim oraz powiecie tarnowski. Odwrotnie, niż w powiecie tarnowskim i Małopolsce, mężczyźni stanowili nieznacznie liczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych.

Rysunek 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2014 roku w gminie Ciężkowice działały 3 biblioteki (stała liczba od 2009 roku) i żadna z nich nie była przystosowana dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Od 2009 roku liczba czytelników rosła, podobnie jak wielkość księgozbioru. W 2014 roku mieszkańcy gminy Ciężkowice mieli lepszy „dostęp” do księgozbioru od przeciętnego mieszkańca województwa, ale gorszy od mieszkańców powiatu.
- Biblioteki w gminie dysponowały 9 komputerami, z czego 6 było udostępnionych do użytku czytelników; wszystkie komputery były podłączone do Internetu.

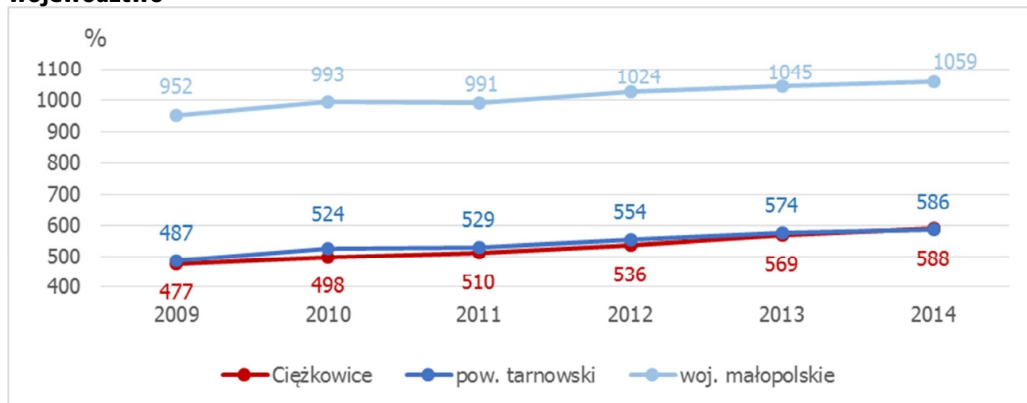
Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

2.2. Zjawiska gospodarcze

Kolejnym obszarem, który został wytypowany zgodnie z *Ustawą* do analizy jest obszar gospodarczy. Koncentruje się on na zjawiskach związanych z przedsiębiorczością oraz kondycją lokalnych przedsiębiorstw. Sytuacja gminy Ciężkowice przedstawia się w tym zakresie w sposób następujący:

- W 2014 roku na terenie gminy do rejestru REGON było wpisanych 665 podmiotów gospodarczych – nastąpił wzrost w porównaniu z 2009 rokiem. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w sekcji G, w dziale 47 – *sprzedaż detaliczna* (98 podmiotów) a następnie sekcji F, w dziale 43 – *roboty budowlane specjalistyczne* (80 podmiotów). Pod względem wielkości dominowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające od 0-9 osób. Podobnie prezentowała się sytuacja w województwie i powiecie, tzn. liczba podmiotów systematycznie rosła, przeważały podmioty z sekcji G w dziale 47 oraz o wielkości zatrudnienia 0-9 osób. W całym badanym okresie, wskaźnik przedsiębiorczości dla gminy Ciężkowice przyjmował wartości niższe niż w województwie i porównywalne jak w powiecie.

Wykres 9. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności: gmina, powiat, województwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

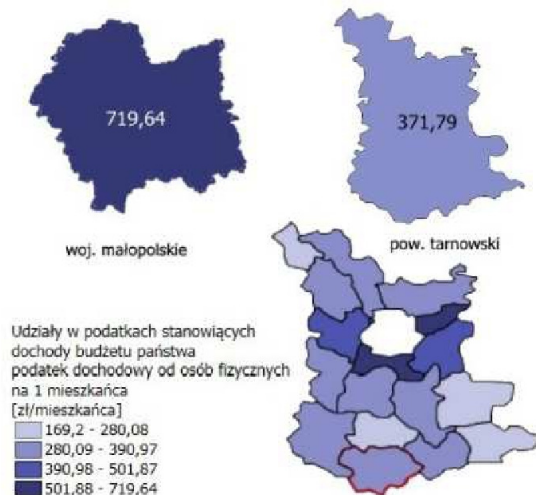
- Ze względu na brak dostępnych danych przedstawiających wprost kondycję finansową mieszkańców gminy, do analizy wykorzystana została informacja o podatku dochodowym od osób fizycznych⁴, która jest pochodną wynagrodzeń mieszkańców.

⁴ Pozycja z dochodów własnych gmin – udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT).

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

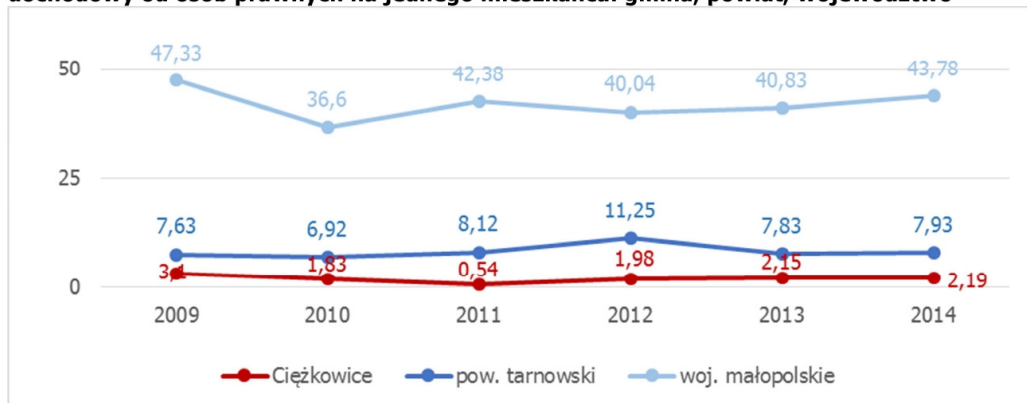
Rysunek 5. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W 2014 roku pozycja ta w dochodach własnych gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiła 341,98 zł i była na zbliżonym poziomie, co średnia dla gmin w powiecie, natomiast przeciętna dla gmin w Małopolsce⁵ była blisko dwa razy wyższa. Zwrot do budżetu gminy z tytułu podatku CIT w gminie Ciężkowice na jednego mieszkańca zmalał z poziomu 3,10 zł w 2009 roku do poziomu 2,19 zł w 2014 roku.

Wykres 10. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych na jednego mieszkańca: gmina, powiat, województwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

⁵ Z miastami na prawach powiatów.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

2.3. Zjawiska środowiskowe

Kolejnym obszarem zdefiniowanym w *Ustawie* i *Wytycznych*, w którym należy badać zjawiska kryzysowe, są kwestie związane z jakością środowiska. Obszar ten powiązany jest ze standardami środowiska, w tym z gospodarką odpadami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia lub stanu środowiska. Podstawowe dane dotyczące tego obszaru są następujące:

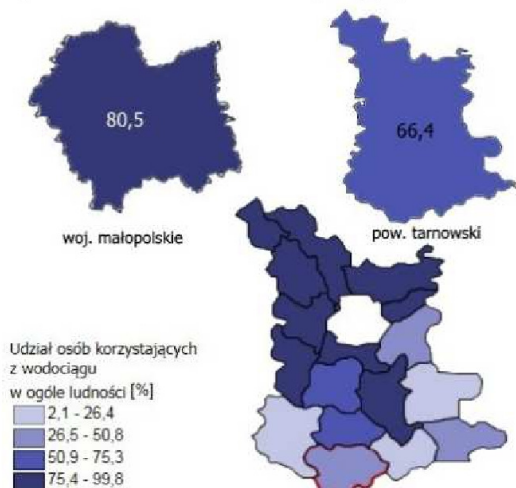
- Część gminy znajduje się w granicach Ciężkowicko-Rożnowskiego Parku Krajobrazowego.
- Na terenie gminy znajdują się również obszary Natura 2000: Biała Tarnowska PLH1200090 i Ostoje Nietoperzy okolic Bukowca PLH120020.
- Ponad 14,3% gminy to obszary chronionego krajobrazu. Znajduje się tu również 16 pomników przyrody.
- Na terenie gminy działały 2 oczyszczalnie i obsługiwały 20,9% ludności, dla województwa wskaźnik ten wynosił 62,7%, a dla powiatu 44,7%.
- W 2014 roku 30,2% powierzchni gminy zajmowały lasy, dla województwa wskaźnik ten wynosił 28,7%, a dla powiatu 21,8%.

2.4. Zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Czwartym z wytypowanych obszarów są zjawiska przestrzenno-funkcjonalne, które charakteryzują: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury, dostęp i jakość podstawowych usług, dostępność komunikacyjną:

- Udział osób korzystających z wodociągu w ogólnej liczbie ludności wynosił 29,3%, natomiast wartość tego wskaźnika dla Małopolski wynosiła 80,5%, a dla powiatu tarnowskiego 66,4%.

Rysunek 6. Udział osób korzystających z wodociągu w ogólnej liczbie ludności w 2014 roku

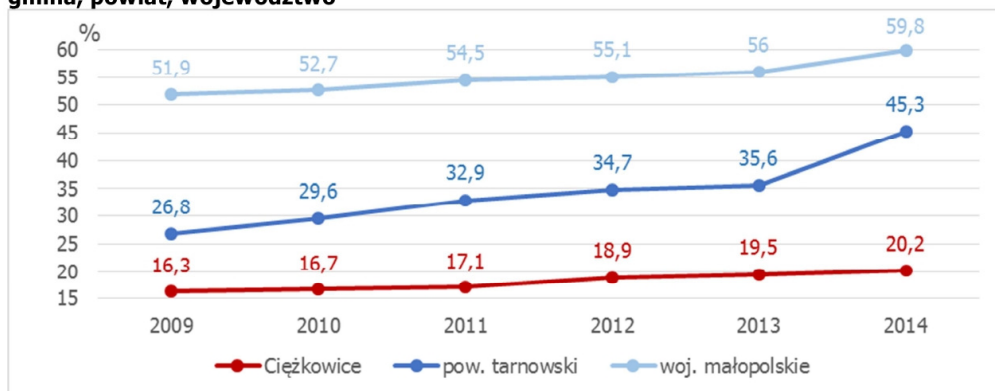
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

- W gminie Ciężkowice długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 20,2 km na 100 km² (rosnąc od 2009 roku). W województwie wartość tego wskaźnika wynosiła 89,0 na 100 km², a w powiecie 97,5 na 100 km², również rosnąc od 2009 roku. Udział mieszkańców gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosił 20,2% (59,8% województwo, 45,3% powiat), wzrost 3,9 punktu procentowego. W tym samym czasie w powiecie odnotowano wzrost o 18,5 punktów procentowych, a w województwie o 7,9 punktów procentowych.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Wykres 11. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności: gmina, powiat, województwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

2.5. Zjawiska techniczne

- W gminie było 3 030 mieszkań w 2 888 budynkach mieszkalnych (wzrosty od 2009 roku). Na jedno mieszkanie przypadały blisko 4 osoby. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 89,9m², czyli 24,1 m² na osobę.
- W październiku 2015 roku do rejestru zabytków nieruchomości województwa małopolskiego wpisane były następujące obiekty:
 - Bogoniowice – cmentarz wojenny Nr 138 z I wojny światowej;
 - Bogoniowice – park dworski;
 - Bruśnik – kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Wniebowziętej;
 - Bruśnik – cmentarz przykościelny;
 - Bruśnik – ogrodzenie z kapliczkami;
 - Ciężkowice – układ urbanistyczny;
 - Ciężkowice – kościół parafialny pod wezwaniem Andrzeja Apostoła, cmentarz przykościelny;
 - Ciężkowice – cmentarz wojenny Nr 137 z I wojny światowej;
 - Ciężkowice – cmentarz wojenny Nr 141 z I wojny światowej;
 - Ciężkowice – kapliczka pod wezwaniem św. Floriana;
 - Ciężkowice – ratusz;
 - Ciężkowice – dom, ul. św. Andrzeja 104;
 - Ciężkowice – dom, ul. św. Andrzeja 6;
 - Ciężkowice – dom, ul. Grunwaldzka 6;
 - Ciężkowice – dom, Rynek 15;
 - Ciężkowice – ul. Tysiąclecia 11;
 - Jastrzębia – kościół parafialny pod wezwaniem św. Bartłomieja;
 - Jastrzębia – kapliczka przydrożna;
 - Kąsna Dolna – zespół dworski;
 - Ostrusza – cmentarz wojenny Nr 142 z I wojny światowej;
 - Ostrusza – cmentarz wojenny Nr 143 z I wojny światowej;
 - Tursko – cmentarz wojenny Nr 139 z I wojny światowej;
 - Tursko – cmentarz wojenny Nr 140 z I wojny światowej;

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

- o Zborowice – kościół parafialny pod wezwaniem św. Marii Magdaleny;
- o Zborowice – cmentarz wojenny Nr 136 z I wojny światowej.

2.6. Pozycja rozwojowa gminy Ciężkowice na tle powiatu i województwa

Tabela 1. Porównanie wskaźników charakteryzujących analizowane zjawiska w 2014 roku

Wskaźnik	Ciężko- wice	woj. małopolskie	powiat tarnowski
Gęstość zaludnienia	109	222	142
Wskaźnik obciążenia demograficznego	60,3	59,2	59,1
Kobiety na 100 mężczyzn	99	106	101
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności	4,6	1,4	1,8
Saldo migracji na pobyt stały na 1 tys. ludności	-3,3	0,9	0,6
Współczynnik skolaryzacji brutto – szkoły podstawowe	94,74	93,89	88,74
Współczynnik skolaryzacji brutto – szkoły gimnazjalne	97,70	96,87	93,57
Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	1,47	1,17	1,45
Porady lekarskie ogółem na 1 mieszkańca	3,9	3,9	3,5
Ludność na 1 aptekę (w tys.)	3,8	3,0	3,8
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego (%) ⁶	18,1	6,4	9,2
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	58,2	30,7	38,5
Ludność na 1 placówkę biblioteczną (w tys.)	3,8	4,4	3,1
Księgozbiór bibliotek na 1 000 ludności	3 377,0	3 252,4	4 419,6
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności	147	195	163
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	15,7	15,6	19,2
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	8,0	6,6	7,6
Udział pracujących mężczyzn na terenie gminy ⁷	36,1	49,1	48,4
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	588	1059	586
Lesistość ⁸	30,2	28,7	28,4
Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem	0,2	0,2	0,0
Udział ludność korzystająca z oczyszczalni w ludności ogółem	20,9	62,8	44,8
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności – wodociąg	29,3	80,5	66,4
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności – kanalizacja	20,2	59,8	45,3
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na 100 km ²	29,5	89,0	97,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	89,9	77,6	93,1
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	24,1	26,1	24,7
Mieszkania na 1 000 mieszkańców	268,0	336,1	265,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

⁶Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem.

⁷Dane dla roku 2013.

⁸Wskaźnik lesistości (lesistość) – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni geograficznej kraju (danej jednostki terytorialnej: województwa, powiatu, gminy).

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

3. METODOLOGIA WYBORU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opracowano diagnozę, która została przeprowadzona na podstawie wiarygodnych i mierzalnych danych pozyskanych z: Urzędu Gminy Ciężkowice i jednostek organizacyjnych m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach, Gminnej Biblioteki Publicznej w Ciężkowicach oraz Komendy Policji w Tarnowie, komisariat w Ciężkowicach, Głównego Urzędu Statystycznego, Starostwa Powiatowego w Tarnowie. Ponadto w *Diagnozie* wykorzystano wyniki badań ankietowych mieszkańców i liderów lokalnych dotyczących oceny jakości życia i kluczowych problemów, postrzeganych przez mieszkańców, wyniki badania fokusowego i warsztatów rewitalizacyjnych z kluczowymi interesariuszami w gminie Ciężkowice.

Dla przestrzennego określenia problemów i potencjałów gminę wyznaczono **jednostki urbanistyczne** zgodne z okręgami wyborczymi w mieście, zaś w gminie wiejskiej zgodne z sołectwami. Jest to podział naturalny dla mieszkańców gminy, obejmuje tereny zamieszkałe, mające podobną charakterystykę i zbliżoną liczbę ludności. Podział ten umożliwia przeprowadzenie analizy różnicowania wewnątrzgminnego.

Rysunek 7. Jednostki urbanistyczne w gminie Ciężkowice

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę, że rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców, uznano, że kwestie społeczne mają kluczowe i nadrzędne znaczenie dla wyznaczania obszarów zdegradowanych. Dla wyznaczonych obszarów przeprowadzono diagnozę wskaźników opisujących negatywne zjawiska społeczne takie jak: zakres korzystania z pomocy społecznej, ubóstwo, przestępczość, niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, niewielka dostępność podstawowych usług w dziedzinie oświaty, zdrowia, kultury.

W celu wskazania obszarów wymagających rewitalizacji, na podstawie szeregu wskaźników opisujących problemy społeczne zbudowano tak zwany **wskaźnik syntetyczny**.

Pierwszym etapem budowy wskaźnika syntetycznego jest normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali tzw. skali niemianowanej, czyli nie związanej z jednostką miary. Jest to zabieg konieczny z punktu widzenia poprawności obliczeń, ponieważ

*Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*

dzięki niemu różne rozpiętości zmiennych nie będą sztucznie nadawały wagi, czynnikom przyjmującym wartość z wyższych przedziałów. W trakcie normalizacji zmiennych przekształcono również destymulanty w stymulanty. Jako stymulanty, na potrzeby wskazania obszarów zdegradowanych, przyjęte zostały zmienne, których wyższa wartość wstępowała w obszarach gminy kwalifikujących się jako obszary zdegradowane (np. liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców). Natomiast destymulantami były zmienne, których niższa wartość oznaczała bardziej problemowy obszar (np. liczba przedsiębiorstw na 1 000 mieszkańców). Obliczeń dokonano wg następujących wzorów:

$$Z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i\{x_{ij}\}}{\max_i\{x_{ij}\} - \min_i\{x_{ij}\}} \text{ dla stymulant}$$

$$Z_{ij} = \frac{\max_i\{x_{ij}\} - x_{ij}}{\max_i\{x_{ij}\} - \min_i\{x_{ij}\}} \text{ dla destymulant}$$

gdzie:

X_{ij} – to wartość i -tego obszaru (np. sołectwo) dla j -tej zmiennej,

Z_{ij} – to zmienna po normalizacji.

Syntetyczną miarę, odzwierciedlającą sytuację obszarów w poszczególnych zakresach, utworzono przy użyciu metody sum standaryzowanych. Metoda sum standaryzowanych należy do grupy metod bezwzorcowych porządkowania liniowego, zgodnego ze wzorem:

$$S_i = \sum_{j=1}^k Z_{ij} \quad i = 1, \dots, n$$

Wskaźnik sum standaryzowanych został skonstruowany na bazie wskaźników cząstkowych zaprezentowanych w rozdziale 4. Wskaźniki cząstkowe zsumowano. Dla każdego obliczonego dla jednostki wskaźnika syntetycznego, zasadniczo daną referencyjną jest średni wskaźniki sum standaryzowanych dla całej gminy, obliczony jako średnia arytmetyczna wskaźników syntetycznych dla sołectw. W analizie wzięto również pod uwagę rozrzut wskaźników syntetycznych, biorąc jako wielkość porównawczą 50% wartości maksymalnej wskaźnika syntetycznego.

Najwyższe wartości obliczonego wskaźnika sumarycznego oznaczają największą koncentrację negatywnych zjawisk społecznych na tych obszarach. Za obszar objęty kryzysem społecznym uznano wszystkie jednostki, w których wartość wskaźnika sumarycznego była wyższa niż zmienna referencyjna tym przypadku średnia dla całej gminy wskaźnika syntetycznego dla zjawisk społecznych.

Jednostki urbanistyczne, dla których **społeczny** wskaźnik syntetyczny będzie wyższy niż 40% wartości maksymalnego wskaźnika mogą być potencjalnie uznane za zdegradowane, pod warunkiem występowania w nich dodatkowo co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk techniczno-środowiskowych:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- technicznych – w szczególności złego stanu obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku rozwiązań technicznych umożliwiających

*Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*

efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, przede wszystkim w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Analizy zjawisk techniczno-środowiskowych dokonano w oparciu o: czynniki techniczne, środowisko gospodarcze, przestrzenne i przyrodnicze. Analogicznie, jak w przypadku zjawisk społecznych, został skonstruowany wskaźnik syntetyczny, a wskaźniki cząstkowe, poddano standaryzacji. Otrzymano sumaryczny wskaźnik czynników techniczno-środowiskowych, który określał koncentrację zjawisk negatywnych.

Ostatnim etapem diagnozy było wskazanie obszarów zdegradowanych, które wykazują kumulację negatywnych zjawisk społecznych, a dodatkowo w analizowanych czynnikach techniczno-środowiskowych wykazują nagromadzenie negatywnych cech. Na bazie wcześniej obliczonych wskaźników sum standaryzowanych skonstruowano **wskaźnik degradacji obszaru**, wyliczony jako suma dwóch wcześniej uzyskanych wskaźników.

4. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, PRZESTRZENNE, TECHNICZNE, GOSPODARCZE I INFRASTRUKTURALNE GMINY

Przedmiotem niniejszego rozdziału jest analiza czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i techniczno-środowiskowych gminy Ciężkowice i wskazanie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji na obszarze gminy. Analizy dokonano zgodnie z zaleceniami wynikającymi z *Ustawy rewitalizacyjnej*, to znaczy w pierwszej kolejności dokonano pogłębionej analizy zjawisk społecznych, w tym w szczególności związanych z poziomem bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji, niskiego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym czy kulturalnym. Ponadto przeanalizowano pozostałe zjawiska (gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne i techniczno-środowiskowe). Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych z jednoczesnym występowaniem jednego lub więcej negatywnych zjawisk w pozostałych obszarach pozwoliła wskazać i wyznaczyć obszary o największej kumulacji zjawisk kryzysowych.

Analizę przeprowadzono w oparciu o wyznaczone jednostki urbanistyczne zgodnie z metodologią opisaną we wcześniejszym rozdziale.

4.1. Diagnoza zjawisk społecznych

Diagnoza uwarunkowań społecznych w gminie Ciężkowice opierała się na zestawie wskaźników dotyczących:

- czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym;
- czynników bezpieczeństwa;
- czynników demograficznych;
- aktywności mieszkańców.

4.1.1. Czynniki związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

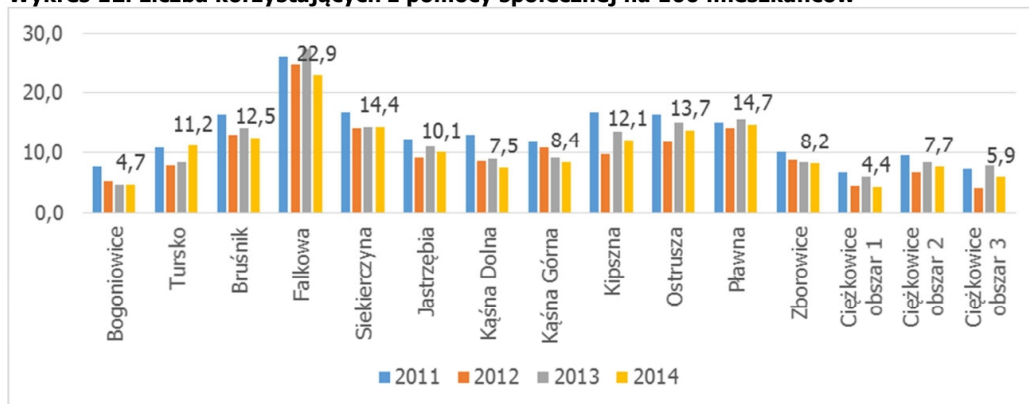
W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych wytypowano listę 13 wskaźników pochodzących z informacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach, które poddano analizie w wymiarze terytorialnym i czasowym. Diagnoza uwzględniała wpływ wszystkich zmiennych, natomiast komentarz analityczny koncentruje się na kluczowych wskaźnikach.

W latach 2011-2014 liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców wahała się od 4,1 do 26,0. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przeliczona na jednego mieszkańca, mówi o skali tego zjawiska i obrazuje sytuację materialno-bytową ludności danego sołectwa. W całym badanym okresie negatywnie pod względem omawianego wskaźnika wyróżniały się sołectwa: Falkowa, Siekierzyna, Pławna i Ostrusza.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Wykres 12. Liczba korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

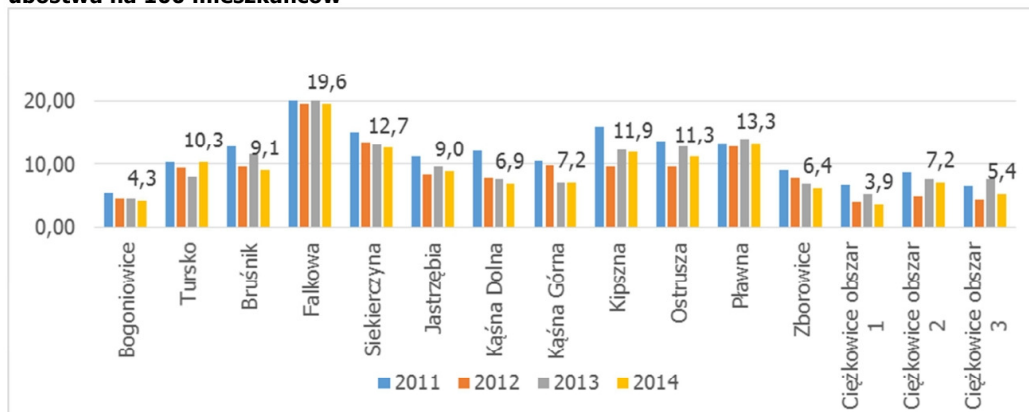

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach

Jednocześnie należy podkreślić, iż w odniesieniu do całej gminy najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo, wielodzietności, długotrwała i ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Natomiast najrzadziej powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w gminie Ciężkowice jest potrzeba ochrony macierzyńskiej i przemoc.

Ubóstwo jest pojęciem związanym z niemożliwością zaspokojenia podstawowych potrzeb egzystencjalnych. W przypadkach skrajnego ubóstwa może wystąpić biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. W latach 2011-2014 liczba korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców przyjmowała wartości od 3,9 do 23,9. W całym badanym okresie najwyższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w sołectwach: Falkowa, Siekierczyna, Bruśnik, Ostrusza i Pławna.

Wykres 13. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców

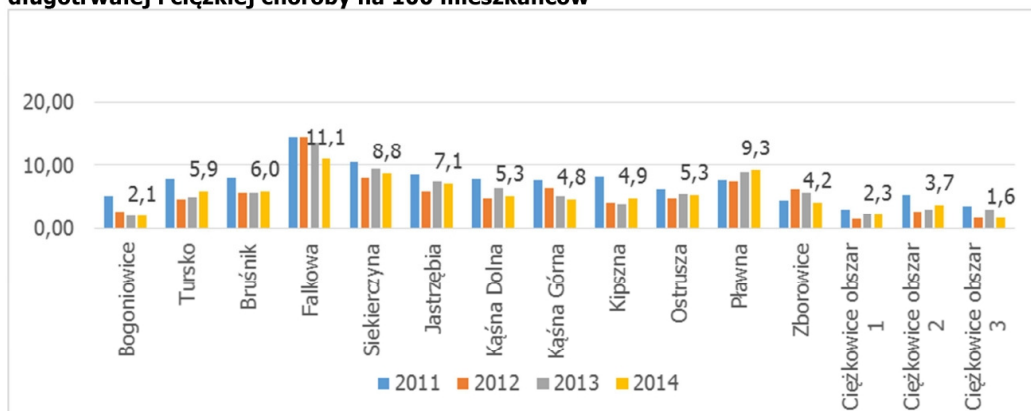
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach

Długotrwała i ciężka choroba członka gospodarstwa domowego dezorganizuje życie rodziny. Niejednokrotnie w związku z podjęciem opieki nad taką osobą, członek rodziny zmuszony jest częściowo lub w całości zrezygnować z pracy zarobkowej. Ponadto osoby przewlekle chore mogą wymagać dodatkowo specjalistycznych zabiegów medycznych oraz drogich leków, które istotnie obciążają budżet gospodarstwa domowego. W latach 2011-2014 liczba osób korzystających z tego powodu ze środków pomocy społecznej na 100 mieszkańców wahała się od 1,5 do 14,6. W całym badanym okresie negatywnie pod względem omawianego wskaźnika wyróżniały sołectwa: Falkowa, Siekierczyna, Pławna i Jastrzębia.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

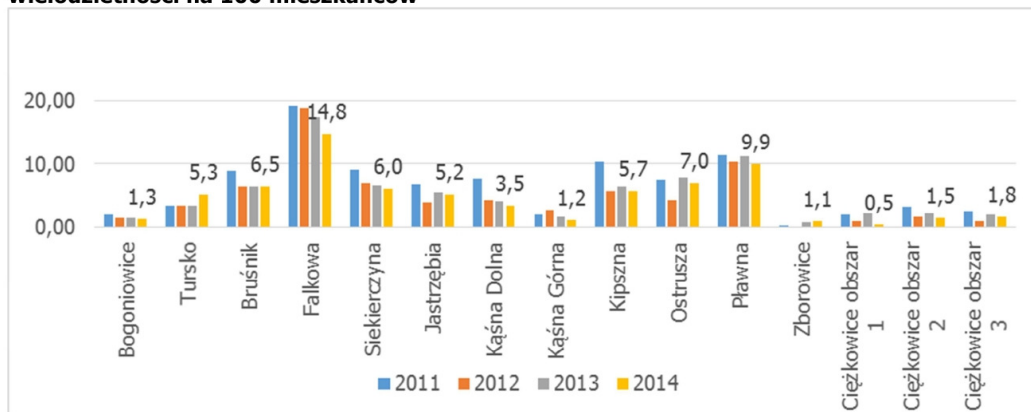
Wykres 14. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach

Ustawa o świadczeniach rodzinnych z 2003 roku określa rodzinę wielodzietną, jako rodzinę, w której co najmniej 3 dzieci pozostaje na utrzymaniu rodziców, uszczuplając w ten sposób dochód rozporządzalny na jedną osobę. Największym problemem rodzin wielodzietnych jest niski dochód i zła sytuacja materialno-bytowa. W przypadku liczby korzystających ze wsparcia z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców w latach 2011-2014, największą wartość tego wskaźnika odnotowano w sołectwach: Falkowa, Pławna, Ostrusza i Bruśnik. Natomiast w badanym okresie, dla całego obszaru, wskaźnik ten przyjmował wartości od 0,3 do 19,6.

Wykres 15. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców

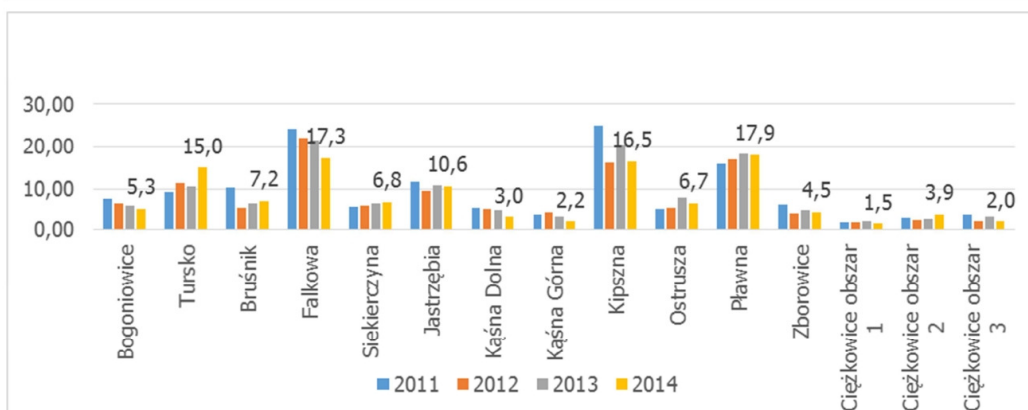
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach

Kolejną częstą przyczyną sięgania po świadczenia pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstw domowych. Ten problem powiązany jest z brakiem możliwości zapewnienia w danej rodzinie: odpowiedniej atmosfery wychowawczej, umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, właściwych wzorców komunikacji oraz poczucia bezpieczeństwa również związanego z sytuacją materialną. Najwyższe wartości tego wskaźnika w latach 2011-2014 odnotowano w sołectwach: Pławna, Falkowa, Kipszna, Tursko i Jastrzębia.

Wykres 16. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców

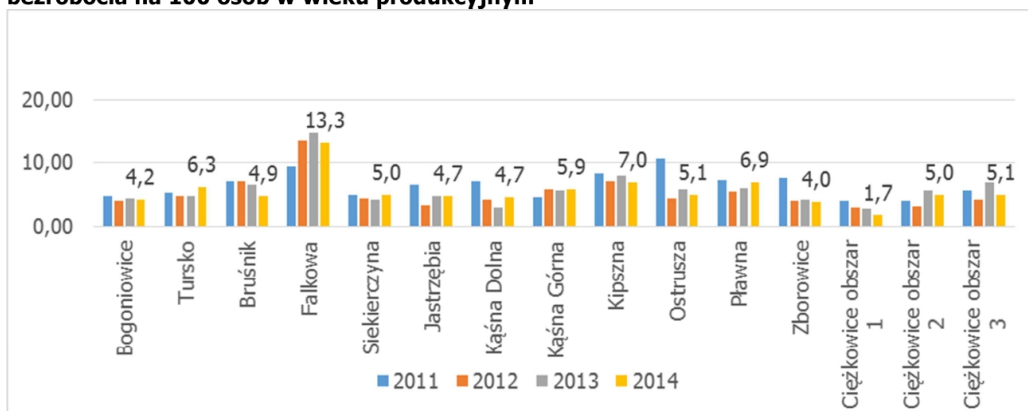
Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach

Kolejnym wskaźnikiem, na który należy zwrócić uwagę jest wskaźnik związany z liczbą bezrobotnych. Osoby mające status bezrobotnych nie są w stanie zapewnić gospodarstwu stałego źródła dochodu z pracy zarobkowej, co może przekładać się na kondycję finansową wszystkich członków danego gospodarstwa domowego. W przypadku liczby korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 osób w wieku produkcyjnym w całym analizowanym okresie, największą wartość tego wskaźnika odnotowano w sołectwach: Falkowa i Kipszna, a w roku 2013 również w okręgu Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa. Natomiast w badanym okresie dla całego obszaru wskaźnik przyjmował wartości od 1,7 do 14,9.

Wykres 17. Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Tabela 2. Wskaźniki z zakresu społecznego

Okręgi	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na podstawie danych o rzeczywistej liczbie osób w rodzinach objętych pomocą społeczną na 100 mieszkańców				Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu alkoholizmu na 100 mieszkańców				Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodów opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 100 mieszkańców				Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Bogoniowice	7,60	5,25	4,73	4,75	0,15	0,00	0,00	0,00	7,75	6,48	5,95	5,34	4,77	4,17	4,50	4,22
Tursko	10,90	7,86	8,44	11,21	0,62	0,00	0,00	0,31	9,35	11,32	10,63	14,95	5,31	4,83	4,78	6,28
Bruśnik	16,50	13,00	14,11	12,49	0,00	0,09	0,00	0,00	10,25	5,52	6,59	7,16	7,15	7,19	6,52	4,85
Falkowa	26,02	24,87	27,36	22,86	2,04	0,00	0,00	0,00	24,23	22,11	21,39	17,34	9,36	13,75	14,88	13,31
Siekierzyna	16,75	14,17	14,40	14,40	1,26	0,62	0,77	0,15	5,69	5,92	6,50	6,81	4,95	4,36	4,33	5,04
Jastrzębia	12,23	9,20	10,96	10,06	1,42	0,96	0,82	0,57	11,71	9,39	10,90	10,56	6,52	3,29	4,72	4,71
Kąsna Dolna	13,08	8,60	8,94	7,55	0,13	0,25	0,13	0,25	5,38	5,31	4,91	3,02	7,09	4,34	3,10	4,71
Kąsna Górna	11,99	10,76	9,23	8,42	1,67	1,24	0,96	0,68	4,04	4,55	3,17	2,17	4,60	5,83	5,61	5,94
Kipszna	16,79	9,70	13,60	12,14	1,73	1,74	1,26	0,78	24,94	16,17	20,40	16,54	8,30	7,17	7,95	6,98
Ostrusza	16,42	11,88	15,09	13,72	1,51	0,85	1,37	0,86	5,19	5,60	7,89	6,69	10,59	4,50	5,79	5,05
Pławna	15,12	14,12	15,61	14,71	1,01	0,98	1,78	0,99	15,93	17,06	16,38	17,89	7,32	5,59	6,05	6,90
Zborowice	10,12	8,74	8,37	8,21	0,67	0,17	0,50	0,50	6,19	4,16	4,94	4,53	7,71	4,16	4,19	3,98
Ciężkowice 1 – Rakutowa i Stawiska	6,75	4,48	6,03	4,37	0,59	0,00	0,58	0,00	1,66	1,88	1,97	1,50	4,14	2,98	2,93	1,71
Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście	9,53	6,67	8,44	7,71	0,00	0,47	0,59	0,82	2,91	2,22	2,70	3,86	4,04	3,14	5,60	5,02
Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	7,24	4,11	7,85	5,89	0,00	0,00	0,51	0,25	3,81	2,00	3,04	2,01	5,68	4,32	6,85	5,06

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Cieżkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Okregi	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców				Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej bądź ciężkiej choroby na 100 mieszkańców				Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 100 mieszkańców				Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu przemyocy na 100 mieszkańców			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Bogoniowice	2,89	2,01	0,92	0,89	5,17	2,78	1,98	2,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,00
Tursko	1,56	0,63	0,63	0,62	7,79	4,72	5,00	5,92	0,00	0,00	0,31	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruśnik	3,82	2,25	2,14	2,48	8,11	5,80	5,76	5,97	0,00	0,00	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Falkowa	7,65	7,79	7,96	6,53	14,54	14,57	13,68	11,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siekierczyna	5,85	4,05	4,80	4,02	10,58	8,10	9,44	8,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jastrzębia	3,22	2,43	2,84	2,53	8,49	5,88	7,50	7,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,19	0,19	0,13	0,32
Kąsna Dolna	2,31	1,77	2,27	2,26	7,82	4,93	6,42	5,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,00	0,13
Kąsna Górna	1,53	3,86	2,75	2,85	7,67	6,48	5,23	4,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,28	0,14	0,14	0,14
Kipszna	4,20	1,99	2,27	1,29	8,15	4,23	4,03	4,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	1,49	1,26	1,81
Ostrusza	3,02	3,23	3,77	3,43	6,20	4,92	5,49	5,32	0,67	0,17	0,00	0,00	1,34	0,00	0,00	0,00
Plawna	2,02	1,76	2,77	2,98	7,66	7,45	8,89	9,34	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zborowice	1,84	3,00	2,51	1,76	4,60	6,33	5,77	4,19	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00	0,00	0,00	0,25
Cieżkowice 1 – Rakutowa i Stawiska	2,84	0,94	2,09	1,84	3,08	1,53	2,44	2,30	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cieżkowice 2 – Centrum i Przedmieście	2,33	1,40	1,76	2,10	5,47	2,69	3,17	3,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cieżkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	2,67	1,12	2,78	1,63	3,56	1,75	3,16	1,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Określenie	Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu sieroctwa na 100 mieszkańców				Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców				Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców				Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w wieku 65 lat i więcej na 100 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym				Liczba osób objętych niebieską kartą na 100 mieszkańców			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Bogoniowice	0,00	0,00	0,00	5,62	4,78	4,73	4,30	1,98	1,54	1,53	1,34	1,06	0,93	0,61	0,59	0,15	0,31	0,15	0,15	
Tursko	0,00	0,00	0,00	10,28	9,43	8,13	10,28	3,43	3,46	3,44	5,30	0,31	0,31	0,00	0,31	0,00	0,31	0,00	0,00	
Bruśnik	0,00	0,00	0,00	12,86	9,64	11,61	9,09	8,85	6,45	6,41	6,52	1,03	0,94	0,56	0,92	0,19	0,19	0,19	0,00	
Falkowa	0,00	0,00	0,00	20,66	19,60	23,88	19,60	19,13	18,84	17,41	14,82	0,77	0,75	0,75	0,50	0,00	0,00	0,00	0,25	
Siekierczyna	0,00	0,00	0,00	15,17	13,55	13,16	12,69	9,16	7,01	6,66	6,04	0,63	0,47	0,77	0,77	0,31	0,15	0,15	0,15	
Jastrzębia	0,00	0,00	0,00	11,20	8,37	9,64	8,98	6,82	4,03	5,61	5,25	0,19	0,26	0,25	0,19	0,19	0,13	0,13	0,06	
Kaśna Dolina	0,00	0,00	0,00	12,18	7,84	7,68	6,92	7,69	4,42	4,16	3,52	0,51	0,51	0,50	0,38	0,13	0,13	0,13	0,13	
Kaśna Górna	0,14	0,14	0,14	10,60	9,79	7,16	7,20	2,09	2,76	1,65	1,22	0,56	0,14	0,41	0,27	0,41	0,00	0,00	0,27	
Kipszna	0,00	0,00	0,00	16,05	9,70	12,34	11,89	10,37	5,72	6,55	5,68	0,25	0,00	0,00	0,00	1,00	0,50	0,50	0,26	
Ostrusza	0,00	0,00	0,00	13,74	9,68	12,86	11,32	7,54	4,41	7,89	7,03	0,67	0,68	0,51	0,86	0,00	0,17	0,17	0,17	
Pławna	0,00	0,00	0,00	13,31	12,75	14,03	13,32	11,49	10,39	11,26	9,94	0,00	0,59	0,40	0,60	0,00	0,40	0,00	0,00	
Zborowice	0,00	0,00	0,00	9,20	7,83	7,03	6,37	0,25	0,17	0,75	1,09	0,42	0,67	0,84	0,84	0,25	0,00	0,00	0,17	
Ciężkowice 1 – Rakutowa i Stawiska	0,00	0,00	0,00	6,75	4,12	5,45	3,91	2,01	1,06	2,20	0,46	0,36	0,59	0,46	0,69	0,24	0,00	0,00	0,00	
Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście	0,00	0,00	0,00	8,84	5,15	7,62	7,24	3,37	1,64	2,23	1,52	0,58	0,58	0,59	0,70	0,00	0,12	0,12	0,00	
Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	0,00	0,00	0,00	6,73	4,49	7,72	5,39	2,54	1,00	2,03	1,75	0,13	0,12	0,13	0,50	0,12	0,13	0,13	0,50	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciężkowicach

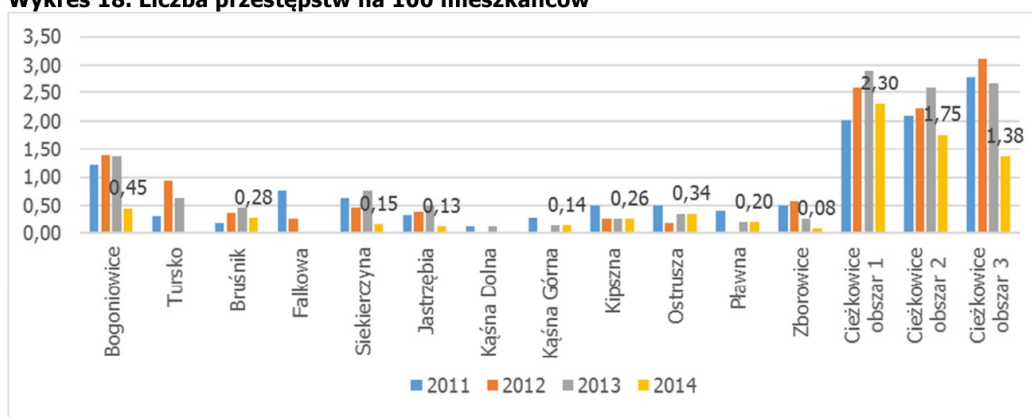
Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

4.1.2. Czynniki bezpieczeństwa

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Przestępczość stanowi ważny czynnik wpływający na jakość życia mieszkańców. W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych wykorzystano sześć wskaźników z zakresu statystyk policyjnych. Podobnie jak w przypadku czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, diagnoza uwzględniała wpływ wszystkich zmiennych, natomiast komentarz analityczny koncentruje się na kluczowych wskaźnikach.

Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców pokazuje zagrożenie przestępczością w układzie terytorialnym. Najniższe poczucie bezpieczeństwa w całym analizowanym okresie mogli mieć mieszkańcy wszystkich okręgów z miasta Ciężkowice oraz sołectwa Bogoniowice.

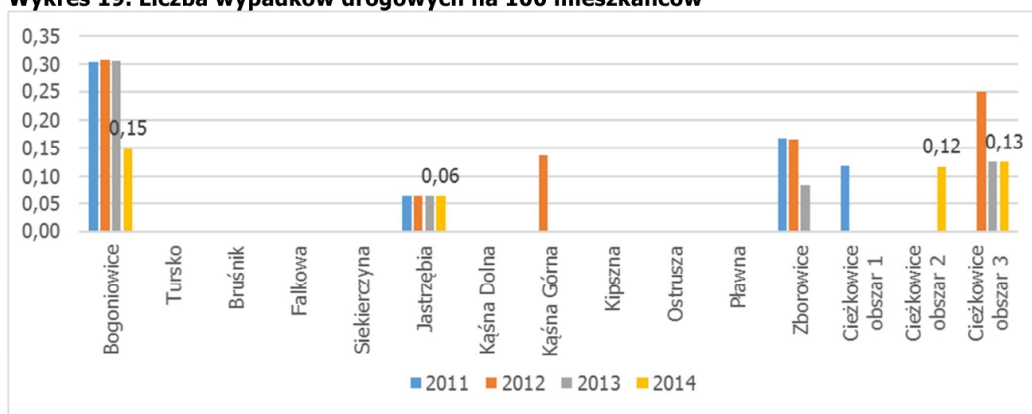
Wykres 18. Liczba przestępstw na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Tarnowie, komisariat w Ciężkowicach

Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka 977 oraz inne drogi gminne, które generując przestępstwa związane z ruchem drogowym. Wypadek drogowy jest zdarzeniem w ruchu drogowym, w którym jeden lub więcej uczestników zostało rannych lub poniosło śmierć. W latach 2011-2014 wskaźnik ten przyjmował wartości od 0 do 0,31 na 100 mieszkańców. W analizowanym okresie najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w sołectwach: Bogoniowice i Jastrzębia oraz okręgu Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrówka.

Wykres 19. Liczba wypadków drogowych na 100 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Tarnowie, komisariat w Ciężkowicach

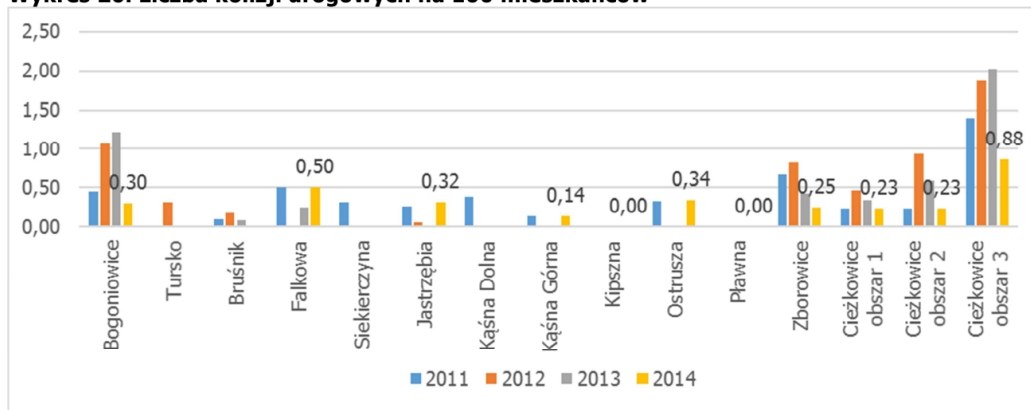
Innym rodzajem przestępstwa, które występuje w ruchu drogowym jest kolizja. Jest to zdarzenie drogowe w wyniku, którego uszkodzeniu uległo jedynie mienie, a nie osoby w nim

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

uczestniczące. W badanym okresie wskaźnik ten przyjmował wartości od poziomu 0 do 2,3 na 100 mieszkańców. W latach 2011-2014 negatywnie wyróżniły się dwa okręgi: Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrówka oraz Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście, a także sołectwo Bogoniowice, a w ostatnim roku również sołectwa: Falkowa, Jastrzębia i Ostrusza.

Wykres 20. Liczba kolizji drogowych na 100 mieszkańców

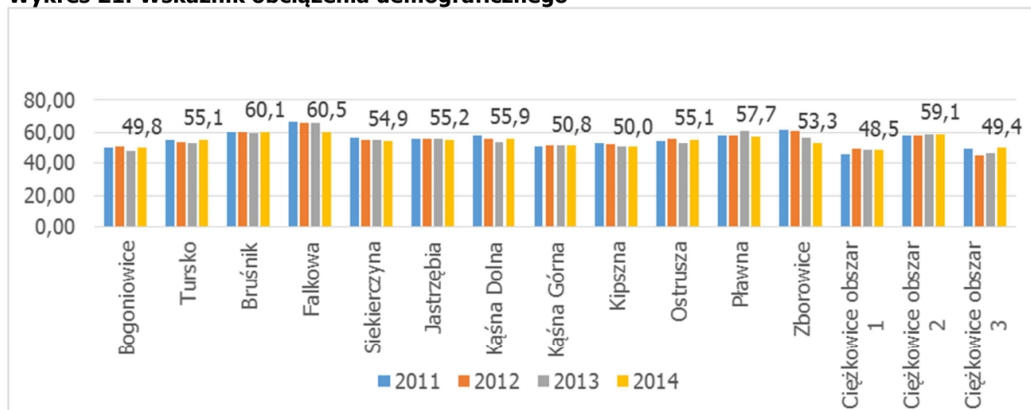

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Tarnowie, komisariat w Ciężkowicach

4.1.3. Czynniki demograficzne

Ze względu na szeroko dyskutowane problemy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, w analizie zjawisk społecznych uwzględniono również dwa wskaźniki z tej dziedziny: wskaźnik obciążenia demograficznego oraz udział osób starszych. Pierwszy z nich wskazuje na niekorzystną tendencję nadmiernego obciążenia ludności w wieku produkcyjnym – najbardziej niepokojące wskaźniki w tym aspekcie są w sołectwach: Bruśnik, Falkowa i Pławna oraz w mieście, w okręgu Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście.

Wykres 21. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Drugi wskaźnik, tj. zwiększający się udział osób starszych, które w przyszłości mogą wymagać odpowiednio dostosowanych placówek do swoich potrzeb, najwyższe wartości przyjmuje w sołectwach: Ostrusza, Pławna i Bogoniowice oraz w okręgach Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście oraz Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrówka.

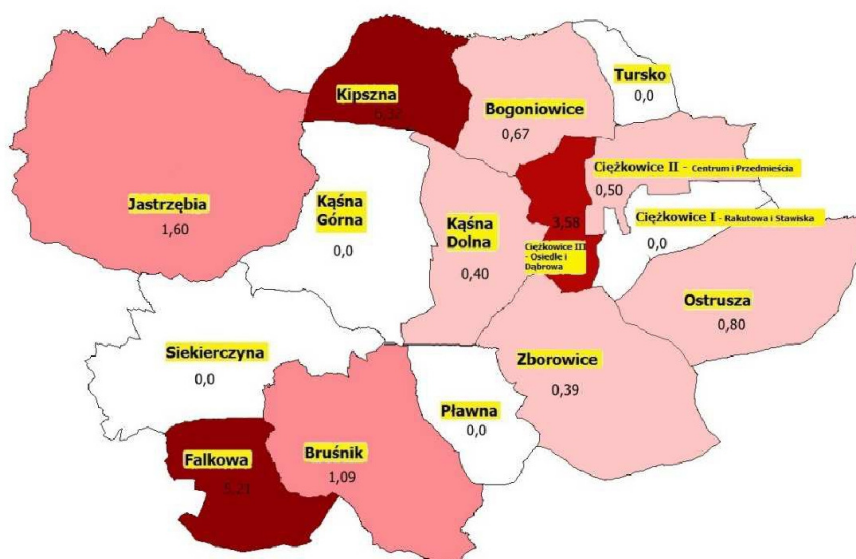

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

4.1.4. Aktywność mieszkańców

Aktywność społeczności lokalnej może mieć istotny wpływ na zmiany zachodzące w jej otoczeniu. Jednym z przejawów aktywności mieszkańców jest liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy, reprezentowana przez wskaźnik liczby NGO na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten można interpretować jako współczynnik aktywności społeczeństwa obywatelskiego – im większa liczba organizacji tego rodzaju, tym bardziej aktywna jest lokalna społeczność. Ze względu na cele analizy (wytypowanie obszarów wymagających rewitalizacji) istotne jest wskazanie sołectw o najniższych wartościach omawianego wskaźnika – są nimi: Tursko, Siekierczyna, Kąsna Górna, Pławna i Ciężkowice 1 – Rakutowa i Stawiska (brak organizacji pozarządowych).

Wykres 22. Liczba NGO wg rejestru powiatowego na 1 000 mieszkańców w 2014 roku

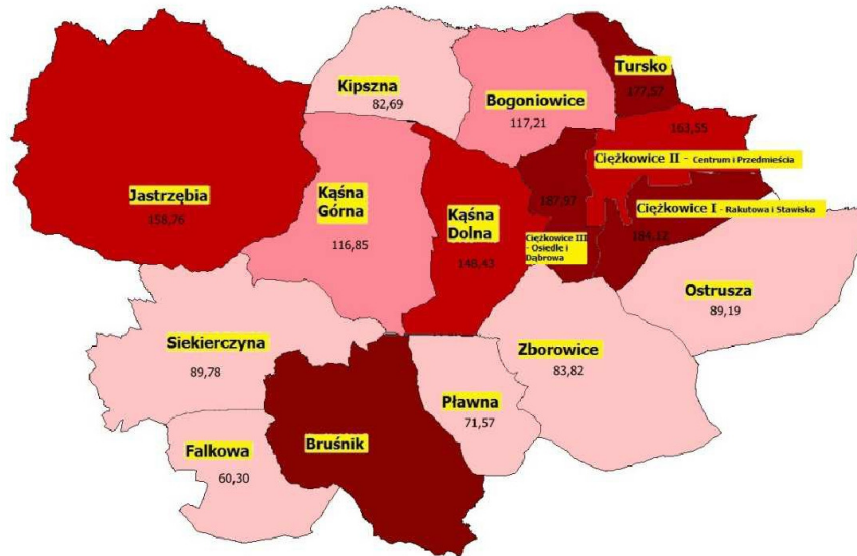
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Ostatnim ze wskaźników opisujących aktywność mieszkańców jest liczba aktywnych czytelników korzystających z bibliotek publicznych z danego obszaru. Analizując ten wskaźnik można stwierdzić, że najmniej aktywni są mieszkańcy sołectw: Falkowa, Pławna, Kipszna, Zborowice, Ostrusza i Siekierczyna.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Rysunek 8. Liczba aktywnych czytelników na 1 000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Cieżkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Tabela 3. Wskaźniki z zakresu czynników bezpieczeństwa

Określenie	Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców				Kradzieże i rozboje na 100 mieszkańców				Bójka, pobicie na 100 mieszkańców, uszczerbek			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Bogoniowice	1,22	1,39	1,37	0,45	0,15	0,00	0,31	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00
Tursko	0,31	0,94	0,63	0,00	0,31	0,00	0,63	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruśnik	0,19	0,37	0,46	0,28	0,09	0,00	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Falkowa	0,77	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siekierczyna	0,63	0,47	0,77	0,15	0,00	0,16	0,31	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00
Jastrzębia	0,32	0,38	0,50	0,13	0,06	0,00	0,13	0,06	0,06	0,06	0,00	0,00
Kąśna Dolna	0,13	0,00	0,13	0,00	0,00	0,00	0,13	0,13	0,00	0,00	0,00	0,00
Kąśna Górna	0,28	0,00	0,14	0,14	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,14
Kipszna	0,49	0,25	0,25	0,26	0,25	0,00	0,25	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00
Ostrusza	0,50	0,17	0,34	0,34	0,00	0,17	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00
Pławna	0,40	0,00	0,20	0,20	0,00	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zborowice	0,50	0,58	0,25	0,08	0,08	0,08	0,25	0,08	0,00	0,08	0,00	0,08
Cieżkowice 1 – Rakutowa i Stawiska	2,01	2,59	2,90	2,30	0,36	0,47	0,58	0,35	0,12	0,35	0,12	0,12
Cieżkowice 2 – Centrum i Przedmieście	2,09	2,22	2,58	1,75	0,23	0,35	0,82	0,23	0,12	0,23	0,12	0,58
Cieżkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	2,80	3,12	2,66	1,38	0,25	0,37	0,76	0,13	0,13	0,00	0,25	0,25

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Określenie	Uszkodzenie mienia na 100 mieszkańców				Wypadki drogowe na 100 mieszkańców				Kolizje drogowe na 100 mieszkańców			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Bogoniowice	0,00	0,15	0,00	0,00	0,30	0,31	0,31	0,15	0,46	1,08	1,22	0,30
Tursko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,31	0,00	0,00
Bruśnik	0,00	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09	0,19	0,09	0,00
Falkowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,51	0,00	0,25	0,50
Siekierczyna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00
Jastrzębia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06	0,06	0,06	0,06	0,26	0,06	0,00	0,32
Kąsna Dolna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00
Kąsna Górna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,14
Kipszna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostrusza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	0,34
Pławna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zborowice	0,00	0,00	0,08	0,00	0,17	0,17	0,08	0,00	0,67	0,83	0,42	0,25
Ciężkowice 1 – Rakutowa i Stawiska	0,12	0,12	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,24	0,47	0,35	0,23
Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście	0,12	0,00	0,12	0,12	0,00	0,00	0,00	0,12	0,23	0,94	0,59	0,23
Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	0,00	0,25	0,00	0,00	0,00	0,25	0,13	0,13	1,40	1,87	2,03	0,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Tabela 4. Wskaźniki z zakresu czynników demograficznych

Okregi	Wskaźnik obciążenia demograficznego				Udział osób starszych			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Bogoniowice	49,55	50,00	47,52	49,78	13,68	14,04	13,74	14,54
Tursko	55,07	53,62	53,11	55,07	10,59	10,38	10,31	11,21
Bruśnik	59,91	60,03	59,56	60,15	12,02	12,54	12,44	13,13
Falkowa	66,81	65,83	66,12	60,48	12,76	11,81	12,19	12,56
Siekierczyna	56,68	55,45	55,29	54,92	13,27	13,08	13,31	13,16
Jastrzębia	55,87	56,03	55,89	55,15	12,23	12,52	12,54	12,84
Kąсна Dolna	57,89	56,02	53,88	55,88	12,69	12,77	13,10	13,58
Kąсна Górna	50,00	51,04	50,94	50,82	12,27	12,97	13,22	14,13
Kipszna	52,83	51,70	50,38	50,00	12,10	12,19	11,84	11,37
Ostrusza	54,26	55,82	53,42	55,05	15,75	15,62	15,27	15,78
Pławna	57,96	58,39	61,15	57,68	15,32	15,49	15,81	15,71
Zborowice	61,84	60,99	56,41	53,34	15,72	15,40	14,64	14,50
Ciężkowice 1 – Rakutowa i Stawiska	45,69	48,69	48,36	48,55	11,48	12,13	12,30	12,89
Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście	57,80	58,04	59,14	59,11	14,77	14,50	15,01	14,95
Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	49,05	44,50	46,30	49,44	12,71	11,47	13,67	15,29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Tabela 5. Wskaźnik z zakresu aktywności mieszkańców

Okregi	Liczba NGO na 1000 mieszkańców	Liczba zapisanych czytelników do bibliotek z danego obszaru
	2014	2014
Bogoniowice	0,67	117,21
Tursko	0,00	177,57
Bruśnik	1,09	212,12
Falkowa	5,21	60,30
Siekierczyna	0,00	89,78
Jastrzębia	1,60	158,76
Kąсна Dolna	0,40	148,43
Kąсна Górna	0,00	116,85
Kipszna	6,32	82,69
Ostrusza	0,80	89,19
Pławna	0,00	71,57
Zborowice	0,39	83,82
Ciężkowice 1 – Rakutowa i Stawiska	0,00	184,12
Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście	0,50	163,55
Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	3,58	187,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

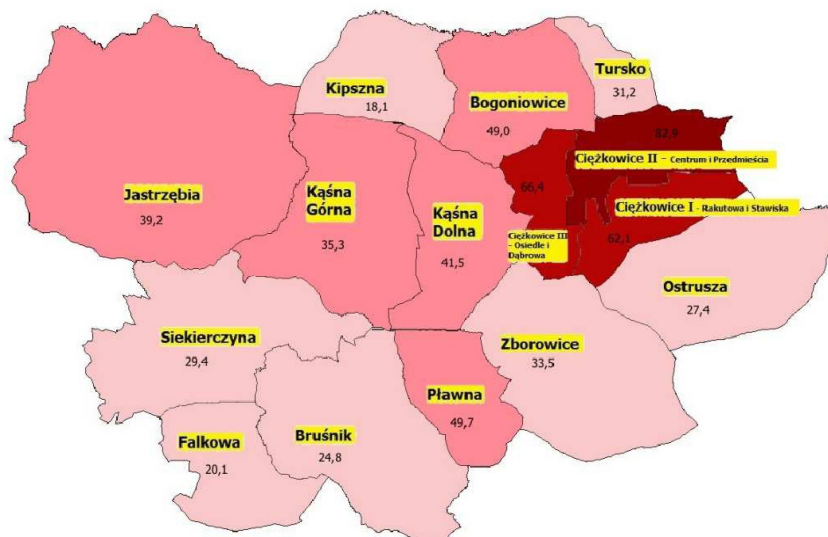
4.2. Diagnoza zjawisk techniczno-środowiskowych

Analizy zjawisk dokonano w oparciu o czynniki gospodarcze, przestrzenne, techniczne i środowiskowe.

4.2.1. Czynniki gospodarcze

Zgodnie ze wskaźnikami uwzględnionym w *Ustawie o rewitalizacji*, sytuacja kryzysowa w danym obszarze może być również związana z niskim poziomem przedsiębiorczości na analizowanym terenie. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest wypadkową wielu czynników: począwszy od kapitału ludzkiego, przez położenie gminy, na wsparciu władz lokalnych kończąc. Poziom przedsiębiorczości jest mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 tysięcy mieszkańców. Wskaźnik przedsiębiorczości w okręgach w 2014 roku wahał się od ponad 18 podmiotów do blisko 83 podmiotów na 1 tysięcy mieszkańców.

Rysunek 9. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1 tysięcy ludności w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

W Gminie Ciężkowice najniższy poziom przedsiębiorczości odnotowano w sołectwach: Kipszna, Falkowa, Bruśnik i Ostrusza.

4.2.2. Czynniki przestrzenne

Czynniki przestrzenno-funkcjonalne charakteryzowane są poprzez: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury w danym obszarze. W dalszej analizie wykorzystano trzy wskaźniki z tego zakresu:

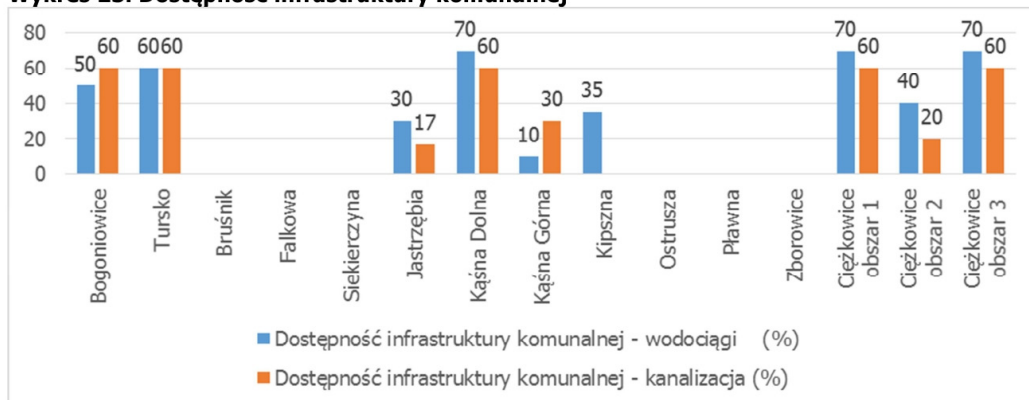
- dostępność infrastruktury komunalnej – wodociągi;
- dostępność infrastruktury komunalnej – kanalizacja;
- jakość zaopatrzenia w energię.

Wskaźniki opisujące dostępność infrastruktury pokazują, jaki procent obszaru wyposażony jest w sieć wodociągową i sieć kanalizacyjną. W 2014 roku mieszkańcy sześciu sołectw nie mieli dostępu do infrastruktury komunalnej, były to: Bruśnik, Falkowa, Siekierzyna, Ostrusza, Pławna i Zborowice, a w sołectwie Kipszna tylko 35% mieszkańców mogło korzystać z sieci wodociągowej.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

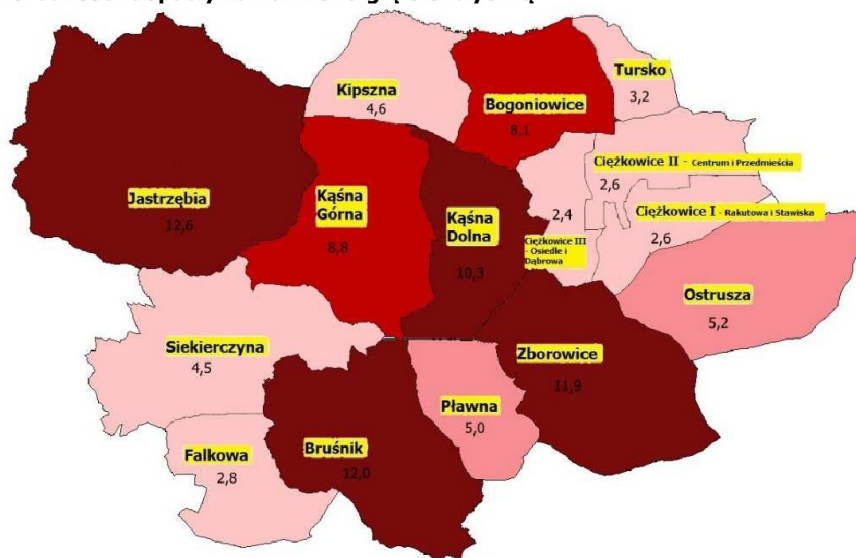
Wykres 23. Dostępność infrastruktury komunalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Czynniki przestrzenne odzwierciedla również, jakość zaopatrywania w energię elektryczną, która reprezentowana jest przez liczbę osób dotkniętych przerwami w dostawach prądu (impact factor⁹). Najwyższe wartości tego wskaźnika w 2014 roku odnotowano w sołectwach: Jastrzębia, Bruśnik, Zborowice i Kąsna Dolna

Rysunek 10. Jakość zaopatrywania w energię elektryczną

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Tauron

4.2.3. Czynniki techniczno-środowiskowe

Kolejną badaną grupą czynników, o której mowa w *Wytycznych* Ministerstwa są czynniki związane ze stanem technicznym zabudowy znajdującej się na terenie gminy oraz ze standardami środowiska, w tym gospodarką odpadami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia lub stanu środowiska. W dalszej analizie wykorzystano cztery wskaźniki z tego zakresu:

- poziom zanieczyszczenia pyłami z palenisk domowych;
- liczba interwencji straży pożarnej na 100 mieszkańców;
- zagrożenie azbestem;

⁹ Obliczany, jako iloczyn liczby przerw w dostawie prądu w danym okręgu oraz liczby mieszkańców z tego okręgu.

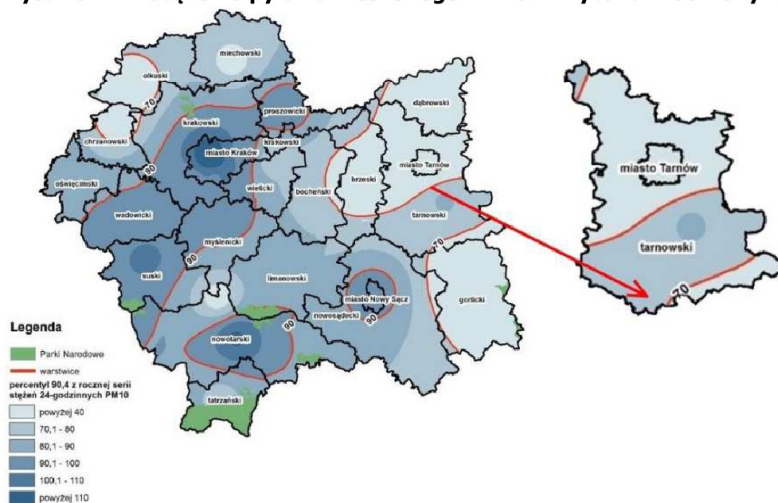

*Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*

- liczba zabytków wpisana do gminnego rejestru zabytków na 1 km².

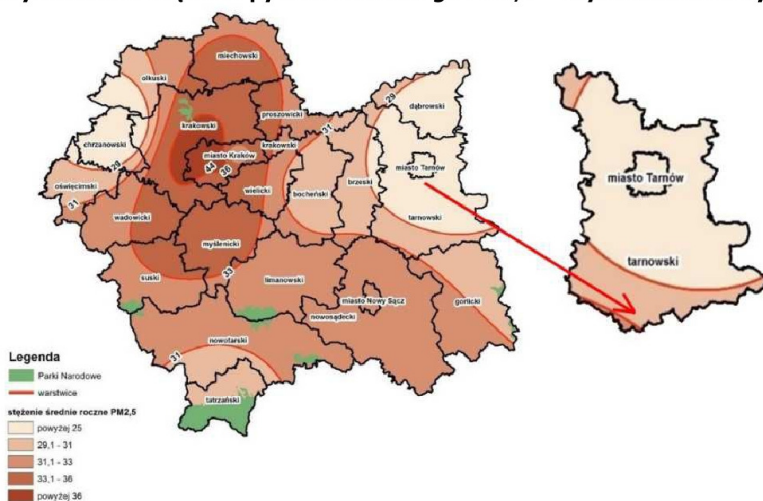
Dodatkowo diagnozę wzbogacono o analizę treści raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie pod tytułem *Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 roku*. Wskazuje on na przekroczenie emisji PM10 oraz PM2,5 (emisja pyłu zawieszonego o najdrobniejszych frakcjach mogących łatwo przedostać się do dróg oddechowych) z palenisk lokalnych.

Rysunek 11. Stężenie pyłu zawieszonego PM10 – kryterium ochrony zdrowia

Źródło: *Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 roku, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie*

Rysunek 12. Stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 – kryterium ochrony zdrowia

Źródło: *Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2014 roku, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie*

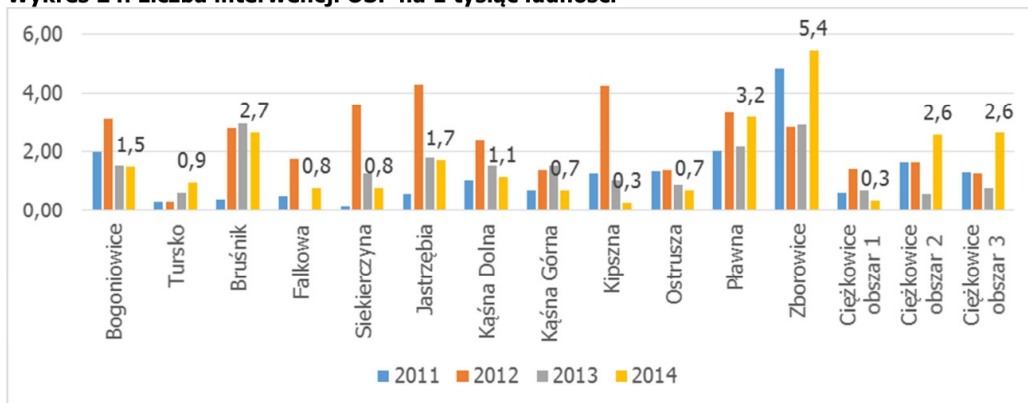
Mieszkańcy całej Gminy Ciężkowice są równomiernie narażeni na emisję pyłów zawieszonych PM10 oraz PM2.5. Wysokie stężenie pyłów zawieszonych ma wpływ na zachorowalność mieszkańców na choroby układu oddechowego, alergie oraz choroby nowotworowe. Częstsze zapadanie na choroby układu oddechowego wiąże się z większą liczbą porad udzielanych przez lekarzy oraz istotnym zagrożeniem dla życia i zdrowia mieszkańców.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Kolejnym wskaźnikiem z zakresu czynników techniczno-środowiskowych jest liczba interwencji Ochotniczej Straży Pożarnej, która może wynikać między innymi ze złego stanu urządzeń grzewczych, wypalania pól oraz innych zdarzeń losowych, w tym na drogach. W latach 2011-2014 wskaźnik ten przyjmował wartości z przedziału od 0,0 do 5,5 interwencji na 100 mieszkańców. W latach 2011-2014 najwięcej interwencji na 1 mieszkańca było w sołectwach: Zborowice, Pławna, Bruśnik i Jastrzębia.

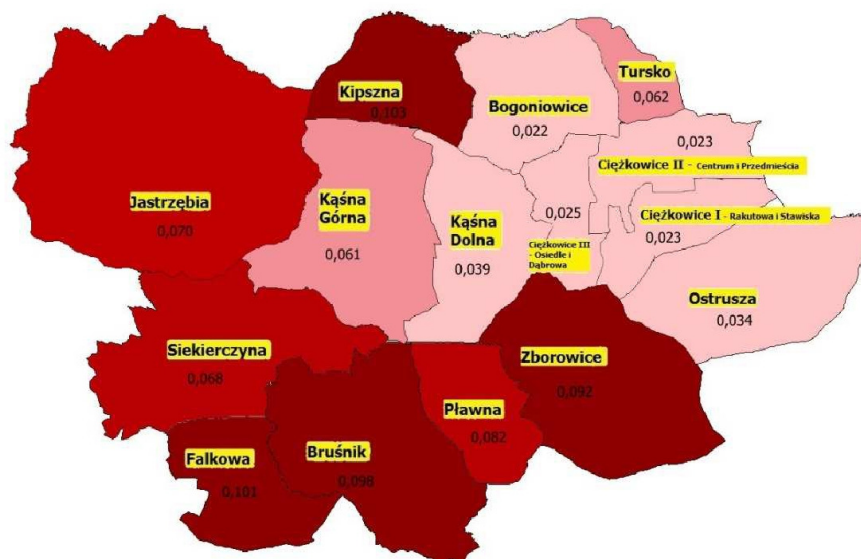
Wykres 24. Liczba interwencji OSP na 1 tysiąc ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Kolejnym wskaźnikiem z analizowanych czynników jest wskaźnik związany z narażeniem mieszkańców na szkodliwe działanie budynków zawierających wyroby z azbestu. Dowiedziono, że azbest ma oddziaływania rakotwórcze, dlatego powinien być niezwłocznie usuwany z budynków, jednakże usuwanie azbestu jest czynnością skomplikowaną i generującą znaczne koszty. W 2014 roku najwięcej osób było wystawionych na niekorzystne działanie azbestu w Bruśniku, Falkowej, Kipsznej, Zborowicach, Pławnej oraz w obszarze 3 Ciężkowic.

Rysunek 13. Zagrożenie azbestem

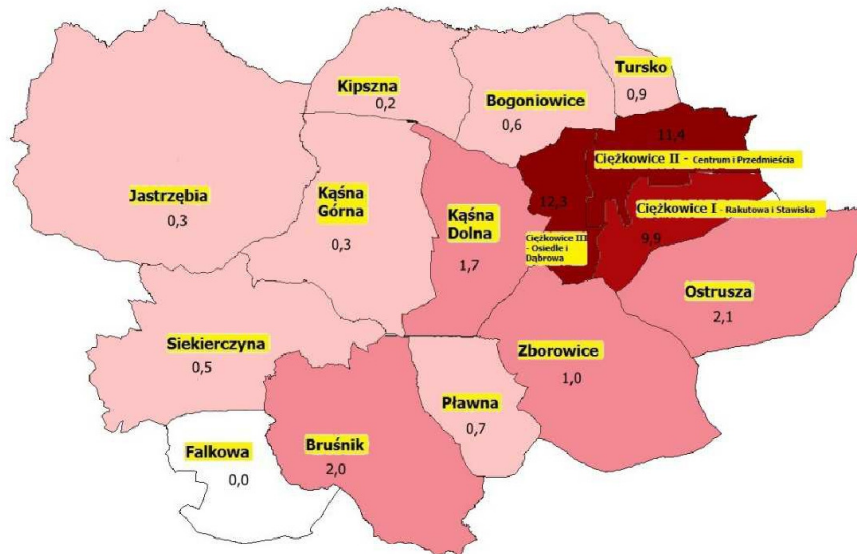
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

*Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*

Ostatnim wskaźnikiem z zakresu czynników techniczno-środowiskowych jest liczba zabytków na 1 km². W 2014 roku najwięcej zabytków ujętych w gminnej ewidencji było w sołectwach: Ostrusza, Bruśnik, Kąsna Dolna i Zborowice. Obiekty te – często o funkcjach mieszkaniowych – są bardzo często w złym stanie technicznym, co przekłada się na obraz stanu zasobu mieszkaniowego na obszarze tych części gminy.

Rysunek 14. Liczba zabytków na 1 km² w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Tabela 6. Wskaźnik z zakresu zjawisk techniczno-środowiskowych

Okręg	Zjawiska gospodarcze		Zjawiska przestrzenne				Zjawiska techniczne				Zjawiska środowiskowe		
	Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na 1 tys. ludności	2014	Dostępność infrastruktury komunalnej – wodociągi (%)	Dostępność infrastruktury komunalnej – kanalizacja (%)	Jakość zaopatrzenia w energię (licznym liczybzie przerw w dostawie prądu w danym okręgu oraz liczby mieszkańców)	Liczba zabytków wpisana do gminnego rejestru zabytków na 1 km ²	Liczba interwencji w 100 danym sołectwie na 100 mieszkańców	2011	2012	2013	2014	Liczba budynków, w których jeszcze nie zdemontowano azbestu na mieszkańca	2014
Bogoniowice	48,96	50,00	60,00	60,00	8 088,00	0,56	1,98	3,09	1,53	1,48	0,02	0,02	
Tursko	31,15	60,00	60,00	60,00	3210,00	0,90	0,31	0,31	0,63	0,93	0,06	0,06	
Bruśnik	24,79	0,00	0,00	0,00	11 979,00	2,05	0,37	2,81	2,97	2,66	0,10	0,10	
Falkowa	20,10	0,00	0,00	0,00	2786,00	0,00	0,51	1,76	0,00	0,75	0,10	0,10	
Siekierzyna	29,41	0,00	0,00	0,00	4 522,00	0,52	0,16	3,58	1,24	0,77	0,07	0,07	
Jastrzębia	39,22	30,00	17,00	17,00	12 648,00	0,31	0,58	4,28	1,76	1,71	0,07	0,07	
Kaśna Dolna	41,51	70,00	60,00	60,00	10 335,00	1,66	1,03	2,40	1,51	1,13	0,04	0,04	
Kaśna Górna	35,33	10,00	30,00	30,00	8 832,00	0,33	0,70	1,38	1,52	0,68	0,06	0,06	
Kipszna	18,09	35,00	0,00	0,00	4 644,00	0,22	1,23	4,23	1,01	0,26	0,10	0,10	
Ostrusza	27,44	0,00	0,00	0,00	5 247,00	2,15	1,34	1,36	0,86	0,69	0,03	0,03	
Pławna	49,70	0,00	0,00	0,00	5 030,00	0,75	2,02	3,33	2,17	3,18	0,08	0,08	
Zborowice	33,53	0,00	0,00	0,00	11 930,00	1,00	4,85	2,83	2,93	5,45	0,09	0,09	
Ciężkowice 1 – Rakutowa i Stawiska	62,14	70,00	60,00	60,00	2 607,00	9,91	0,59	1,41	0,70	0,35	0,02	0,02	
Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście	82,94	40,00	20,00	20,00	2 568,00	11,44	1,63	1,64	0,59	2,57	0,02	0,02	
Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	66,42	70,00	60,00	60,00	2 394,00	12,29	1,27	1,25	0,76	2,63	0,03	0,03	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Ciężkowicach

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

4.3. Wybór obszaru zdegradowanego wraz z uzasadnieniem

Ostatnim etapem diagnozy jest wskazanie obszarów zdegradowanych, które po pierwsze wykazują kumulację negatywnych zjawisk społecznych oraz dodatkowo w pozostałych analizowanych zjawiskach wykazują nagromadzenie negatywnych cech.

Analizując wskaźniki cząstkowe w obszarze społecznym można zauważyć, że w każdym sołectwie występują z różnym natężeniem negatywne zjawiska z tego obszaru. W przypadku czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, na pierwszy plan wysuwają się sołectwa, a w szczególności: Falkowa, Kipszna, Siekierzyna i Ostrusza. Natomiast dla czynników związanych z bezpieczeństwem - kumulację negatywnych zjawisk można zauważyć w pierwszej kolejności w okręgach miasta Ciężkowice oraz sołectwie Bogoniowice. Kolejne wyróżnione czynniki z zakresu społecznego wskazują przede wszystkim na sołectwo Falkowa. Na podstawie uzyskanego wskaźnika sum standaryzowanych dla zakresu **społecznego**, jako obszary o szczególnej koncentracji problemów w tym obszarze można wytypować w pierwszej kolejności następujące okręgi: **Falkowa, Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście, Pławna, Ostrusza, Kipszna, Siekierzyna, Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowka**. W wymienionych obszarach na uwagę zasługiwały problemy związane z ogólnym korzystaniem ze środków pomocy społecznej oraz z powodu ubóstwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, wielodzietności oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Również bezpieczeństwo było na niezadawalającym poziomie.

Tabela 7. Wartości wskaźnika sum standaryzowanych dla zjawisk społecznych

Sołectwo	Zjawiska społeczne	Zjawiska techniczno-środowiskowe
Falkowa	40,40	4,51
Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście	29,49	3,35
Pławna	29,34	6,01
Ostrusza	29,32	4,34
Kipszna	26,97	5,29
Siekierzyna	25,53	4,98
Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	24,60	2,47
Zborowice	23,32	8,26
Bogoniowice	21,50	3,25
Jastrzębia	21,42	5,53
Bruśnik	21,39	7,07
Kąsna Górna	20,88	4,20
Ciężkowice 1 – Rakutowa i Stawiska	20,11	1,78
Tursko	17,85	1,96
Kąsna Dolna	16,18	3,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Opierając się na tak przeprowadzonym postępowaniu badawczym możliwe było wyznaczenie **siedmiu jednostek urbanistycznych**, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą znamiona obszaru zdegradowanego w pierwszej kolejności w oparciu o czynniki społeczne, a następnie pozostałe. Ostateczny wybór obszarów zdegradowanych wynika ze specyficznych uwarunkowań gminy Ciężkowice, analizy wskaźnikowej, a także z subiektywnych odczuć zarówno osób uczestniczących w warsztatach,

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

jak również ponad 300 mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniach ilościowych i jakościowych.

Tabela 8. Wartości wskaźnika degradacji

Jednostka urbanistyczna	Wskaźnik degradacji
Falkowa	44,91
Pławna	35,35
Ostrusza	33,66
Ciężkowice 2 – Centrum i Przedmieście	32,83
Kipszna	32,26
Zborowice	31,57
Siekierczyna	30,51
Bruśnik	28,47
Ciężkowice 3 – Osiedle i Dąbrowa	27,08
Jastrzębia	26,95
Kąsna Górna	25,08
Bogoniowice	24,74
Ciężkowice 1– Rakutowa i Stawiska	21,89
Tursko	19,82
Kąsna Dolna	19,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Rysunek 15. Obszary zdegradowane w Gminie Ciężkowice

Źródło: Opracowanie własne

5. WSKAZANIE OBSZARU REWITALIZACJI WRAZ Z UZASADNIENIEM

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w gminie Ciężkowice, a także **oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności wyrażone podczas warsztatów rewitalizacyjnych**, doprowadziły do **wyodrębnienia obszaru rewitalizacji na terenie gminy**, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów.

Specyfika pracy w mniejszych gminach sprawia, iż **przy określaniu obszaru rewitalizacji najistotniejszym czynnikiem są indywidualne opinie mieszkańców**. W procesie tworzenia dokumentu najistotniejsze dla wspólnoty samorządowej było **uwzględnienie wewnętrznej różnorodności obszarów miejskich i wiejskich**, bowiem specyfika problemów jest inna w przysiółku obejmującym kilka domów, inna w centrum dużej wsi, a jeszcze inna w mieście. Różnice w wielkości i gęstości zaludnienia jednostek urbanistycznych są niezmiernie ważne, gdyż szczególnie na terenach wiejskich gęstość zamieszkania zupełnie zmienia relacje społeczne i dlatego przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji kluczowe znaczenie miały opinie wyrażone przez mieszkańców. Poglądy te zostały wyrażone w trakcie badań fokusowych, szerokiej ankietyzacji oraz spotkań z mieszkańcami.

Badania ilościowe obejmowały:

- badania metodą CAWI mieszkańców dotyczącą jakości życia w gminie Ciężkowice i poszczególnych sołectwach (liczba wypełnionych ankiet: 311 ankiet, czas badania: 2016.01.26-2016.02.29);
- badania metodą CAWI liderów lokalnych dot. problemów i potencjałów sołectwa w gminie Ciężkowice (liczba wypełnionych ankiet: 19 ankiet, czas badania: 2016.02.11-2016.02.29). Do wyrażenia swoich opinii w badaniach zaproszono osoby mieszkające lub pracujące na obszarze gminy Ciężkowice, pełniące w różnych organizacjach i instytucjach zlokalizowanych na terenie gminy znaczące funkcje.

Badania jakościowe przeprowadzono z wykorzystaniem techniki zogniskowanych wywiadów grupowych. Na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono 1 wywiad grupowy, w którym uczestniczyło łącznie 7 osób – członek organizacji pozarządowej, przedstawicielka sektora oświatowego, radna gminy Ciężkowice, pracownik socjalny, urzędnicy, sołtysi. Szeroki udział mieszkańców na każdym etapie wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji gwarantuje, że wybrane obszary są odpowiednią na rzeczywiste zapotrzebowanie mieszkańców gminy Ciężkowice. Trafne dopasowanie do dostrzeganych i wskazywanych przez mieszkańców problemów pozwoli na podjęcie działań naprawczych, które dadzą oczekiwane przez społeczeństwo efekty.

Wyznaczono obszar rewitalizacji o **łącznej powierzchni 398,51 ha** (tj. **3,85%** powierzchni gminy), **zamieszkały przez 1 197 osób** (tj. **10,59%** populacji gminy Ciężkowice). Składa się on z **7 podobszarów** w 7 obszarach zdegradowanych:

- **obszar zdegradowany – Falkowa:**
 - podobszar rewitalizacji 1. Falkowa – centrum;
- **obszar zdegradowany – Pławna:**
 - podobszar rewitalizacji 2. Pławna – centrum;
- **obszar zdegradowany – Ostrusza:**
 - podobszar rewitalizacji 3. Ostrusza – centrum;
- **obszar zdegradowany – Ciężkowice:**
 - podobszar rewitalizacji 4. Ciężkowice – centrum;
- **obszar zdegradowany – Kipszna:**

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

- podobszar rewitalizacji 5. Kipszna – centrum;
- **obszar zdegradowany – Zborowice:**
 - podobszar rewitalizacji 6. Zborowice – centrum;
- **obszar zdegradowany – Siekierzyna:**
 - podobszar rewitalizacji 7. Siekierzyna – centrum.

5.1. Obszar zdegradowany – Falkowa

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 9. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze *Falkowa*

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bardzo duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, w tym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego. 2. Duża liczba osób otrzymujących wsparcie z racji pozostawania bez pracy. 3. Duża liczba osób niepełnosprawnych i długotrwale lub ciężko chorych. 4. Najwyższy w gminie wskaźnik ubóstwa. 5. Duża liczba rodzin wielodzietnych. 6. Duża liczba seniorów oraz bardzo wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego. 7. Bardzo niski udział w kulturze, liczony aktywnością czytelnicy (słaba dostępność do instytucji kultury). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego. 2. Wysoka aktywność społeczna, liczona liczbą NGO na 1 000 mieszkańców.
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzennie-funkcjonalne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bardzo niski wskaźnik przedsiębiorczości. 2. Brak podstawowej infrastruktury komunalnej. 3. nierozwiązany do końca problem azbestu. 4. Górzystry teren, problemy z dojazdem. 5. Rozproszona zabudowa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potencjał agroturystyczny z uwagi na bardzo atrakcyjne warunki krajobrazowe i czyste powietrze.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

5.1.1. Podobszar rewitalizacji: 1. *Falkowa – centrum*

Jednocześnie podobszar *Falkowa – centrum* wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarze zdegradowanym: **Falkowa**, na którym się znajduje, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Rysunek 16. Podobszar rewitalizacji Falkowa – centrum z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

Źródło: Urząd Gminy Ciężkowice oraz www.geoportal.gov.pl

FALKOWA – centrum

Tabela 10. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji *Falkowa – Centrum*

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak zaangażowania mieszkańców w życie miejscowości. 2. Brak dostępności usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych dla osób starszych. 3. Słabe ziemie, więc dochody są małe i trudno się żyje. 4. Żyje tu dużo ludzi naprawdę ubogich – jest ciężko. 5. Dużo jest ludzi starszych – młodzi wyjeżdżają, wieś się wyludnia. 6. Peryferyjne położenie i wszędzie mamy daleko. 7. Poczucie braku perspektyw. 8. Słaby dostęp do kultury i edukacji. 9. Niskie wykształcenie. 10. Trudno znaleźć pracę. 11. Brak perspektyw rozwoju młodych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabe ziemie. 2. Nie mamy wody, ani kanalizacji, szczególnie jak jest susza, to jest problem z wodą. 3. Woda w studniach jest często złej jakości. 4. Czasem, szczególnie zimą, trudno dojechać. 5. Kiepska komunikacja. 6. Górzystry teren.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: obszar zlokalizowany na działkach nr: 186/4, 186/3, 185/2, 184/2, 233/1, 187, 192, 190, 194, 193, 161/1, 166, 167, 183, 182/5, 177, 182/6, 182/4, 176, 180, 239, 82/2, 243, 244, 383/2, 383/1, 386, 245, 238, 236, 237/2, 82/4, 82/5, 82/6, 234/2, 247/2, 82/7, 247/3, 246, 252, 254, 253, 302, 301, 255/2, 304/1, 304/2, 305, 390/2, 389, 303/8, 303/5, 303/9, 82/5, 255/2, 255/1, 239, 237/2, 237/1, 234/3, 237/2, 234/3, 234/5, 232/1, 234/4, 235/1, 184/1, 244, 182/1, 185/1, 186/1 jednostka ewidencyjna Ciężkowice, obręb Falkowa.

Powierzchnia podobszaru: 49,63 ha.

Ludność podobszaru: 80 osób.

Opis podobszaru: obszar obejmujący ściśle centrum miejscowości Falkowa, wzdłuż drogi gminnej relacji Siekierzyna – Bruśnik. Zabudowa na obszarze raczej rozproszona, o charakterze mieszkaniowym i mieszkaniowo-zagrodowym. Budynki nowsze w dobrym stanie technicznym, budynki starsze, szczególnie te związane z działalnością rolniczą w złym stanie technicznym i o zróżnicowanej estetyce.

Obszar położony na terenie o dużych spadkach, co powoduje, iż są tu utrudnione warunki prowadzenia działalności rolniczej, co przekłada się na znacząco niższe dochody miejscowej ludności, a tym samym trudniejsze warunki życia. Z uwagi na położenie obszar dotknięty suszą hydrologiczną, przy jednoczesnych problemach powstających w czasie deszczy nawalnych

*Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*

(zalewanie gospodarstw, zalewanie dróg, nanoszenie błota i kamieni spływających z wyższych partii obszaru). Z kwestią suszy hydrologicznej wiąże się problem braku dostępności wody na obszarze. Brak tutaj zarówno wodociągu, jak i kanalizacji. Woda do użytku domowego i gospodarczego pochodzi ze studni kopanych, które są bardzo wrażliwe zarówno na obniżanie się lustra wody, jak i zanieczyszczenia.

W najbardziej zabudowanej części obszaru zlokalizowany jest budynek szkoły, remizy OSP i kaplicy, a także obiekt handlowy Gminnej Spółdzielni. Budynki pochodzą z różnych okresów i generalnie są w złym stanie technicznym i estetycznym.

Obecny budynek szkoły – pochodzący z lat 30. XX wieku i rozbudowany w latach 70. – zniszczony, wymaga pilnych prac remontowych oraz dostosowania do nowych, społecznie oczekiwanych funkcji w związku ze stale spadającą liczbą dzieci. Remiza OSP – budowana w ostatniej dekadzie XX wieku systemem gospodarczym, obecnie częściowo zmodernizowana, wymaga remontu piętra i dostosowania go do potrzeb mieszkańców (świetlica wiejska, miejsce spotkań). Znajduje się tu także kaplica z lat 80. i budynek sklepu GS, w złym stanie technicznym i estetycznym.

Poprawy estetyki i funkcjonalności wymaga także zagospodarowanie terenu – budowy zatoki autobusowej z wiatą, a także elementów małej architektury tworzących atrakcyjną przestrzeń publiczną. Estetyzacja przestrzeni publicznej i poprawa jakości życia w miejscowości winna przełożyć się na powstrzymanie postępującej depopulacji Falkowej. Obszar pełni kluczowe miejsce dla życia społecznego miejscowości.

5.2. Obszar zdegradowany – Pławna

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 11. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze Pławna

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bardzo duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, w tym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego oraz alkoholizmu. 2. Duża liczba osób otrzymujących wsparcie z racji pozostawania bez pracy. 3. Rosnąca liczba osób długotrwale lub ciężko chorych. 4. Wysoki wskaźnik ubóstwa. 5. Duża liczba rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej. 6. Duża liczba seniorów oraz rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego. 7. Bardzo niski udział w kulturze, liczony aktywnością czytelnictwem (słaba dostępność do instytucji kultury). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duże poczucie bezpieczeństwa (niewielka liczba przestępstw i wykroczeń). 2. Aktywna społeczność, potrafiąca przejąć prowadzenie placówki oświatowej.
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzennie-funkcjonalne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bardzo niski wskaźnik przedsiębiorczości. 2. Brak podstawowej infrastruktury komunalnej. 3. nierozwiązany do końca problem azbestu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcjonujących kilka większych zakładów pracy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

5.2.1. Podobszar rewitalizacji 2: Pławna – centrum

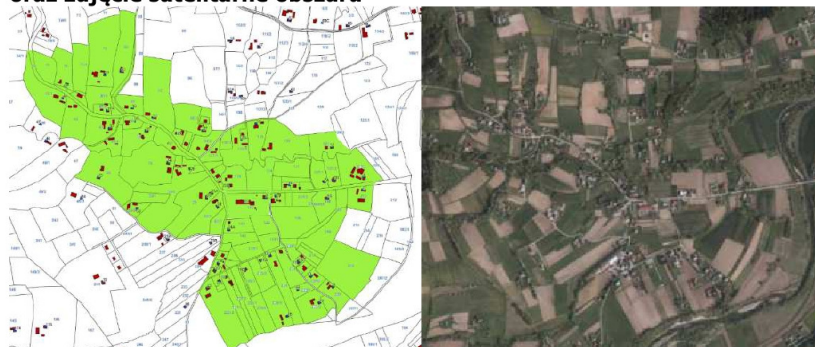
Jednocześnie podobszar **Pławna – centrum** wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarze zdegradowanym: **Pławna**, na którym

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

się znajduje, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Rysunek 17. Podobszar rewitalizacji Pławna – centrum z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

Źródło: Urząd Gminy Ciężkowice oraz www.geoportal.gov.pl

PŁAWNA – centrum

Tabela 12. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Pławna – Centrum

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Żyjemy w poczuci zagrożenia wylewająca rzeką. 2. Trudno znaleźć pracę. 3. Dużo jest ludzi starszych. 4. Rosnące ubóstwo. 5. Niska aktywność mieszkańców. 6. Odływ młodych ludzi. 7. Za mało zajęć integracyjnych dla dzieci. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nie mamy wodociągu i kanalizacji. 2. Zaniedbany i opuszczony budynek (stary dom dziecka). 3. Dzikie odpływy nieczystości. 4. Duża zanieczyszczenie środowiska. 5. Całoroczne braki w dostępie do wody.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: obszar zlokalizowany na działkach nr: 229/3, 227/1, 227/2, 229/4, 229/1, 226/1, 226/6, 226/3, 225/8, 225/9, 224, 222/2, 222/1, 221, 145, 208, 220/8, 220/7, 220/5, 220/1, 220/3, 209, 218, 217, 219, 216, 146, 148, 149, 213, 127/3, 127/2, 127/1, 128, 130, 131, 133/6, 133/4, 133/1, 133/2, 133/5, 132, 134, 139, 138, 137/1, 137/3, 137/4, 137/5, 136/3, 136/4, 136/1, 95/4, 95/1, 92, 91, 86, 82, 83, 81, 72, 80/1, 80/2, 78/2, 79/2, 79/1, 76, 77, 75, 62, 41/1, 42, 43, 53/2, 53/1, 58/4, 54, 45/2, 55, 56, 44, 57, 58/3, 58/1, 59, 52, 60/1, 60/2, 140, 147/4, 147/5, 147/2, 147/3, 144, 141, 142, 143/1, 225/1, 143/2, 225/2, 228/7, 145, 228/3, 228/4, 228/5, 228/6, 228/8, 228/2, 228/9, 61, 121, 104, 145, 93/1, 93/2, 95/3, 94/2, 135, 225/1, 127/3, 78/1, 46, 135, 222/3, 225/4 jednostka ewidencyjna Ciężkowice, obręb Pławna.

Powierzchnia podobszaru: 59,61 ha.

Ludność podobszaru: 215osób.

Opis podobszaru: obszar położony wzdłuż drogi. Zabudowa w centralnej części obszaru dość zwarta, układająca się w skupiska domów. Granicę obszaru stanowi rzeka Biała, która z racji częstego wylewania jest dużym zagrożeniem dla znacznej części podobszaru. Często dochodzi do podtopień gospodarstw domowych i rolnych, co znacząco obniża jakość życia mieszkańców, ale także sprawia że obszar ten jest mało atrakcyjny. Nakładają się na to braki infrastrukturalne – brak kanalizacji i wodociągu (co jest szczególnie niebezpieczne w momencie zalań).

Na obszarze oprócz kilkunastu budynków mieszkalnych (w generalnie dobrym stanie technicznym) znajduje się także budynek szkoły i świetlicy wiejskiej, a także budynek handlowy (GS) oraz kaplica. Zarówno obiekty, jak i ich otoczenie wymagają rewitalizacji z uwagi na stan techniczny i estetykę obiektów.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Szkoła pochodząca z początku lat 70. ubiegłego wieku, częściowo wyremontowana, wymaga dalszych prac. Otoczona starymi, nieużytkowanymi obiektami o funkcjach magazynowych (wymagają gruntownego remontu i zmiany funkcji lub wyburzenia z uwagi na swój stan techniczny). Przy szkole częściowo zagospodarowana przestrzeń – wymagająca rewitalizacji. Plac zabaw oraz boisko wymaga odnowy, boisko o nawierzchni asfaltowej z licznymi spękaniem i ubytkami nie spełnia standardów i zagraża bezpieczeństwu. Budynek świetlicy wiejskiej sukcesywnie remontowany.

Poprawy wymaga zagospodarowanie przestrzeni – zdekapitalizowane chodniki, brak zieleni, brak elementów małej architektury tworzących przyjazne centrum miejscowości.

5.3. Obszar zdegradowany – Ostrusza

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 13. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze *Ostrusza*

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, w tym z powodu alkoholizmu oraz bezrobocia. 2. Relatywnie duży odsetek osób niepełnosprawnych, którym udzielana jest pomoc społeczna. 3. Wysoki wskaźnik ubóstwa. 4. Duża liczba osób starszych. 5. Niski udział w kulturze, liczony aktywnością czytelnictw (słaba dostępność do instytucji kultury). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miejsce raczej bezpieczne (sporadyczne zjawiska kradzieży).
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bardzo niski wskaźnik przedsiębiorczości. 2. Brak podstawowej infrastruktury komunalnej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walory krajobrazowe i potencjał do rozwoju agroturystyki.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

5.3.1. Podobszar rewitalizacji 3: *Ostrusza – centrum*

Jednocześnie podobszar *Ostrusza – centrum* wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarze zdegradowanym: **Ostrusza**, na którym się znajduje, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Rysunek 18. Podobszar rewitalizacji Ostrusza – centrum z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

Źródło: Urząd Gminy Ciężkowice oraz www.geoportal.gov.pl

OSTRUSZA – centrum

Tabela 14. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Ostrusza – centrum

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
<ol style="list-style-type: none"> Miejscowość się wyludnia. Nie ma pracy, nie ma perspektyw. Nie ma firm, w których można by znaleźć prace. Brak życia kulturalnego w centrum miejscowości. Nie ma szkoły i dzieci muszą dojeżdżać do innych miejscowości. Bieda. Migracja ludności. Coraz częściej zdarzają się patologie (szczególnie alkoholizm). Obszar mało rozwijający się, mało młodych ludzi. Ciężkie warunki prac na roli. 	<ol style="list-style-type: none"> Osuwiska. Duże nachylenie terenu – ciężko uprawiać rolę. Brak wodociągu. Brak kanalizacji. Słabe drogi.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: obszar zlokalizowany na działkach nr: 815/1, 801/2, 814, 812/2, 812/1, 804, 813, 797, 811, 810/1, 809/1, 808, 736, 735, 737/2, 711, 695, 696, 693, 692, 694, 689, 815/2, 688, 691, 677, 268/1, 268/2, 267/1, 266, 352, 265, 264, 258/4, 263/1, 263/2, 262/2, 258/8, 258/6, 258/5, 258/2, 260, 253, 261, 250, 249, 247/2, 352, 252, 251, 244, 242, 243, 248, 69, 133, 134, 135, 136, 145, 144, 142, 189, 139/1, 139/2, 137, 138/3, 138/4, 283, 284, 280, 279, 275, 276, 274, 273, 278/1, 286, 285, 277, 278/2, 302, 218, 301, 306, 304, 303, 305/1, 305/2, 725, 272, 271, 722/2, 722/1, 727, 726, 724/2, 721, 720, 724/1, 730, 731, 732, 733, 734/1, 853, 849/2, 713, 869, 868, 723, 718, 716, 867, 866/1, 866/2, 874/2, 874/3, 873, 871, 897, 904, 896, 895, 894, 893, 69, 849/1, 848, 734/1, 281, 282, 283, 284 jednostka ewidencyjna Ciężkowice, obręb Ostrusza.

Powierzchnia podobszaru: 102,05 ha.

Ludność podobszaru: 193 osoby.

Opis podobszaru: obszar obejmujący centrum miejscowości wzdłuż drogi gminnej. Obszar położony w dużej części na wzniesieniu. Teren uznany za obszar osuwiskowy. Zabudowa bardzo rozproszona. Na obszarze brak sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a z racji charakterystyki terenu i typu zabudowy budowa sieci jest ekonomicznie nieuzasadniona. Po roku 2010 w kilku przypadkach konieczne było przesiedlanie mieszkańców z uwagi na czynne osuwiska. Warunki życia na obszarze sprawiają, iż w zauważalny sposób następuje jego wyludnianie.

Sytuacja systematycznego zmniejszania się liczby ludzi na obszarze rzutuje także na stan i wykorzystanie budynków publicznych. Na podobszarze rewitalizacja znajduje się budynek szkolny, składający się z dwóch części – starej szkoły z 1926 roku i części dobudowanej w roku 1999. Obecnie – z uwagi na sytuację demograficzną budynek nieużytkowany na cele

*Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*

edukacyjne. Część pomieszczeń po byłej szkole przystosowana do celów kultu (kaplica). Obiekt wymaga nadania mu zupełnie nowych funkcji, dostosowanych zarówno do potrzeb lokalnej społeczności, jak i szerzej – potrzeb mieszkańców gminy Ciężkowice (np. ośrodek rehabilitacji i dziennej opieki osób starszych lub funkcje związane z opieką nad dziećmi). Wymaga to jednak czytelnego określenia oczekiwanych funkcji, a następnie przeprowadzenia kompleksowego remontu obiektu (w tym w szczególności poprawy estetyki i termomodernizacji, wymiany instalacji wewnętrznych oraz dostosowania do wskazanych funkcji).

Na obszarze położony jest także budynek wielofunkcyjny w który mieszczą się sklep spożywczy oraz pomieszczenia świetlicy wiejskiej. Obiekt w złym stanie technicznym – wymaga kompleksowego remontu (elewacja, instalacja wewnętrzne, ściany) oraz poprawy wyposażenia pomieszczeń dla celów społeczno-kulturalnych.

Na działce zlokalizowane jest także nowe boisko wielofunkcyjne z placem zabaw (nie wymagają interwencji).

5.4. Obszar zdegradowany – Ciężkowice

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 15. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze Ciężkowice

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Występujące bezrobocie. 2. Rosnąca liczba starszych. 3. Utrzymujące się na stałym, wysokim (najwyższym w gminie) wskaźniki przestępczości. 4. Duża liczna wypadków i zdarzeń drogowych. 5. Wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego. 6. Bardzo niski wskaźnik aktywności społecznej (w szczególności jak na centrum gminy). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bardzo mała liczba osób korzystających z pomocy społecznej.
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzennie-funkcjonalne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duża liczba starszych budynków w tym wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki wskaźnik przedsiębiorczości. 2. Korzystne położenie przy drodze krajowej i szlaku kolejowym. 3. Rozwinięty handel i usługi. 4. Wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze. 5. Duży potencjał turystyczny.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

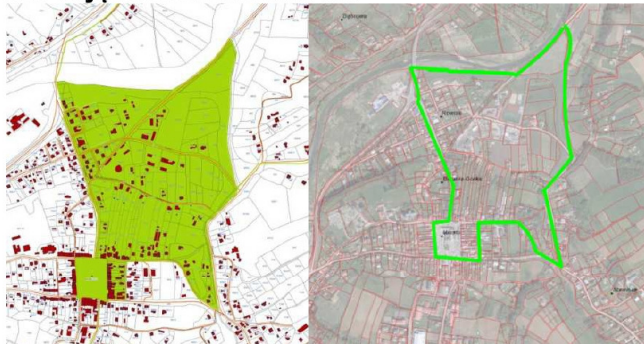
5.4.1. Podobszar rewitalizacji 4: Ciężkowice – centrum

Jednocześnie podobszar **Ciężkowice – centrum** wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarze zdegradowanym: **Ciężkowice**, na którym się znajduje, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Rysunek 19. Podobszar rewitalizacji Ciężkowice – centrum z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

Źródło: Urząd Gminy Ciężkowice oraz www.geoportal.gov.pl

CIĘŻKOWICE – centrum

Tabela 16. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Ciężkowice – centrum

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak miejsc rekreacji zarówno dla osób dorosłych, jak i dzieci. 2. Nie ma atrakcyjnej oferty kulturalnej dla dorosłych. 3. Potrzeba realnej współpracy między władzą, a mieszkańcami. 4. Najważniejszy rynek nie powinien być parkingiem samochodowym. Nie znam miejscowości poza Ciężkowicami w której na rynku nie można spokojnie posiedzieć na ławce podziwiając piękny ratusz. Chociaż południowa część rynku powinna być wolna od samochodów. 5. Zdarzają się akty chuligaństwa i wandalizmu oraz agresywne zachowania osób nietrzeźwych. 6. Coraz więcej ludzi ubogich, szczególnie starszych i samotnych potrzebujących pomocy, bardzo brakuje opieki dla takich osób. 7. Coraz wyższe bezrobocie, dotyka przede wszystkim młodych, którzy muszą wyjeżdżać w poszukiwaniu zatrudnienia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaniebdany park o który trzeba zadbać, aby był miejscem wypoczynku dla mieszkańców i turystów, a także wizytówką miejscowości. 2. Są miejsca w okolicy centrum z bardzo zaniebdanymi posesjami. 3. Zaniebdany rynek, który powinien być sercem miejscowości. 4. Nieuporządkowany handel na rynku. 5. Nieestetyczny wygląd rynku (dominują reklamy a nie zabytki!) 6. Zły stan zabytkowych budynków na obszarze (w tym wpisanych do ewidencji).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: obszar obejmuje ściśle centrum Ciężkowic z płytą Rynku i jego wschodnią pierzeją, dalej biegnie wzdłuż ul. Batorego i Stawiska wraz pierwszą linią zabudowy. Od północy obszar zamyka rzeką Biała Tarnowska, od zachodu granicę stanowi ul. 3 maja.

Powierzchnia podobszaru: 30,09 ha.

Ludność podobszaru: 225 osób.

Opis podobszaru: najważniejszą częścią rewitalizowanego obszaru jest zabytkowy układ urbanistyczny rynku wraz z częścią odchodzących od niego uliczek. Czworoboczny rynek zachowany z czasów lokacji miasta. Zabudowa z XVIII i XIX wieku, ustawiona szczytowo do rynku, z którego odchodzi osiem ulic (na wzór układu średniowiecznego). Obszar częściowo zrewitalizowany, wymaga dalszych prac z uwagi na swój zabytkowy charakter, w tym przede wszystkim zmiany nawierzchni drogi, ograniczenia funkcji parkingowej oraz systemowego porządkowania i rewitalizacji zabytkowej zabudowy wszystkich pierzei rynku (dominująca funkcja handlowa, nieład estetyczny, funkcja parkingowa, różny stan substancji mieszkaniowej).

Na płycie rynku posadowiony zabytkowy ratusz – budynek stanowi przykład małomiasteczkowej architektury. Zbudowany przed 1848 rokiem, przebudowany w latach 80. XIX w. i gruntownie zmodernizowany w ostatnich latach. Bryłę stanowi czteroskrzydłowy budynek z wewnętrznym

*Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji*

dziedzińcem. Zbudowany z cegły częściowo z kamienia, tynkowany. Od frontu drewniana, niska wieża. W piwnicach kolebkowe sklepienia.

W centrum ciężkowickiego rynku, po południowej stronie ratusza kapliczka pw. św. Floriana. Wybudowana w 1895 roku z okazji powstania straży pożarnej, fundatorem był J.I. Paderewski. Murowana, tynkowana, usytuowana na rzucie kwadratu z czterema filarami w narożnikach wspierającymi półkoliste arkady, przekryta dachem namiotowym. Wewnątrz ludowa figurka św. Floriana.

Z ciekawszych obiektów mieszkalnych na rynku warto zwrócić uwagę na budynki zlokalizowane przy Rynku nr 12 (wł. Genowefa Kwaśna). Jest to jeden z najlepiej zachowanych drewnianych domów z podcieniami wspartymi na czterech słupach. Zbudowany w drugiej połowie XVIII w.

Przy jednej z ulic odchodzących od rynku znajduje się zabytkowy budynek mieszkalny (nr 104). Wybudowany w 1904 roku wg projektu Jana Sas-Zubrzyckiego. Budynek murowany, parterowy z niewielką oszkloną werandą. Innym zabytkiem w tej lokalizacji (pod nr 106) jest zbudowany w 1892 roku z przeznaczeniem na szkołę piętrowy, murowany, podpiwniczony budynek z kamiennymi fundamentami. Od 1962 r. użytkowany jako przedszkole i schronisko turystyczne.

Rejon rynku i okoliczne ulice to także miejsce lokalizacji szeregu funkcji publicznych – Domu Kultury i biblioteki w zabytkowym ratuszu, muzeum przyrodniczego, a także miejsce rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców (amfiteatr, plac zabaw, park).

W rejonie parku (na przeciwko Muzeum Przyrodniczego) zdegradowany i wyłączony z użytku budynek po dawnej restauracji „Pogórzanka”.

Z uwagi na łączone funkcje oraz duże nagromadzenie obiektów zabytkowych jest to obszar, który powinien być poddany kompleksowej rewitalizacji związanej zarówno z remontem kamienic i innych obiektów zabytkowych, wyprowadzeniem z rynku funkcji parkingowej i zmniejszeniem presji ruchu samochodów, rewitalizacją i rozbudową publicznych terenów o funkcji parkowo-rekreacyjnych.

5.5. Obszar zdegradowany – Kipszna

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 17. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze Kipszna

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relatywnie dużo osób korzystających z pomocy. 2. Zauważalny problem alkoholizmu. 3. Bardzo duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, w tym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego. 4. Wysokie bezrobocie. 5. Duży problem przemocy domowej (w tym duża liczna założonych niebieskich kart). 6. Relatywnie wysoki wskaźnik ubóstwa. 7. Bardzo niski udział w kulturze, liczony aktywnością czytelnicy (słaba dostępność do instytucji kultury). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywna społeczność lokalna. 2. Dobrze działające organizacje pozarządowe (koło gospodyń, OSP).
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bardzo niski wskaźnik przedsiębiorczości. 2. Brak infrastruktury kanalizacyjnej. 3. Zagrożenie azbestem. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atrakcyjne tereny rolnicze. 2. Dobre warunki do rozwoju działalności rolniczej i hodowlanej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

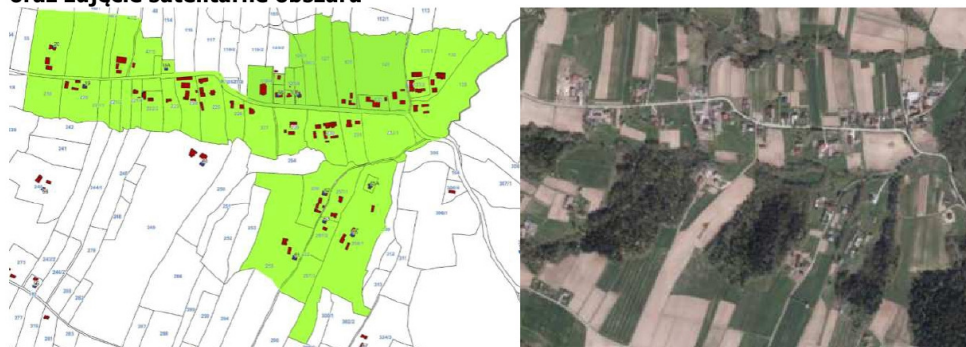

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

5.5.1. Podobszar rewitalizacji 5: *Kipszna – centrum*

Jednocześnie podobszar *Kipszna – centrum* wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarze zdegradowanym: **Kipszna**, na którym się znajduje, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Rysunek 20. Podobszar rewitalizacji *Kipszna – centrum* z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

Źródło: Urząd Gminy Ciężkowice oraz www.geoportal.gov.pl

KIPSZNA – centrum

Tabela 18. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji *Kipszna – centrum*

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kiepsko z pracą. 2. Miejscowość się wyludnia, młodzi wyjeżdżają. 3. Miejsce odcięte od wszystkiego. 4. Niska aktywność mieszkańców. 5. Rosnące ubóstwo. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nie mamy kanalizacji. 2. Ludzie palą w piecach „byle czym” o jest coraz większe zanieczyszczenie powietrza.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: obszar zlokalizowany na działkach nr: 133, 132, 131/1, 131/2, 234, 258/1, 257/1, 257/2, 257/3, 255, 256, 258/2, 233, 232/2, 232/1, 231, 230, 229, 227, 228, 226, 225, 224, 223, 222/2, 222/1, 221/4, 221/3, 221/2, 221/1, 220, 219, 44/1, 46/1, 46/2, 47/2, 47/3, 56, 115, 164, 119/4, 123/1, 124, 125/1, 125/3, 125/4, 126/1, 126/2, 127, 128, 129, 130, 47/4, 258/1, 234, 47/4, 123/3, 119/3, 92/2 jednostka ewidencyjna Ciężkowice, obręb Kipszna.

Powierzchnia podobszaru: 54,24 ha.

Ludność podobszaru: 42 osoby.

Opis podobszaru: obszar położony wzdłuż drogi powiatowej. Zabudowa (mieszana – mieszkaniowa i mieszkaniowo-zagrodowa) w kilku skupiskach, przedzielona działkami niezabudowanymi. Wieś zwodociągowana, pozbawiona jednak dostępu do sieci kanalizacyjnej. Także w tej miejscowości obserwuje się powolne procesy wyludniania, z uwagi na trudne warunki życia. Będzie to miało w przyszłości wpływ na sposób wykorzystania budynków publicznych, w szczególności szkołę, w której obecnie nauka prowadzona jest tylko w zakresie klas 1 – 3.

Obiekty pochodzą z ubiegłego wieku i przynajmniej w części wymagają zabiegów estetyzujących. Budynek szkolny (zbudowany w roku 1949) z zewnątrz odnowiony, wymaga dostosowania wewnątrz do nowych, społecznie oczekiwanych funkcji. Teren boiska szkolonego zdewastowany, wymaga nowej nawierzchni i infrastruktury towarzyszącej.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Na podobszarze rewitalizacji znajdują się także inne obiekty o ważnych funkcjach społecznych, w tym remiza (wybudowana w roku 1977) po gruntownej modernizacji, a także kościół pochodzący z roku 1981.

Pilnej rewitalizacji wymaga przestrzeń publiczna, która nie podkreśla obecnie charakteru centrum miejscowości i nie stanowi atrakcyjnego miejsca gromadzącego i integrującego lokalną społeczność.

5.6. Obszar zdegradowany – Zborowice

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 19. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze Zborowice

Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rosnąca liczba seniorów. 2. Wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego. 3. Zdarzające się kradzieże, rozbije i pobicia. 4. Wypadki drogowo i kolizje. 5. Niski udział w kulturze, liczony aktywnością czytelnictwem (słaba dostępność do instytucji kultury). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relatywnie niewielka liczba osób korzystająca z pomocy społecznej.
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzennie-funkcjonalne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak podstawowej infrastruktury komunalnej. 2. nierozwiązany do końca problem azbestu. 3. Duża liczba interwencji straży pożarnej. 4. Zła jakość sieci energetycznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atrakcyjny zasób terenów pod działalność gospodarczą (dobre skomunikowanie przy drodze wojewódzkiej).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

5.6.1. Podobszar rewitalizacji 6: Zborowice – centrum

Jednocześnie podobszar **Zborowice – centrum** wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarze zdegradowanym: **Zborowice**, na którym się znajduje, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Rysunek 21. Podobszar rewitalizacji Zborowice – centrum z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

Źródło: Urząd Gminy Ciężkowice oraz www.geoportal.gov.pl

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

ZBOROWICE – centrum

Tabela 20. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Zborowice – centrum

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
1. Dużo jest ludzi starszych, nie ma się kto nimi opiekować.	1. Jak pada deszcz, to woda płynąca z góry zalewa nam domy i ulice.
2. Młodzi wyjeżdżają za pracą.	2. Brak wodociągu i kanalizacji.
3. Nieciekawa oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, muszą jeździć do Tarnowa.	3. Brak porządnego placu zabaw dla dzieci i jakiejś siłowni zewnętrznej dla rodziców.
4. Coraz słabiej znamy naszych sąsiadów (brak komunikacji między ludźmi).	4. Niedostatki w infrastrukturze drogowej.
5. Niska aktywność mieszkańców.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: obszar zlokalizowany na działkach nr: 1298/1, 1295, 1296, 1297, 1294, 1293/6, 1293/5, 1293/4, 1293/3, 1287, 1289, 1286, 1284/4, 1284/3, 1284/1, 1285, 259, 261, 263/2, 263/1, 262/1, 262/2, 277/1, 411/2, 411/1, 412, 413, 410/3, 410/4, 407/3, 407/1, 407/4, 409/1, 381, 379, 372, 370/1, 279, 9, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 290/3, 289, 329/1, 330/2, 330/1, 331, 334, 333, 332/1, 365, 348, 366, 376, 377, 374, 375, 367, 368, 369, 370/2, 371, 378, 319/1, 293/2, 292/1, 318, 1301/1, 295/1, 296, 1301/2, 291/2, 639/1, 277/1, 630/1, 630/3, 627/2, 624/2, 626, 630/4, 631, 632, 625, 637, 635, 648/2, 648/4, 647/2, 647/4, 645, 639/2, 641/2, 638/2, 624/1, 644/1, 652, 644/10, 644/2, 644/7, 646/2, 646/1, 648/1, 647/3, 644/8, 643/2, 634, 746, 745, 747/2, 747/1, 748/2, 743/2, 623/1, 891, 622, 594, 890, 889/7, 889/8, 889/5, 889/4, 889/3, 613, 896/2, 605, 623/2, 751/2, 750, 751/1, 752, 753, 754/2, 755/1, 754/1, 811/2, 812/3, 812/9, 884/1, 885/1, 885/2, 884/2, 884/3, 885/3, 887/4, 887/7, 888, 883/1, 882/1, 881/1, 880/1, 755/2, 810/1, 808, 809, 821, 824, 825/2, 823, 822, 807, 806, 805, 807/1, 757, 810/2, 812/6, 819/2, 819/1, 812/11, 812/5, 812/9, 812/10, 812/3, 811/2, 754/1, 813/2, 1290, 1291, 278, 380/2, 332/2, 333, 370/1, 372, 240, 636, 633, 644/9, 647/4, 647/2, 648/1, 627/1, 640, 730/1, 749/2, 820, 812/7, 812/8, 812/5, 811/1jednostka ewidencyjna Ciężkowice, obręb Zborowice.

Powierzchnia podobszaru: 76,37 ha.

Ludność podobszaru: 299 osób.

Opis podobszaru: obejmuje obszar położony wzdłuż drogi w kierunku Biesnej. Dominuje zabudowa typowo mieszkaniowa, zabudowa zagrodowa występuje jedynie sporadycznie. Cały obszar położony jest na zboczu, co szczególnie po większych deszczach powoduje zalania posesji, a także zatykanie przepustów i zanieczyszczenie lokalnych dróg materiałem ziemnym i kamieniami. Cały obszar zarówno z racji położenia, jak i dużego oddalenia od sieci magistralnych nie jest zwodociągowany, ani skanalizowany.

Centrum miejscowości, zabudowany m.in. budynkami kościoła, przedszkola, remizy, a także Zespołu Szkół. W centrum także budynki po byłej Spółdzielni Kółek Rolniczych – w części pod zarządem nowych właścicieli (obecnie restauracja i stacja paliw).

Dominantę architektoniczną stanowi zabytkowy kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny, wzniesiony w XVI w., murowany, jednonawowy z wielobocznym prezbiterium od wschodu i kwadratową wieżą od zachodu. Stan zachowania budynku wymaga podjęcia pilnych działań rewitalizacyjnych, w tym osuszenia obiektu i kompleksowej modernizacji. Podobnie jak budynki otaczające kościół, w tym przede wszystkim świetlica parafialna.

Modernizacji wymaga budynek w którym siedzibę ma przedszkole – zarówno wewnątrz (wymiana sieci), jak i na zewnątrz (termomodernizacja). Nowego zagospodarowania wymaga także otoczenie przedszkola, szczególnie plac zabaw, którego obecne wyposażenie zagraża bezpieczeństwu bawiących się dzieci. Modernizacji wymaga też budynek szkoły pochodzący z roku 1969. Z kolei obiekt, w którym mieści się OSP wymaga estetyzacji, w szczególności termomodernizacji i wymiany pokrycia dachowego.

Konieczna jest także poprawa zagospodarowania i estetyki terenu, który wskazano jako obszar rewitalizacji.

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

5.7. Obszar zdegradowany – Siekierzyna

Diagnoza przeprowadzona w rozdziale 4, wsparta wynikami warsztatów oraz analizą ankiet zbieranych w trakcie konsultacji społecznych wskazuje na następujące deficyty i potencjały obszaru i jego otoczenia:

Tabela 21. Kluczowe zjawiska – negatywne i potencjały na obszarze *Siekierzyna*

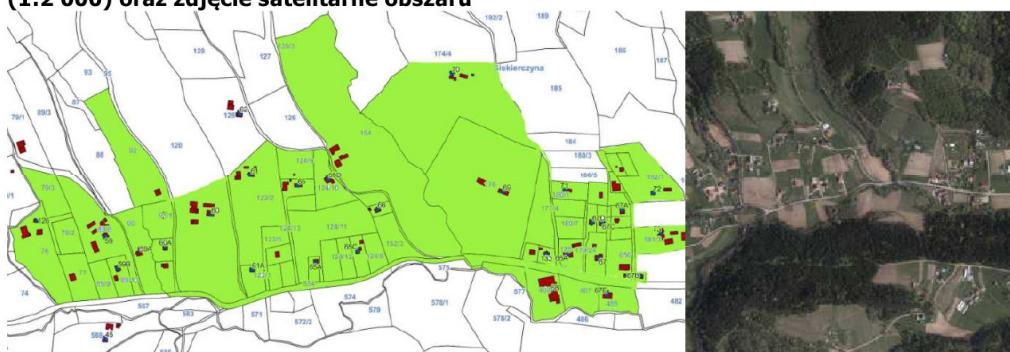
Kluczowe zjawiska	Negatywne	Potencjały
Społeczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relatywnie duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej. 2. Duże zagrożenie alkoholizmem. 3. Zauważalna grupa osób z niepełnosprawnościami i długotrwale lub ciężko chorych. 4. Wysoki wskaźnik ubóstwa. 5. Relatywnie duża liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietność. 6. Duża liczba seniorów oraz wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego. 7. Występujący problem przemocy domowej. 8. Niski udział w kulturze, liczony aktywnością czytelnictw (słaba dostępność do instytucji kultury). 9. Bardzo niska aktywność społeczna. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego. 2. Aktywni, angażujący się w życie lokalnej społeczności (szczególnie szkoły) mieszkańcy. 3. Mieszkańcy umiejący znaleźć środki na realizację swoich społecznie uzasadnionych potrzeb. 4. Bogate życie artystyczne miejscowości, w dużej mierze organizowane przez samych mieszkańców.
Pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzennie-funkcjonalne)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak podstawowej infrastruktury komunalnej. 2. Duża liczba starszych budynków. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobre warunki do rozwoju agroturystyki. 2. Teren atrakcyjny rekreacyjnie (przyroda, widoki). 3. Liczne szlaki turystyczne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oraz wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty)

5.7.1. Podobszar rewitalizacji 7: *Siekierzyna – centrum*

Jednocześnie podobszar *Siekierzyna – centrum* wskazany jako rewitalizowany charakteryzuje się największymi deficytami na obszarze zdegradowanym: **Siekierzyna**, na którym się znajduje, ale także stwarza realną możliwość kreowania pozytywnych zmian, które wpłyną zarówno na poprawę sytuacji na tym terenie, jak również będą pozytywnie oddziaływać na cały obszar zdegradowany.

Rysunek 22. Podobszar rewitalizacji Siekierzyna – centrum z uwzględnieniem działek (1:2 000) oraz zdjęcie satelitarne obszaru

Źródło: Urząd Gminy Ciężkowice oraz www.geoportal.gov.pl

Diagnoza zjawisk społeczno-ekonomiczno-przestrzennych gminy Ciężkowice
wraz ze wskazaniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

SIEKIERCZYNA – centrum

Tabela 22. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji Siekierzyna – centrum

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne)
1. Coraz więcej ludzi starszych. 2. Niska aktywność mieszkańców. 3. Brak pracy (masowe wyjazdy za granicę). 4. Brak pomysłu na zatrzymanie mieszkańców i zabezpieczenie im bytu. 5. Trudno znaleźć pracę i ludzi ogarnia coraz większy marazm.	1. Nie ma chodnika, jest niebezpiecznie przy drodze. 2. Nie ma wodociągu i kanalizacji. 3. Słaba infrastruktura drogowa. 4. Słaby zasięg telefonii komórkowej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników konsultacji społecznych (ankiety, warsztaty, badania fokusowe)

Położenie podobszaru: obszar zlokalizowany na działkach nr: 176, 154, 174/4, 177/3, 177/1, 180/4, 178, 180/7, 180/6, 180/1, 182/1, 182/2, 182/3, 181/3, 181/1, 656, 179/26, 179/11, 179/10, 179/7, 179/8, 179/15, 179/14, 179/16, 179/23, 179/25, 179/22, 180/8, 485, 487, 488, 152/1, 152/2, 152/3, 153, 124/10, 124/9, 124/13, 124/14, 124/11, 124/1, 124/12, 124/6, 124/7, 124/8, 152/2, 135/3, 122/2, 122/1, 123/5, 123/4, 123/1, 123/2, 121, 120, 95, 92, 91/1, 91/2, 91/3, 90, 76, 79/3, 78/2, 77, 78/1, 89/8, 89/9, 89/10, 554, 475, 179/6, 182/1, 179/3, 576, 179/9jednostka ewidencyjna Ciężkowice, obręb Siekierzyna.

Powierzchnia podobszaru: 26,52 ha.

Ludność podobszaru: 143 osób.

Opis podobszaru: obszar położony wzdłuż drogi. Zabudowa bardzo rozproszona. Budynki mieszkalne w przeważającej części w dobrym stanie technicznym. Położenie w dolinie powoduje liczne problemy wynikające ze spływu wód po dużych deszczach. W miejscowości brak sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Brak także chodników co wpływa na niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

Na obszarze znajdują się też budynki o charakterze publicznym, w tym szkoła i dom ludowy. Szkoła z przełomu lat 60. i 70. ubiegłego wieku w złym stanie technicznym – zawilgocone mury, wymagające pilnego osuszenia, budynek wymagający termomodernizacji i poprawy estetyki. Dom ludowy remoncie wymaga przeprowadzenia koniecznych prac remontowych, oraz zagospodarowania terenu wokół i stworzenia przyjaznej przestrzeni centrum niewielkiej miejscowości (parking, skwer, tereny rekreacyjne).